

KIERTOTALOUDEN TOIMINNANJOHTAJA

Tämä on vapaaehtoisesti laadittu pdf-raportti, joten se ei täytä
Arvopaperilain 7:5§:n mukaista julkaisemisvelvollisuutta.

Taloudellinen katsaus 2022
Lassila & Tikanoja Oyj

Sisällys

Hallituksen toimintakertomus 3

Konsernin tunnusluvut 19

Konsernin tunnusluvut 20

Tunnuslukujen laskentaperusteet 22

Tilinpäätös 23

Konsernin tuloslaskelma 24

Konsernin laaja tuloslaskelma 24

Konsernitase 25

Konsernin rahavirtalaskelma 26

Laskelma konsernin oman pääoman
muutoksista 27

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 28

Emoyhtiön tilinpäätös 58

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi
toimenpiteiksi ja tilinpäätösmerkintä 65

Tilintarkastuskertomus 66

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2022 70

Palkitsemisraportti 2022 77

Hallituksen toimintakertomus

Liiketoimintamalli.....	4
Toimintaympäristö.....	4
Strategia.....	4
Taloudellinen kehitys ja toimialakatsaus.....	6
Vastuullisuus ja selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista.....	7
Muutokset yhtiön johdossa.....	14
Muutokset konsernirakenteessa.....	14
Osakkeet ja osakkeenomistajat.....	15
Riskienhallinta ja riskit.....	16
Tulevaisuuden näkymät.....	18
Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat.....	18
TCFD:n mukainen raportointi.....	18

Hallituksen toimintakertomus

Liiketoimintamalli

L&T on palveluyritys, joka tekee kiertotaloudesta totta. Konserni toimii kiertotalous- ja kiinteistöliiketoiminnoissa. Kaikki L&T:n liiketoiminnot rakentavat tulevaisuuden kestävästä kasvua kiertotalouteen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin pohjaten.

- Ympäristöpalveluiden tehtävänä on pitää asiakkaiden materiaalit tehokkaasti kierrossa mahdollisimman korkealla jalostusasteella.
- Teollisuuspalvelut kehittää keinoja teollisuuden ja yhteiskunnan sivuvirtojen tehokkaaseen hyödyntämiseen kiertotalouden mukaisesti. Teollisuuspalveluihin kuuluu myös prosessipuhdistus ja viemärihuolto. Toimialalla on liiketoimintaa Suomessa ja Ruotsissa.
- Kiinteistöpalvelut Suomessa ja Ruotsissa parantavat asiakkaiden kiinteistöjen arvoa ja tavoittelevat energiatehokkuuden jatkuvaa parantamista kiertotalouden tavoitteen mukaisesti.

Panostamalla kestäviin kiertotalouden ratkaisuihin L&T tavoittelee kasvavaa arvoa kaikille keskeisille sidosryhmilleen.

L&T:n toimintaympäristö

Koronavirus-epidemia nosti sairastavuuden alkuvuodesta ennätyskorkealle tasolle ja sairastaminen lisääntyi uudelleen loppuvuodesta.

Koronavirus ja sen aiheuttama yleinen epävarmuus työmarkkinoilla johtivat ennätyselliseen vaihtuvuuteen erityisesti siivoustöissä. Työvoiman saatavuushaasteet kasvoivat aiempiin vuosiin verrattuna ja kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyi.

Venäjän laiton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan nosti liikennepolttoainoiden hinnat uudelle tasolle. Polttonesteiden ja energian kallistuminen sekä kiristynyt työmarkkinatilanne käynnistivät inflaation, joka levisi vuoden aikana laajemmin myös muihin hyödykkeisiin ja palveluihin sekä rahoitusmarkkinoihin.

Sodan aiheuttama akuutti energiakriisi ja laajat markkinahäiriöt veivät politiikan fokuksen lyhyen aikajänteen toimintaympäristön varmistamiseen. Esimerkiksi polttonesteiden

biojakeluelvoitteen osuutta muutettiin lyhyellä valmistelulla.

Näistä haasteista riippumatta ja osittain näistä syistä Euroopan vihreän siirtymän kehitysohjelman valmistelu jatkettiin ja toimenpiteiden merkitystä fossiilienergiariippuvuudesta irti pääsemiseen alettiin korostaa.

EU on sitoutunut saavuttamaan ilmastoneutraaluden vuoteen 2050 mennessä ja EU:n ilmastopakettilla (55-valmiuspaketti) pyritään saavuttamaan vähintään 55 prosentin päästövähennykset vuoteen 2030 mennessä. Paketin lainsäädäntöehdotukset vaikuttavat laajasti L&T:n toimintaympäristöön. Ne koskevat muun muassa päästökäytännön uudistamista, maiden välistä taakanjakoa, energiatehokkuutta, uusiutuvaa energiaa, maankäyttösektorin ja hiilinielujen roolia, autojen päästörajoja, energiaveroja ja hiilitulleja.

Vihreä siirtymä nojaa vahvasti vähähiilisiin ja luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin, joissa kiertotalous on keskeisessä roolissa. Ilmastovaikutusten hillitsemisen rinnalle on noussut vahvasti luontokadon hidastaminen. Kestävän kehityksen periaatteet, erityisesti huolellisuusperiaate, alkavat vähitellen aiempaa voimakkaammin ohjata rahoitus- ja sijoituspäätöksiä sekä hankintoja.

EU on edistämässä kiertotaloutta päivitetyn toimintasuunnitelman puitteissa, jossa painopistealueina ovat jätteen synnyn ehkäiseminen, kestävien tuotteiden suunnittelu sekä kierrätysraaka-aineiden markkinoiden vahvistaminen. Uudet painotukset siirtävät kiertotalouspolitiikan fokusta luonnonvarojen kestäväan käyttöön.

Suomi pyrkii kunnianhimoisilla ilmasto- ja kiertotalous-tavoitteillaan positioitumaan eurooppalaisten edelläkävijöiden joukkoon. Valtioneuvoston kiertotalouden strategisen ohjelman tavoitteena on muutos, jossa kiertotaloudesta luodaan talouden uusi perusta vuoteen 2035 mennessä. Ohjelman avulla pyritään hillitsemään luonnonvarojen käyttöä kaksinkertaistamalla resurssituottavuus ja materiaalien kiertotalousaste vuoteen 2035 mennessä.

Suomessa jätelainsäädännön uudistus tuli voimaan 19.7.2021 ja sen toimeenpano on käynnistynyt. Uudistuksella määritellään keinot, joilla Suomessa saavutetaan EU:n

säättämät entistä kunnianhimoisemmat kierrätystavoitteet yhdyskunta- ja pakkausjätteiden osalta.

Kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi otetaan käyttöön uusia, nykyistä selvästi tiukempia yrityksiin, kuntiin, asuinkiinteistöihin sekä pakkausten tuottajiin kohdentuvia jätteiden erilliskeräysvelvoitteita. Jätelain uudistuksella vahvistetaan kuntien roolia pakkausmateriaalien ja biojätteiden keräystoiminnan järjestämisessä asuinkiinteistöiltä. Muutoksen myötä L&T:n suorat asiakassopimukset asuinkiinteistöjen kanssa, jotka koskevat pakkaus- ja biojätteiden erilliskeräystä, siirtyvät kunnille kilpailutettavaksi. Sekajätteen osalta niin kutsutun kaksoiskuljetusjärjestelmän mahdollisuus asuinkiinteistöjen jätteen keräämisessä säilyy, mutta sen merkitys pienenee pakkaus- ja biojätteen erilliskeräyksen lisääntyessä. Muutokset tulevat voimaan portaittain 1.7.2022–1.7.2024 välisenä aikana.

Vihreän siirtymän aloitteet ja toimenpiteet sääntelevät laajasti L&T:n toimintaympäristöä tulevina vuosina. Toisaalta ne asettavat entistä kunnianhimoisempia tavoitteita oman toiminnan kestävyydelle; toisaalta ne tarjoavat samalla runsaasti liiketoimintamahdollisuuksia yritykselle, jonka toiminnan keskiössä ovat kiertotalousratkaisut.

L&T tukee laajasti vihreän siirtymän uudistuksia ja omilla liiketoimintaratkaisullaan vie niitä käytäntöön. Liiketoimintavaikutusten näkökulmasta ratkaisevaa on se, miten vihreän siirtymän uudistusta johdetaan ja implementoidaan Suomeen.

Strategia

Lassila & Tikanojan missio on tehdä kiertotaloudesta totta, ja yhtiö auttaa asiakkaitaan heidän vastuullisuustavoitteidensa saavuttamisessa.

Ilmastonmuutos ja luontokato ovat megatrendejä, jotka luovat L&T:n liiketoiminnalle mahdollisuuksia. Ilmastonmuutoksen ja luontokadon hidastaminen edellyttävät kiertotaloustekoja yhteiskunnalta, yrityksiltä ja yksilöiltä. Yritykset tarvitsevat vastuullisia kumppaneita kiertotalouteen siirtymisessä sekä rakennusten ja kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamisessa.

Kaupunkien kasvu jatkuu, ja odotukset rakennetulle ympäristölle lisääntyvät ja luovat kysyntää L&T:n palveluille. Kiinteistöille halutaan pitkä elinikä, ja vuosien varrella muutuvat tarpeet ja käyttö on huomioitava ylläpidossa sekä uuden rakentamisessa.

”Kiertotalouden toiminnanjohtaja” -strategia ohjaa L&T:n toimintaa strategiakaudella 2022–2026. L&T hakee kasvua ydinliiketoiminnoissaan markkinaosuutta vahvistamalla. Vahva tase ja kaikissa liiketoimintasegmenteissä kasvanut sopimuskanta luovat erinomaiset edellytykset organisaation ja epäorgaaniselle kasvulle strategiakaudella. L&T haluaa olla asiakkaidensa paras vastuullisuus-kumppani ja erinomainen työpaikka alan parhaille osaajille. L&T investoi strategiakaudella toimintamalliansa uudistamiseen, mikä mahdollistaa entistäkin kustannustehokkaamman palvelutuotannon.

Strategiakauden tavoitteet

L&T mittaa strategiansa onnistumista taloudellisilla tavoitteilla sekä vastuullisuus- ja sidosryhmätavoitteilla.

Taloudelliset tavoitteet

Mittari	Tavoite	2022	2021
Liikevaihdon vuotuinen kasvu, %	5	3,9	8,1
Sijoitetun pääoman tuotto, %	15	10,4	10,8
Nettovelkaantumistaso, %	Alle 125	75,9	79,4

Vastuullisuus- ja sidosryhmätavoitteet

Mittari	Tavoite	2022	2021
Palveluiden suosittelu, NPS	> 50 vuoteen 2026 mennessä	26	40
Henkilöstön suosittelu, eNPS	> 50 vuoteen 2026 mennessä	24	28
Hiilikädenjälki-intensiteetti (tCO ₂ -ekv./MEUR)	Kasvaa liikevaihtoa nopeammin	-633	-646
Hiilijalanjälki (scope 1 ja 2 suhteutettuna ajokilometriä kohden)	-50 % vuoteen 2030 mennessä suhteessa vuoteen 2018	-32 %*	-19 %

*Polttonesteiden jakeluelvoite muuttui heinäkuussa, lue sivulta 13 muutoksen vaikutuksesta.

L&T:N ARVONLUONTI VUONNA 2022

RESURSSIT

Ihmiset ja johtaminen

- 8 371 L&T:läistä Suomessa ja Ruotsissa
- 15,7 miljoonaa tehtyä työtuntia
- Investoinnit turvallisuuteen, työkykyyn ja hyvinvointiin
- Sairauskassan maksamat etuudet 1,9 MEUR
- Laatu- ja johtamisjärjestelmät sekä sertifikaatit (ISO 9001, ISO 14001 ja ISO 45001)
- Kattavat koulutusmahdollisuudet
- Erityisryhmien työllistämismahdollisuudet

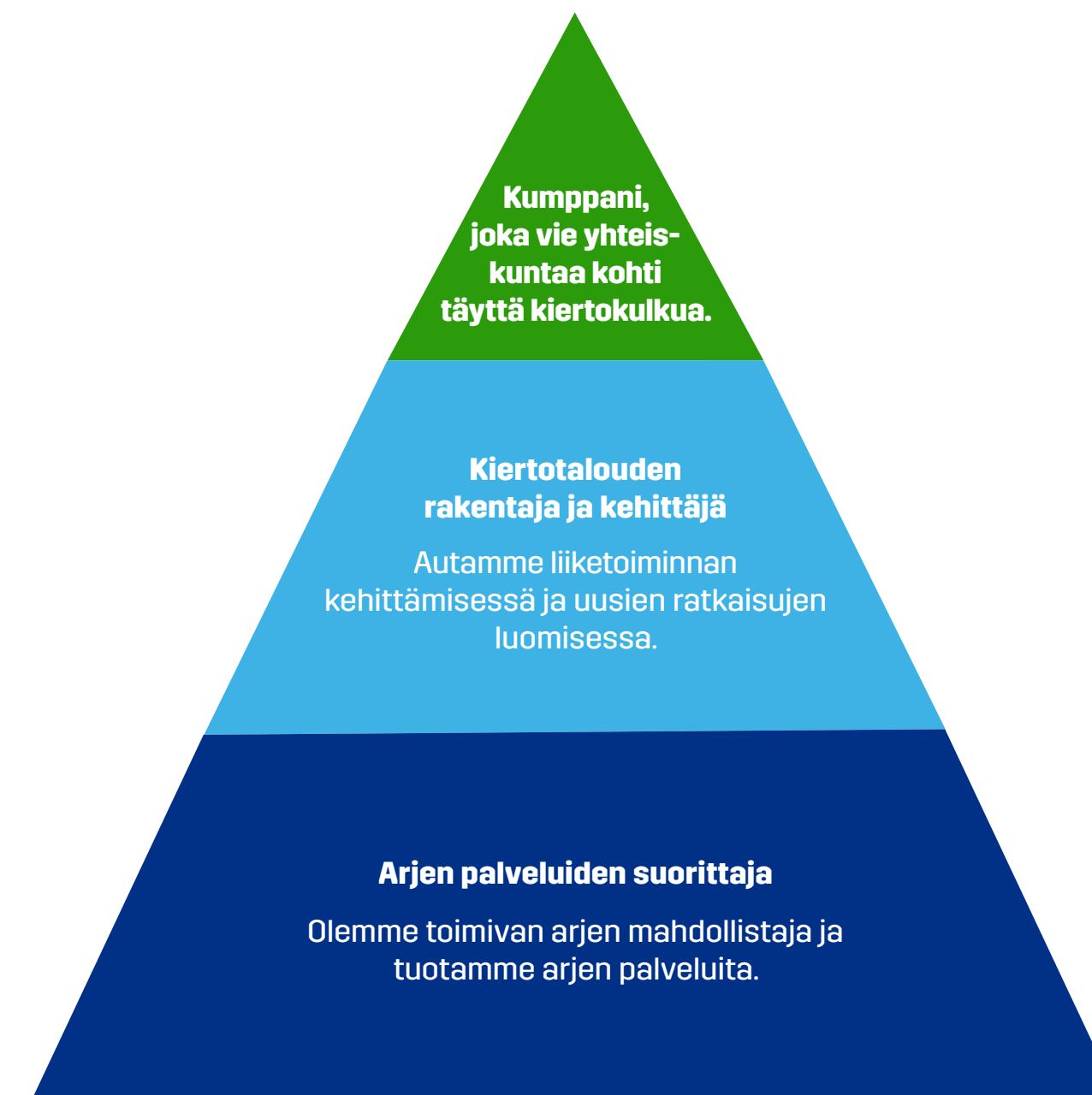
Ympäristö ja tuotanto

- 52 kierrätyslaitosta, terminaalia ja siirtokuormausasemaa
- Menetelmäkehitys ja uudet kierrätysratkaisut
- 728 000 tonnia asiakkailta kerättyjä materiaaleja
- Lähes 8 600 hoidossa olevaa kiinteistöä (Suomi)
- Ilmastotavoitteet koko ketjussa

Talous ja hallinto

- Ihmisoikeuksien edistäminen ja vastuullinen toimitusketju
- 96 % ostoista tehdään suomalaisilta ja ruotsalaisilta toimittajilta
- Oma pääoma 220,4 MEUR
- Korolliset nettovelat 167,3 MEUR
- Investoinnit 58,2 MEUR
- 24 556 osakkeenomistajaa

TOIMINTA

TEEMME KIERTOTALOUDESTA TOTTA

TUOTOKSET

Hyvinvoiva henkilöstö

- Henkilöstön suositteluaste (eNPS) 24
- Sairauspoissaolot 5,6 %
- Eläköitymisikä 63,8 vuotta Suomessa
- Terveysprosentti 40 %
- TRIF-tapaturmataajuus 23
- yli 20 100 tuntia henkilöstökoulutusta Suomessa
- Tapa toimia -koulutukset työntekijöille

Vastuulliset tuotteet ja palvelut

- Asiakkaiden materiaalien uudelleenkäyttö- ja kierrätysaste 59,4 %
- Lähes 13 miljoonaa astiatyhjennystä
- Yli 778 000 huoltotoimenpidettä ja yli 3 300 energiatehokkuuskorjaus-ehdotusta Suomessa
- 41 000 tonnia vaarattomaksi käsiteltyjä jätteitä
- Yli 210 000 tonnia hyötykäyttöön toimitettuja maa-aineksia ja sivuvirtoja
- Luonnon monimuotoisuuden edistäminen rakennetussa ympäristössä

Päästöt

- Oman toiminnan hiilijalanjälki-intensiteetti ajokilometriä kohden 646 gCO₂ (ekv.), -32 % vertailuvuodesta
- Teollisuuspalveluiden toiminnassa käsitelty vesi 128 000 m³

VAIKUTUKSET

Työllistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy

- Maksetut palkat, palkkiot ja sosiaalikulut 353,1 MEUR
- Hyvinvoiva ja sitoutunut henkilöstö ja kyvykäs organisaatio
- Hyvinvoinnin, tapaturmien ja sairaustapausten vaikutukset
- Ensimmäinen työpaikka taustasta riippumatta
- 37 % naisia esihenkilö- ja johtotehtävissä

Ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitseminen

- Toiminnan hiilikädenjälki 534 milj. CO₂ (ekv)
- Neitseellisten raaka-aineiden säästäminen
- Vastuullisuuden edistäminen ja siitä saadut ulkoiset tunnustukset, mm. EcoVadis Platinum, CDP, Financial Timesin Diversity Leaders ja Climate Leaders -raportit

Taloudellinen hyvinvointi

- Luotu lisäarvo 450 MEUR
- Verot 6,3 MEUR
- Osingot 17,5 MEUR

Taloudellinen kehitys

Konsernin liikevaihto ja tulos

Vuoden 2022 liikevaihto oli 844,1 miljoonaa euroa (812,5), jossa kasvua vertailukaudesta oli 3,9 %. Liikevaihdon kasvu ilman Uusiutuvat energialähteet -liiketoiminnan vaikutusta oli 7,0 % ja orgaaninen kasvu oli 3,7 %. Oikaistu liikevoitto oli 40,9 miljoonaa euroa (42,4), joka oli 4,8 % (5,2) liikevaihdosta. Liikevoitto oli 42,9 miljoonaa euroa (42,2), joka oli 5,1 % (5,2) liikevaihdosta. Osakekohtainen tulos oli 0,83 euroa (0,90). Liikevaihto kasvoi Ympäristöpalveluissa, Teollisuuspalveluissa ja Kiinteistöpalvelut Suomessa. Liikevaihto laski Kiinteistöpalvelut Ruotsissa. Liikevoitto parani Ympäristöpalveluissa ja Teollisuuspalveluissa ja heikkeni Kiinteistöpalvelut Suomessa ja Ruotsissa.

Konsernin oikaistuun liikevoittoon vaikutti negatiivisesti polttoainehintojen nousu ja kohonnut yleinen kustannustaso. Sairastavuus oli katsauskaudella poikkeuksellisen korkea, mikä rasitti erityisesti henkilöstövaltaisia kiinteistöpalveluita. Konsernin liikevoittoa paransi 4,3 miljoonan euron myyntivoitto Uusiutuvat energialähteet -liiketoiminnan osuuden myynnistä yhteisyritykseen.

Nettorahoituskulut kasvoivat -5,8 miljoonaan euroon (-3,3) ja efektiivinen veroaste nousi 16,7 prosenttiin (11,8).

Toimialakatsaukset

Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalveluiden liikevaihto kasvoi 321,2 miljoonaan euroon (320,5). Liikevoitto oli 30,3 miljoonaa euroa (29,8). Ympäristöpalveluiden liikevaihto ilman Uusiutuvat energialähteet -liiketoimintaa oli 287,1 miljoonaa euroa (265,5) ja liikevoitto 30,0 miljoonaa euroa (28,9).

Ympäristöpalveluissa kasvu keskittyi erityisesti yritys- ja tuottajavastuuyhteisöasiakkaisiin. Tuottajavastuuyhteisö Suomen Pakkaustuottajat Oy valitsi joulukuussa L&T:n kuluttajamuovipakkausten kierrätyskumppaniksi. Sopimus kattaa noin 20 000 tonnia kuluttajapakkausmuoveja, mikä vastaa noin puolta Suomessa vuosittain kerätyistä pakkausmuoveista. L&T vastaa vuoden 2023 alusta muovipakkausjätteen välivarastoinnista sekä keräyksestä ja kuljetuksesta Tanskaan Quantafuel ASA:n

mekaanisen ja kemiallisen kierrätyksen laitoksille.

Katsauskaudella organisaatorakennetta ja toimintamallia uudistettiin lisäämällä kaupallista vastuuta alueelliselle organisaatiolle. Ympäristövastuun johtamisen ja konsultoinnin organisaatio kasvoi ja osaaminen laajeni.

Toimialalla jatkui toiminnanohjausjärjestelmän ja siihen liittyvien tietojärjestelmien uudistamisohjelma, joka eteni toteutusvaiheeseen. Järjestelmä tulee aikataulun mukaan käyttöönottovaiheeseen vuoden 2024 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Ohjelman mukaisten järjestelmähankkeiden kokonaisinvestoinnin arvioidaan olevan noin 16,9 miljoonaa euroa, josta on toteutunut vuoden 2022 loppuun mennessä noin 6,2 miljoonaa euroa ja vuodelle 2022 kustannuksia kirjattiin 1,3 miljoonaa euroa.

Asuinkiinteistöjen suoria asiakassopimuksia siirtyi vuoden 2021 jätelain muutoksen seurauksena kunnallisille toimijoille katsauskaudella, mutta niiden vaikutus liikevaihtoon saatiin kompensoitua yritysasiakkuuksien kasvulla.

Kierrätysraaka-aineiden hinnat nousivat ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Kierrätysraaka-aineiden hintataso tasaantui ja lähti laskuun joidenkin jakeiden osalta vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Erityisesti kierrätyspahvin ja -kartongin markkinahintojen putoaminen alle puoleen alkuvuoden tasosta näkyi Ympäristöpalveluiden liikevaihdossa. Myös rakennusteollisuuden toimeliaisuuden hidastuminen näkyi alenevina volyymeina vuoden loppua kohden.

Polttoaineiden hinnat nousivat voimakkaasti helmikuun lopulla Ukrainan sodan seurauksena. Polttoaineiden korkeampi kustannus pystyttiin siirtämään asiakashintoihin helmi-huhtikuussa toteutetuilla hinnankorotuksilla.

Ympäristöpalveluiden uusiutuvat energialähteet -liiketoiminnan yhdistyminen Neova Oy:n vastaavan liiketoiminnan kanssa sai kilpailu- ja kuluttajaviraston hyväksynnän, ja yhteisyritys Laania Oy aloitti toimintansa 1.7.2022. Uusiutuvat energialähteet -liiketoiminnan liikevaihto oli ensimmäisellä vuosipuoliskolla 35,4 miljoonaa euroa ja liikevoitto oli 0,3 miljoonaa euroa. Tilikaudella 2021 uusiutuvien energialähteiden liikevaihto oli 56,9 miljoonaa euroa ja liikevoitto oli 0,9 miljoonaa euroa. Liiketoimintaa ei raportoida osana Ympäristöpalvelut-toimialaa vuoden

2022 toisen vuosineljänneksen jälkeen. Yhteisyrityksen nettotulos yhdistellään konserniin yhdellä rivillä liikevoiton alapuolella.

Teollisuuspalvelut

Teollisuuspalveluiden liikevaihto kasvoi 132,0 miljoonaan euroon (105,1). Oikaistu liikevoitto oli 13,6 miljoonaa euroa (9,2). Liikevoitto oli 12,7 miljoonaa euroa (9,2). Liikevoittoa heikensi Sand & Vattenbläst i Tyringe AB:n ("SVB") hankintaan liittyvän siirtyvän vastikkeen yhteensä 0,8 miljoonan euron käyvän arvon muutos vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä, johtuen ostetun yrityksen hyvästä liiketoiminnan kehityksestä.

Teollisuuspalvelut vahvisti katsauskaudella asemaansa vaarallisten ja tavanomaisten jätteiden kierrätyspalveluissa ostamalla Fortumin Suomen vaarallisten jätteiden pienten ja keskisuurten yritysasiakkaiden liiketoiminnan helmikuun 2022 alussa. Fortumilta hankitun liiketoiminnan haltuunotto sujui suunnitellusti ja kysyntä vaarallisten jätteiden palvelulinjassa oli vahvaa.

Ympäristörakentamisen palvelulinjassa tehtiin useita vaativia teollisuuden kunnostusprojekteja ja pilaantuneiden maa-alueiden ennallistamisprojekteja. Porissa aloitti vuoden alussa toimintansa uusi materiaalinkäsittelykeskus, joka käsittelee erityisesti teollisuuden sivuvirtoja.

Teollisuuspalvelut laajeni helmikuussa Ruotsin prosessipuhdistuspalveluiden markkinalle ostamalla 70 % osuuden Ruotsissa prosessipuhdistuspalveluita tarjoavan Sand & Vattenbläst i Tyringe AB:n ("SVB") osakekannasta. Etelä-Ruotsissa toimivan SVB:n liikevaihto oli noin 10 miljoonaa euroa viime tilikaudella ja se työllistää noin 60 henkilöä. Ruotsin liiketoiminnan integrointi eteni suunnitellusti ja Ruotsin liiketoiminnassa toteutettiin useita onnistuneita teollisuuden vesienkäsittelyprojekteja.

Suomen prosessipuhdistuksessa vuosihuoltojen resurssoinnissa onnistuttiin hyvin siitä huolimatta, että alkuvuoden vuosihuoltoja siirtyi syksyille koronavirusepidemian ja työtaistelujen seurauksena.

Polttoaineiden hinnat nousivat voimakkaasti helmikuun lopulla Ukrainan sodan seurauksena. Polttoaineiden korkeampi kustannus siirrettiin asiakashintoihin helmi-huhtikuussa toteutetuilla hinnankorotuksilla.

Kiinteistöpalvelut Suomi

Kiinteistöpalvelut Suomen liikevaihto kasvoi 256,3 miljoonaan euroon (243,1). Liiketulos heikkeni -0,5 miljoonaan euroon (1,8).

Siivouksessa voitettiin ja aloitettiin useita merkittäviä uusia asiakkuuksia ja dataohjatun siivouksen kysyntä kasvoi. Energiategohkkuuspalveluiden kysyntä kasvoi katsauskaudella.

Koronavirusepidemia ja muut hengitystieinfektiot lisäsivät sairauspoissaoloja merkittävästi ensimmäisellä ja jäljennellä vuosineljänneksellä, mikä kasvatti tuotantokustannuksia kaikissa palvelulinjoissa ja erityisesti siivouksessa. Polttoaineiden kohonnut hinta ja yleinen kustannusinflaatio nostivat tuotantokustannuksia. Kohonneita tuotantokustannuksia ei saatu vietyä täysimääräisesti asiakashintoihin.

Siivousliiketoiminnassa työvoiman saatavuus heikkeni ja vaihtuvuus kasvoi merkittävästi, mikä nosti kustannuksia. Työvoiman saatavuuden parantamiseksi aloitettiin useita uusia hankkeita. Yhteistyötä kaupunkien työvoimapolkujen ja muiden viranomaisten kanssa tiivistettiin, jotta L&T:n tarjoamat työpaikat olisivat aiempaa paremmin työnhakijoiden tiedossa. L&T tarjosi yhteistyössä Staffpointin kanssa työpaikkoja Ukrainasta saapuneille pakolaisille. Filippiiniläinen työntekijäryhmä rekrytoitiin kokoaikaiseen ja toistaiseksi voimassa olevaan siivoustyöhön ja he aloittavat työnsä 2023 ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Toimialalla tehtiin toimenpiteitä toiminnan tehostamiseksi ja kannattavuuden parantamiseksi koko katsauskauden. Toisella vuosipuoliskolla pidettyjen paikallisten ja palvelulinjakohtaisten muutosneuvotteluiden jälkeen noin 70 toimihenkilön ja noin 30 työntekijän työsuhteet päättyivät.

Kiinteistöpalvelut Ruotsi

Kiinteistöpalvelut Ruotsin liikevaihto laski 140,4 miljoonaan euroon (149,8). Liikevoitto heikkeni 0,4 miljoonaan euroon (3,9). Liikevoitto ennen yrityskauppojen hankintamenon kohdistusten poistoa oli 2,2 miljoonaa euroa (6,0).

Polttoaineiden kohonnut hinta ja yleinen kustannusinflaatio nostivat tuotantokustannuksia helmikuun jälkeen. Koronavirusepidemia lisäsi sairauspoissaoloja, erityisesti ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Asiakassopimukset ovat Ruotsin liiketoiminnassa pääsääntöisesti kiinteähintaisia,

MEUR	2022	2021	Muutos %
Liikevaihto			
Ympäristöpalvelut	321,2	320,5	0,2
Teollisuuspalvelut	132,0	105,1	25,6
Kiinteistöpalvelut Suomi	256,3	243,1	5,4
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	140,4	149,8	-6,2
Toimialojen välinen liikevaihto	-6,0	-6,1	
Yhteensä	844,1	812,5	3,9
Liikevoitto			
Ympäristöpalvelut	30,3	29,8	1,6
Teollisuuspalvelut	12,7	9,2	38,8
Kiinteistöpalvelut Suomi	-0,5	1,8	-129,0
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	0,4	3,9	-89,8
Konsernihallinto ja muut	0,1	-2,4	
Yhteensä	42,9	42,2	1,7
Oikaistu liikevoitto			
Ympäristöpalvelut	30,3	29,8	1,6
Teollisuuspalvelut	13,6	9,2	48,0
Kiinteistöpalvelut Suomi	-0,5	1,8	-129,0
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	0,4	3,9	-89,8
Konsernihallinto ja muut	-2,8	-2,2	
Yhteensä	40,9	42,4	-3,5
%	2022	2021	
Liikevoittoprosentti			
Ympäristöpalvelut	9,4	9,3	
Teollisuuspalvelut	9,6	8,7	
Kiinteistöpalvelut Suomi	-0,2	0,7	
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	0,3	2,6	
Yhteensä	5,1	5,2	
Oikaistu liikevoitto-prosentti			
Ympäristöpalvelut	9,4	9,3	
Teollisuuspalvelut	10,3	8,7	
Kiinteistöpalvelut Suomi	-0,2	0,7	
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	0,3	2,6	
Yhteensä	4,8	5,2	

MEUR	2022	2021
Bruttoinvestoinnit		
Ympäristöpalvelut	20,3	41,7
Teollisuuspalvelut	34,6	14,5
Kiinteistöpalvelut Suomi	1,5	13,6
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	0,4	1,8
Konsernihallinto ja muut	1,3	0,6
Yhteensä	58,2	72,3
MEUR	2022	2021
Sijoitettu pääoma		
Ympäristöpalvelut	172,3	225,3
Teollisuuspalvelut	90,7	68,2
Kiinteistöpalvelut Suomi	34,3	28,4
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	62,1	67,1
Konsernihallinto ja muut	77,9	17,0
Yhteensä	437,2	406,0
%	2022	2021
Sijoitetun pääoman tuotto		
Ympäristöpalvelut	15,3	14,7
Teollisuuspalvelut	16,1	14,0
Kiinteistöpalvelut Suomi	-0,8	6,6
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	0,8	6,5
Yhteensä	10,4	10,8
Yhteensä	437,2	406,0

ja kohonneita tuotantokustannuksia ei saatu siirrettyksi hinnankorotuksina asiakkaille. Kiinteistöpalvelut Ruotsin tulosta heikensi inflaation lisäksi odotettua heikompi lisäpalveluiden myynti. Sopeutustoimenpiteet liiketoiminnassa käynnistettiin toisen vuosineljänneksen aikana. Toimintamallien yksinkertaistaminen ja sopeuttaminen nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön jatkuvat vuonna 2023.

Rahoitus ja investoinnit

Vuoden 2022 liiketoiminnan nettorahavirta oli 71,8 miljoonaa euroa (65,6). Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen oli 41,1 miljoonaa euroa (1,7). Nettorahavirtaa investointien jälkeen pienensivät yritysostot, joiden vaikutus oli noin -13 miljoonaa euroa (noin -23). Investointien nettorahavirtaa paransi yhteensä 16,4 miljoonan euron lainasaamisen takaisinmaksu yhteisyritykseltä vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä. Käyttöpääomaa sitoutui 6,2 miljoonaa euroa (sitoutui 15,1).

Korollista vierasta pääomaa oli tilikauden lopussa 216,8 miljoonaa euroa (195,6). Korolliset nettovelat olivat 167,3 miljoonaa euroa (167,1). Pitkäaikaisten lainojen keskikorko ilman vuokrasopimusvelkoja korkosuojaukset huomioiden oli 2,5 % (1,1). Yhtiön 50 miljoonan euron vaihtuvakorkoisista lainoista 30 miljoonaa euroa on muunnettu kiinteäkorkoiseksi koronvaihtosopimuksella.

100,0 miljoonan euron yritystodistusohjelma oli vertailukauden tapaan tilikauden lopussa käyttämättä. 10,0 miljoonan euron tililimiitti sekä 40,0 miljoonan euron komittoitu luottolimiitti olivat vertailukauden tapaan käyttämättä. Yhtiö solmi toukokuussa 2022 vastuullisuustavoitteisiin sidotun luottolimitin, joka erääntyy vuoden 2025 ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Yhtiö laski liikkeeseen 75 miljoonan euron suuruisen vastuullisuustavoitteisiin sidotun joukkovelkakirjalainan toukokuussa. Uusi joukkovelkakirjalaina erääntyy vuoden 2028 toisella vuosineljänneksellä. Lainan kiinteä vuotuinen kuponkikorko on 3,375 prosenttia.

Nettorahoituskulut olivat -5,8 miljoonaa euroa (-3,3). Nettorahoituskulut kasvoivat yrityskauppojen seurauksena kasvaneiden korollisten velkojen, joukkovelkakirjan takaisinlunastuksen 0,3 miljoonan euron kustannuksen sekä yleisen korkotason nousun johdosta. Valuuttakurssi-

muutosten vaikutus nettorahoituskuluihin oli -0,2 miljoonaa euroa (0,3). Nettorahoituskulut olivat 0,7 % (0,4) liikevaihdosta.

Omavaraisuusaste oli 34,3 % (34,2) ja nettovelkaantumisaste 75,9 % (79,4). Konsernin oma pääoma oli 220,4 miljoonaa euroa (210,4). Ruotsin kruunun heikentymisestä johtuvat muuntoerot vaikuttivat omaan pääomaan -5,6 miljoonaa euroa ja suojausinstrumenttien käyvän arvon muutokset 1,3 miljoonaa euroa. Rahavarat olivat kauden lopussa 49,5 miljoonaa euroa (28,6). Erääntyneet myyntisaamiset tai luottotappiot eivät ole kasvaneet koronavirusepidemian tai Ukrainan sodan seurauksena.

Rahalliset vastuut ja vastuusitoumukset lähipiiriin kuuluville

Lähipiiritapahtumat selvitetään konsernitilinpäätöksen liitetiedossa [5.4](#) Lähipiiritapahtumat.

Vastuullisuus ja selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Vastuullinen toimintatapa on erottamaton osa L&T:n strategiaa, päätöksentekoa ja jokapäiväistä liiketoimintaa. Vastuullisilla kiertotalouden ratkaisulla L&T vahvistaa kilpailukykyään ja luo monipuolisesti arvoa keskeisille sidosryhmilleen.

L&T:n liiketoimintamalli, arvonaluonti ja strategia kuvataan tarkemmin sivuilla [4–5](#).

Yritysvastuun johtaminen

L&T:llä yritysvastuu on integroitu konsernin strategiaan ja hallitus seuraa yritysvaluuhojelman etenemistä säännöllisesti hallituksen henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan kautta. Valiokunta käsittelee vastuullisuusasioita vähintään kolme kertaa vuodessa. Vuonna 2022 henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta kokoontui neljä kertaa.

Konsernin johtoryhmä johtaa ja seuraa vuosineljänneksittäin yritysvaluuhojelman toteutumista. Kehittäminen tapahtuu pääosin liiketoimintalähtöisissä työryhmissä, mutta vastuullisuustyön käytännön koordinoinnista ja raportoinnista vastaa yhteiskuntasuhde- ja vastuullisuusjohtaja ja hänen alaisuudessaan toimiva viestintä- ja vastuullisuusorganisaatio. Liiketoiminnat ja muut funktiot

vastaavat toimintansa vastuullisuudesta ja määräysten mukaisuudesta konsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti. L&T:n johtamisjärjestelmä on sertifioitu ISO 9001, ISO 14001 ja ISO 45001 -standardien mukaisesti.

L&T:n politiikat ja periaatteet käsittävät ympäristö-, eettiset- ja sosiaaliset näkökulmat, joita konserni noudattaa niin omassa toiminnassaan kuin asiakkaille tuottamissaan palveluissa. Nämä ovat julkisesti sidosryhmien nähtävillä L&T:n verkkosivuilla.

L&T huolehtii tinkimättömästi oman toimintansa vaatimustenmukaisuudesta ja vastuullisuudesta. L&T:llä noudatetaan ympäristö- ja työnantajavelvoitteita ja minimoidaan toiminnan ympäristökuormitusta. L&T edellyttää toimittajiltaan lakien, säännösten ja omien vastuullisuusperiaatteidensa mukaista toimintaa.

Vastuullisuusohjelma

L&T:n vastuullisuustyötä ohjataan ja kehitetään konsernin vastuullisuusohjelman kautta. Ohjelma on yhtiön hallituksen hyväksymä ja siinä on huomioitu yritys vastuun olennaiset näkökohdat ja asetettu niille mitattavat ja seurattavat tavoitteet. Ohjelma uudistettiin vuoden 2022 aikana ja painopistealueet määriteltiin L&T:n toiminnan vaikutusten, keskeisten sidosryhmien odotusten sekä strategisten painotusten pohjalta. Lisäksi ympäristö- ja palvelualan yritykselle ominaiset liiketoiminnan ja toimintaympäristön erityispiirteet sekä YK:n kestävän kehityksen periaatteet ja Global Compact -aloitteen tavoitteet on huomioitu.

Yritysvastuuohjelman keskeiset vastuullisuustavoitteet eli konsernin ilmastovaikutukset, asiakastyytyväisyys ja henkilöstön suosittelemat ovat mukana L&T:n pitkän aikavälin strategisissa tavoitteissa. Lisätietoa yritysvastuuohjelmasta ja keskeisistä tavoitteista löytyy L&T:n vuosikatsauksen yritysvastuuosioista.

Yritysvastuun toimintaperiaatteet

Lassila & Tikanoja noudattaa päätöksenteossaan ja hallinnossaan Suomen osakeyhtiölakia, julkisesti noteerattuja yhtiöitä koskevia muita säädöksiä, L&T:n yhtiöjärjestyksestä, L&T:n hallituksen ja sen valiokuntien työjärjestyksiä sekä Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjä ja ohjeita. Lisäksi toimintaa

ohjaavat hallituksen tai johtoryhmän hyväksymät politiikat ja toimintaperiaatteet.

Varmistaakseen toimintansa vaatimuksenmukaisuuden L&T on määrittänyt vastuullisen liiketavan periaatteet eli Tapa toimia-ohjeet, jotka koskevat jokaista L&T:läistä ja L&T:n sopimustoimittajia. Ohjeisiin perehdyttäminen on esihenkilön vastuulla ja johto seuraa ohjeiden noudattamista.

Ohjeiden vastaisesta toiminnasta ilmoitetaan ensisijaisesti omalle esihenkilölle, joka auttaa ohjeiden tulkinnaissa epäselvissä tilanteissa. Lisäksi henkilöstö voi soittaa tai lähettää sähköpostia luottamukselliseen ilmoituskanavaan, joka on käytössä kaikissa toimintamaissa. Ohjeiden vastaiseen toimintaan puututaan viiveettä yhdessä sovitun prosessin mukaisesti.

Vastuullisuuteen liittyvien riskien hallinta on osa L&T:n kokonaisvaltaista riskienhallintaa. Riskienhallintaprosessi on kuvattu selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja keskeiset riskit on avattu kohdassa Riskit ja riskienhallinta sivulla [16-17](#).

Yritysvastuun raportointi

L&T raportoi vastuullisuustyöstään ja sen etenemisestä vuosineljänneksittäin osavuositarkastuksen yhteydessä sekä vuosittain laajemmin yritysvastuuraportissa, joka julkaistaan osana Vuosikertomus-kokonaisuuteen kuuluvaa Vuosikatsausta.

Vuoden 2022 yritysvastuuraportti on laadittu GRI:n (Global Reporting Initiative) standardien mukaisesti. Yritysvastuuraportissa raportoidut ympäristö- ja henkilöstövuorokauden keskeiset tunnusluvut ovat kolmannen osapuolen varmentamat. L&T:n yritysvastuuraportti on saatavilla osoitteessa www.vuosikertomus.lt.fi.

EU taksonomia

TAUSTA

Lassila & Tikanoja julkaisee tässä osiossa tiedot seuraavan sääntelyn mukaisesti; Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18. päivänä kesäkuuta 2020, kestävää sijoittamista helpottavasta kehiksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (Taksonomia-asetus).

Ulkoiset tunnustukset

	Luokitus	Verrattuna verrokkiin/muihin
CDP	B	Luokitus putosi vuonna 2022 toiseksi parhaaseen Management level -tasoon. L&T sai Leadership. "A-" -luokituksen vuosina 2014–2021.
CDP supplier engagement	A	Paras leadership-luokitus toimitusketjun ilmastotyöstä.
Kiwa	Erinomainen, 713 pistettä	Kokonaispisteillä 713 pääsimme 4. sijalle lähes 400 tehdyn auditoinnin joukossa.
Ecovadis	Platina	L&T oli parhaan 1 prosentin joukossa kaikista EcoVadiksen vuonna 2022 arvioimista 90 000 yhtiöstä.

EU taksonomia-asetuksessa asetetaan kuusi ympäristötavoitetta:

1. Ilmastonmuutoksen hillintä
2. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
3. Veden ja merellisten resurssien kestävä käyttö
4. Siirtymä kiertotalouteen, jätteen ehkäisy ja kierrätys
5. Saasteiden ehkäisy ja kontrollointi
6. Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen

Taksonomia-asetuksen käyttöönotto etenee vaiheittain. Ensimmäinen delegeoitu säädös, Ilmastosäädös, otettiin käyttöön vuonna 2021, ja se asetti tekniset arviointikriteerit kahdelle ympäristötavoitteelle: ilmastonmuutoksen hillinnälle ja ilmastonmuutokseen sopeutumiselle, jotka on kuvattu taksonomiassa.

Vuotta 2021 koskevassa raportoinnissa yritysten edellytettiin julkaisevan tiedot taksonomiakelpoisten taloudellisten toimintojen osuudesta liikevaihdosta, pääomamenoista (investoinnit) ja toimintamenoista (operatiiviset kulut). Taksonomiakelpoisia ovat sellaiset toiminnot, jotka ovat Ilmastosäädöksen piirissä.

Vuotta 2022 koskevassa raportoinnissa yhtiöiden tulee arvioida taksonomianmukaisuutta. Taksonomianmukaisuus edellyttää, että taksonomiakelpoiset toiminnot täyttävät yksityiskohtaiset tekniset arviointikriteerit, eivät aiheuta haittaa muille ympäristötavoitteille (Do No Signi-

ficant Harm -kriteerit) ja noudattavat taksonomia-asetuksessa määriteltyjä vähimmäistason suojoitoimia (Minimum social safeguards).

L&T JA EU TAKSONOMIA

Taksonomia-asetuksen mukaan yhtiöiden, joiden tulee raportoida ei-taloudellisen tiedon raportointia koskevan direktiivin (2014/95/EU) mukaisesti, tulee noudattaa taksonomia-asetuksen raportointivaatimuksia. L&T on tämän vaatimuksen piirissä.

L&T on arvioinut toimintansa taksonomiakelpoisuutta ja taksonomianmukaisuutta. EU taksonomiaan liittyvä tarkastelu on tehty liiketoiminnasta syntyneestä liikevaihdosta (tilinpäätöksen liitetieto 1.2), pääomamenoista ja toimintamenoista, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillintään. L&T raportoi taksonomiaa konsernitasona. L&T:n Uusiutuvat energialähteet -liiketoiminta ei sisälly taksonomialaskentaan.

L&T:n taksonomiakelpoisuutta on arvioitu taksonomia-asetuksen Liitteessä 1 (Ilmastonmuutoksen hillintä) esitettyjen taloudellisten toimintojen kuvausten ja niissä annettujen NACE-koodien perusteella.

Taksonomianmukaisuusarviointi perustuu tunnistettuihin taksonomia-asetuksessa kuvattuihin toimialakohtaisiin teknisiin arviointikriteereihin sekä Do No Significant Harm -vaatimukseen. Teknisiä arviointikriteerejä on tarkasteltu

rinnakkain, jotta raportointi on mahdollisimman yhtenäinen ja vältetään kaksoislaskenta. Erillisten teknisten vaatimusten lisäksi, taksonomia-asetuksessa säädetään Minimum safeguard -vaatimuksista, jotka on arvioitu L&T:ssä konsernitasolla.

L&T:n taksonomianmukaisuutta on arvioitu taksonomia-asetuksen liitteessä 1 (ilmastonmuutoksen hillintä) esitettyjen teknisten arviointikriteerien ja niissä annettujen NACE-koodien perusteella. Tarkastelu on toteutettu yhdessä toimialojen ympäristöasiantuntijoiden kanssa.

Taksonomiaa koskevat taloudelliset tunnusluvut pohjautuvat talous- ja toiminnanohjausjärjestelmistä saatuihin lukuihin. Pääomamenojen ja toimintamenojen osalta on tarkasteltu vuoden 2022 kirjauksia ja verrattu arviointikriteerien vastaavuutta kirjattuihin tietoihin. Osa L&T:n toimenpiteistä, esimerkiksi aurinkopaneelien asentaminen toimitiloihin, voisivat olla taksonomian piiriin kuuluvia. Nämä investoinnit eivät kuitenkaan edusta merkittävää osaa kokonaisinvestoinneista. L&T:llä ei ole erillisiä taksonomiaa koskevia pääoma- tai toimintameno-suunnitelmia.

Ympäristöpalvelut-toimialan liiketoimintaan kuuluu muun muassa tavanomaisen jätteen jätejaekohtainen keräys ja kuljetus sekä materiaalien talteenotto tavanomaisesta jätteestä. Teollisuuspalvelut-toimialan liiketoimintaan kuuluu muun muassa jäteveden keruun ja käsittelyn uusiminen sekä ympäristörakentamisen maa-aineksen kuljetus. Kiinteistöpalvelut-toimialan liiketoimintaan kuuluu muun muassa energiatehokkuuslaitteiden ja uusiutuvan energiateknologian asennus, huolto ja korjaus sekä rakennusten energiatehokkuuden mittaamiseen, säätämiseen ja hallintaan tarkoitettujen välineiden ja laitteiden asennus, huolto ja korjaus.

TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Kiertotalous on keskeinen keino hillitä ilmastonmuutosta. L&T:n tavoitteena on tehdä kiertotaloudesta totta. Kaikki liiketoiminnot rakentavat tulevaisuuden kestäväää kasvua kiertotalouteen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin pohjaten. Yhtiön hallitus on asettanut L&T:n pitkän aikavälin tavoitteeksi hiilikädenjäljen kasvattamisen liikevaihtoa nopeammin.

L&T jatkaa myös toimia ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi esimerkiksi päästöttömän ajokaluston hankinnoilla. EU-taksonomiakokonaisuus on vielä keskeneräinen ja L&T:n tekemä tarkastelu voi muuttua uusien taksonomiakokonaisuuksien valmistuessa. Erityisesti kiertotalouteen liittyvä kriteeristö kytkeytyy L&T:n liiketoimintaan vahvasti.

Taksonomian mukaisuus, osuus liikevaihdosta

Taloudelliset toiminnot	Koodi(t)	Liikevaihto	Osuus liikevaihdosta	Merkittävän edistämisen kriteerit						Ei merkittävää haittaa -kriteerit						Taksonomian mukainen osuus liikevaihdosta		
				Ilmaston muutoksen hillintä	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Vesivarat ja merten luonnonvarat	Kiertotalous	Ympäristön pilaantuminen	Biodiversiteetti ja ekosysteemit	Ilmaston muutoksen hillintä	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Vesivarat ja merten luonnonvarat	Kiertotalous	Ympäristön pilaantuminen	Biodiversiteetti ja ekosysteemit	Vähimmäistason suojaus	2022	2021
		MEUR	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	M/S	
Taksonomian mukaiset toiminnot																		
Sähkölämpöpumppujen asennus ja käyttö	4.16	0,50	0,1 %	100,00 %														
Vaarattoman jätteen keräys ja kuljetus syntypaikalla lajitelluissa jakeissa	5.5	49,81	5,9 %	100,00 %														
Materiaalin talteenotto tavanomaisesta jätteestä	5.9	35,65	4,2 %	100,00 %														
Energiatehokkuuslaitteiden asennus, huolto ja korjaus	7.3	10,27	1,2 %	100,00 %													M	
Sähköajoneuvojen latausasemien asennus, huolto ja korjaus rakennuksissa (ja rakennusten yhteydessä olevissa pysäköintitiloissa)	7.4	0,07	0,0 %	100,00 %													M	
Rakennusten energiatehokkuuden mittaamisessa, säätelyssä ja valvonnassa käytettävien välineiden asennus, huolto ja korjaus	7.5	4,21	0,5 %	100,00 %													M	
Uusiutuviin energialähteisiin liittyvien teknologioiden asennus, huolto ja korjaus	7.6	4,97	0,6 %	100,00 %													M	
Rakennusten energiatehokkuuteen liittyvät asiantuntijapalvelut	9.3	3,43	0,4 %	100,00 %													M	
Taksonomian mukainen liikevaihto		108,91	12,9 %															
Ei-taksonomian mukaiset toiminnot																		
Jäteveden keräys- ja käsittelyjärjestelmien uudistaminen	5.4	0,65	0,1 %															
Vaarattoman jätteen keräys ja kuljetus syntypaikalla lajitelluissa jakeissa	5.5	1,75	0,2 %															
Materiaalin talteenotto tavanomaisesta jätteestä	5.9	3,34	0,4 %															
Energiatehokkuuslaitteiden asennus, huolto ja korjaus	7.3	3,57	0,4 %															
Rakennusten energiatehokkuuden mittaamisessa, säätelyssä ja valvonnassa käytettävien välineiden asennus, huolto ja korjaus	7.5	3,57	0,4 %															
Ei-taksonomian mukaiset liikevaihto		12,87	1,5 %															
Yhteensä taksonomiakelpoinen liikevaihto		121,78	14,4 %															

EI-TAKSONOMIAKELPOISET TOIMINNOT	Liikevaihto, MEUR	Osuus liikevaihdosta
Liikevaihto ei-taksonomiakelpoisista toiminnoista	720,9	85,6 %
Yhteensä taksonomiakelpoinen ja ei-taksonomiakelpoinen liikevaihto	844,1	100,0 %

Taksonomian mukaisuus, osuus pääomamenoista

Taloudelliset toiminnot	Koodi(t)	Pääoma- menot	Osuus pääoma- menoista	Merkittävän edistämisen kriteerit						Ei merkittävää haittaa -kriteerit						Taksonomian mukainen osuus pääomamenoista		
				Ilmaston muutoksen hillintä	Ilmaston- muutokseen sopeutuminen	Vesivarat ja merten luon- nonvarat	Kiertotalous	Ympäristön pilaantuminen	Biodiversiteetti ja ekosysteemit	Ilmaston muutoksen hillintä	Ilmaston- muutokseen sopeutuminen	Vesivarat ja merten luon- nonvarat	Kiertotalous	Ympäristön pilaantuminen	Biodiversiteetti ja ekosysteemit	Vähimmäis- tason suojatoimet	2022	2021
TAKSONOMIAKELPOISET TOIMINNOT		MEUR	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	M/S	
Taksonomian mukaiset toiminnot																		
Vaarattoman jätteen keräys ja kuljetus syntypaikalla lajitelluissa jakeissa	5.5	3,5	6,0 %	100,00 %												6,0 %		
Materiaalin talteenotto tavanomaisesta jätteestä	5.9	2,1	3,6 %	100,00 %												3,6 %		
Rakennusten energiatehokkuuteen liittyvät asiantuntijapalvelut	9.3	0,1	0,1 %	100,00 %												0,1 %		M
Taksonomian mukaiset pääomamenot		5,6	9,7 %													9,7 %		
Ei-taksonomian mukaiset toiminnot																		
Jäteveden keräys- ja käsittelyjärjestelmien uudistaminen	5.4	1,2	2,1 %															
Vaarattoman jätteen keräys ja kuljetus syntypaikalla lajitelluissa jakeissa	5.5	0,1	0,2 %															
Materiaalin talteenotto tavanomaisesta jätteestä	5.9	0,2	0,3 %															
Ei-taksonomian mukaiset pääomamenot		1,5	2,6 %													2,6 %		NA
Yhteensä taksonomiakelpoiset pääomamenot		7,1	12,3 %													12,3 %		NA

EI-TAKSONOMIAKELPOISET TOIMINNOT	Pääoma- menot, MEUR	Osuus pääoma- menoista
Pääomamenot ei-taksonomiakelpoisista toiminnoista	51,1	87,7 %
Yhteensä taksonomiakelpoiset ja ei-taksonomiakelpoiset pääomamenot	58,2	100,0 %

Taksonomian mukaisuus, osuus toimintamenoista

Taloudelliset toiminnot	Koodi(t)	Toimintamenot	Osuus toimintamenoista	Merkittävän edistämisen kriteerit						Ei merkittävää haittaa -kriteerit						Taksonomian mukainen osuus toimintamenoista			
				Ilmaston muutoksen hillintä	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Vesivarat ja merten luonnonvarat	Kiertotalous	Ympäristön pilaantuminen	Biodiversiteetti ja ekosysteemit (BE)	Ilmaston muutoksen hillintä	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen	Vesivarat ja merten luonnonvarat	Kiertotalous	Ympäristön pilaantuminen	Biodiversiteetti ja ekosysteemit	Vähimmäistason suojatoimet	2022	2021	Luokka
		MEUR	%	%	%	%	%	%	%	K/E	K/E	K/E	K/E	K/E	K/E	K/E	%	%	M/S
Taksonomian mukaiset toiminnot																			
Sähkölämpöpumppujen asennus ja käyttö	4.16	0,5	0,1 %	100,00 %													0,1 %		
Vaarattoman jätteen keräys ja kuljetus syntypaikalla lajitelluissa jakeissa	5.5	47,8	5,9 %	100,00 %													5,9 %		
Materiaalin talteenotto tavanomaisesta jätteestä	5.9	34,2	4,2 %	100,00 %													4,2 %		
Energiatehokkuuslaitteiden asennus, huolto ja korjaus	7.3	9,9	1,2 %	100,00 %													1,2 %		M
Sähköajoneuvojen latausasemien asennus, huolto ja korjaus rakennuksissa (ja rakennusten yhteydessä olevissa pysäköintitiloissa)	7.4	0,1	0,0 %	100,00 %													0,0 %		M
Rakennusten energiatehokkuuden mittaamisessa, säätelyssä ja valvonnassa käytettävien välineiden asennus, huolto ja korjaus	7.5	4,0	0,5 %	100,00 %													0,5 %		M
Uusiutuviin energialähteisiin liittyvien teknologioiden asennus, huolto ja korjaus	7.6	4,8	0,6 %	100,00 %													0,6 %		M
Rakennusten energiatehokkuuteen liittyvät asiantuntijapalvelut	9.3	3,3	0,4 %	100,00 %													0,4 %		M
Taksonomian mukaiset toimintamenot		104,5	12,9 %														12,9 %		
Ei-taksonomian mukaiset toiminnot																			
Jäteveden keräys- ja käsittelyjärjestelmien uudistaminen	5.4	0,6	0,1 %																
Vaarattoman jätteen keräys ja kuljetus syntypaikalla lajitelluissa jakeissa	5.5	1,7	0,2 %																
Materiaalin talteenotto tavanomaisesta jätteestä	5.9	3,2	0,4 %																
Energiatehokkuuslaitteiden asennus, huolto ja korjaus	7.3	3,4	0,4 %																
Rakennusten energiatehokkuuden mittaamisessa, säätelyssä ja valvonnassa käytettävien välineiden asennus, huolto ja korjaus	7.5	3,4	0,4 %																
Ei-taksonomian mukaiset toimintamenot		12,9	1,6 %*														1,6 %		NA
Yhteensä taksonomiakelpoiset toimintamenot		117,4	14,5 %*														14,5 %		NA

*Yksittäisten lukujen summa ei täsmää loppusummaan pyöristyksen vuoksi

EI-TAKSONOMIAKELPOISET TOIMINNOT	Toimintamenot, MEUR	Osuus toimintamenoista
Toimintamenot ei-taksonomiakelpoisista toiminnoista	692,5	85,5 %
Yhteensä taksonomiakelpoiset ja ei-taksonomiakelpoiset toimintamenot	809,9	100,0 %

Ympäristövastuu

L&T:n ympäristövastuu toteutuu erityisesti asiakkaille tuotettavien palveluiden kautta. Asiakkailta kerätyt materiaalit pyritään aina ensisijaisesti ohjaamaan uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen lain mukaisen etusijajärjestyksen ja kierto-talousajattelun viitoittamana.

L&T edellyttää yhteistyökumppaneiltaan ja toimittajiltaan vastuullista ympäristöasioiden hoitoa, mikä huomioidaan jo hankintaprosessissa muun muassa itsearviointien avulla. Jätettä luovutetaan vain sellaisille toimijoille, joilla on lupa sitä vastaanottaa tai käsitellä. Yritysostokohteissa tehdään huolelliset due diligence -tutkimukset.

L&T:n strategisena tavoitteena on parantaa asiakkaiden energia- ja materiaalitehokkuutta sekä kasvattaa toiminnan hiilikädenjälkeä. Tämä toteutuu, kun asiakkaat korvaavat neitseellisiä raaka-aineita uusiORAaka-aineilla tai fossiilisia polttoaineita kierrätyspolttoaineilla. L&T:n toiminnan hiilikädenjäljen kasvaessa asiakkaiden hiilijalanjälki vastaavasti pienenee. Näin L&T pystyy tukemaan asiakkaitaan heidän ympäristövastuutavoitteidensa saavuttamisessa.

Vuoden 2022 ympäristötyön painopiste oli toimitusketjun ilmastovaikutuksissa. Keväällä 2022 L&T päivitti toimitusketjun ilmastotavoitteita ja asetti erilliset päästövähennystavoitteet aliurakointina tehdyille kuljetuksille. Tavoitteena on vähentää aliurakoinnin kuljetuspäästöjä 30 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 2020 tasosta. Samalla jatkettiin toimitusketjun osallistamista tieteelliseen päästövähennystavoitteeseen. Tavoitteena on, että 70 prosenttia suurimmista (ostoista) tavarantoimittajista ja alihankkijoista ovat asettaneet tavoitteet omien päästöjensä vähentämiseksi vuoteen 2025 mennessä.

Konsernin oman toiminnan ilmastotavoitteet etenivät hyvin haasteellisesta toimintaympäristöstä huolimatta. Vuoden aikana tehtiin investointeja vähäpäästöiseen kalustoon sekä jatkettiin reittioptimoituneita ja kuljettajien ajotapakoulutuksia. Uusiutuvien polttonesteiden käyttöä lisättiin merkittävästi.

L&T:n oman toiminnan päästöistä 95 prosenttia syntyy liikenteestä. Vuoden 2022 aikana polttonesteiden jakeluvuorot muutettiin siten, että biokomponentin määrää

Muut kuin taloudelliset tunnusluvut

	Mittari	Tavoite	2022	2021
Ympäristöasiat	Hiilijalanjälki (SBt) Scope 1 & 2	-50 % vuoteen 2030 mennessä suhteessa vuoteen 2018	-32 %*	-19 %
	Hiilikädenjälki-intensiteetti (tCO ₂ -ekv/MEUR)	Kasvaa liikevaihtoa nopeammin	-633	-646
	Kierrätysaste (raportointi kattaa yritysasiakkailta kerätyt yhdyskuntajätteet, vaaralliset jätteet, teollisuuden jätteet ja rakennusjätteet Suomessa)	60 % vuoteen 2026 mennessä	59,4 %	58,4 %
Sosiaalinen vastuu	Henkilöstön suosittelu, eNPS	>50 vuoteen 2026 mennessä	24 (lokakuu)	28 (lokakuu)
	Sairauspoissaoloprosentti	4,5 % vuoteen 2026 mennessä	5,6	5,0
	Keskimääräinen eläköitymisikä (vanhuuseläke ja työkyvyttömyyseläke)	65 vuotta vuoteen 2026 mennessä	63,8 (Suomi)	63,9 (Suomi)
	kokonaistapaturmataajuus (TRIF)	20 vuoteen 2026 mennessä	23	24
Hallinto	Tapa toimia -koulutus omalle henkilöstölle	Kaikki uudet L&T:läiset suorittavat Tapa toimia -koulutuksen koeajalla tai viimeistään vuoden sisällä työsuhteen alkamisesta	58 % toimihenkilöistä (Suomi), 675 henkilöä (Ruotsi)	63 % toimihenkilöistä ja 71 % työntekijöistä (Suomi ja Ruotsi)

*Vuoden 2022 aikana polttonesteiden jakeluvuorot muutettiin siten, että biokomponentin määrää laskettiin 7,5 prosenttiyksiköllä heinäkuussa. Tätä muutosta ei ole huomioitu tämän selvityksen päästölaskennassa, sillä Tilastokeskus ei ole vielä päivittänyt muutosta polttoaineluokitustietoihin. Tilastokeskuksen odotetaan julkaisevan päivitetty polttoaineluokitustiedot kevään 2023 aikana ja L&T tulee laskemaan ja raportoimaan verkkosivuillaan vuoden 2022 hiilidioksidipäästönsä päivitettyillä päästökertoimilla.

laskettiin 7,5 prosenttiyksiköllä heinäkuussa. Tätä muutosta ei ole huomioitu tämän selvityksen päästölaskennassa, sillä Tilastokeskus ei ole vielä päivittänyt muutosta polttoaineluokitustietoihin. Tilastokeskuksen odotetaan julkaisevan päivitetty polttoaineluokitustiedot kevään 2023 aikana. L&T tulee raportoimaan verkkosivuillaan vuoden 2022 hiilidioksidipäästönsä päivitettyillä päästökertoimilla. Päivitettyillä päästökertoimilla lasketut L&T:n oman toiminnan kokonaispäästöt vuodelta 2022 tulevat todennäköisesti olemaan selvityksessä raportoituja korkeammat.

Ammattimainen jätteenkäsittely edellyttää ympäristölupia ja toimintaa velvoitteiden mukaisesti. Vuonna 2022 L&T:llä oli 53 (65) ympäristölupaa, jotka ohjasivat konsernin ympäristöasioiden hallintaa ja seurantatarkkailua. Uusiutuviin energialähteisiin liittyvät ympäristöluvut eivät ole enää mukana tarkastelussa, sillä liiketoiminta yhdistyi Neovan vastaavan liiketoiminnan kanssa Laania Oy:ksi heinäkuun alussa.

Ympäristöluvan alaisille laitoksille on tehty ennaltavarautumis- ja pelastussuunnitelmat, joissa on määritelty, miten

laitos varautuu merkittävimpiin ympäristövahinkoihin. Lisäksi tehdään säännöllisesti sisäisiä auditointeja, joissa käydään läpi myös ympäristöasiat. L&T:n tavoitteena on, ettei konsernin omassa toiminnassa tapahdu yhtään vakavaa ympäristövahinkoa. Vuonna 2022 tämä tavoite saavutettiin.

Asiakkailta kerättyjen materiaalien ympäristökuormituksen vähentämiseksi ja kiertotalouden edistämiseksi L&T pyrkii löytämään uusia ratkaisuja materiaalien hyödyntämiseksi mahdollisimman korkealla jalostusasteella ja jätehuollon etusijajärjestyksen mukaisesti.

TCFD:n mukainen raportointi on saatavilla sivulla [18](#). Ympäristöriskejä ja niiden hallintaa on kuvattu tarkemmin kohdassa Riskit ja riskienhallinta.

Henkilöstö ja muut sosiaalisen vastuun asiat

Koko ja osa-aikaiset yhteensä	2022	2021
Suomi	7 020	7 003
Ruotsi	1 351	1 168
Yhteensä	8 371	8 171

Suurena työllistäjänä ja palvelualan yrityksenä L&T:n sosiaalisen vastuun painopiste on omassa henkilöstössä. Henkilöstövastuun olennaisimmat osa-alueet ovat henkilöstötyytyväisyyden ja henkilöstön työkyvyn vahvistaminen, monimuotoisuustyön kehittäminen sekä työturvallisuuden parantaminen. Lisäksi konserni haluaa tehdä aktiivisesti töitä erityisryhmien, kuten osatyökykyisten työllistämiseksi. L&T ei salli minkäänlaista syrjintää, häirintää, kiusaamista, rasismia tai epäasiallista kohtelua eikä hyväksy lapsityövoiman käyttöä, mitään pakotyön muotoa eikä muita ihmisoikeuksien loukkauksia omassa toiminnassaan tai toimitusketjussaan.

L&T kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa määritellyjä ihmisoikeuksia sekä Kansainvälisen työjärjestön (ILO) määrittelemiä työntekijöiden oikeuksia ja kansainvälisiä sopimuksia. Työsuhteissa noudatetaan kansallisia lakeja, sopimuksia ja muita velvoitteita. Työntekijöiden vapautta järjestäytyä ammatillisesti kunnioitetaan. L&T seuraa työehtosopimusten, ympäristö-, työ- ja työturvallisuuslainsäädä-

dännön sekä taloudenpitoon liittyvien säännösten noudattamista ja noudattaa paikallista tilaajavastuulainsäädäntöä ja edellyttää samaa myös toimittajiltaan. Toimintaa ohjaa henkilöstöpolitiikka, ISO 45001-standardien mukaisesti sertifioitu johtamisjärjestelmä sekä työturvallisuusjohtamisen ja vastuullisen liiketavan periaatteet (Tapa toimia).

L&T:n strategisena tavoitteena on nostaa henkilöstön suositteluaste, eNPS, tasolle 50 vuoteen 2026 mennessä. Henkilöstön tyytyväisyyttä mitataan henkilöstötyytyväisyyskyselyllä, jota kutsutaan Suomessa Fiilinki- ja Ruotsissa Pulsen-kyselyksi.

Osana henkilöstön työkyvyn johtamista L&T:n tavoitteena on laskea sairauspoissaolojen määrää 4,5 prosenttiin, saavuttaa henkilöstön terveystoimittajien 45 ja nostaa keskimääräistä eläköitymisikää pitkällä aikavälillä 65 vuoteen. Koronapandemia vaikutti yrityksen terveystoimittajien alkuvuoden ja loppuvuoden osalta. Jotta sairauspoissaolojen määrä saataisiin käännettyä laskuun, jatketaan terveyden edistämiseksi tehdyn toimenpidesuunnitelman määrätietoista toimeenpanoa.

Työturvallisuudessa L&T tavoittelee jatkuvaa parantamista ja lopullisena tavoitteena on nolla tapaturmaa. L&T jatkaa määrätietoisesti kehitystyötään henkilöstön osallistamiseksi turvallisuustyöhön. Vuonna 2022 L&T:llä ei ollut yhtään raportoitua kuolemaan johtanutta tapaturmaa. L&T:llä oli yksi todettu ammattitautitapaus vuonna 2022. Konsernissa ei ollut yhtään todettua ihmisoikeuksiin liittyvää rikkomusta tai syrjintätapausta.

Ihmisoikeuksiin liittyviä riskejä arvioidaan osana riskienhallintaprosessia. Riskejä ja niiden hallintaa on kuvattu tarkemmin kohdassa Riskit ja riskienhallinta sivulla [16-17](#).

Korruption ja lahjonnan torjunta

L&T:n hankintaprosessit ovat läpinäkyviä ja hankintapäätökset perustuvat kilpailukykyisiin toimitussopimuksiin. Hankintoja ohjaavat hankintaperiaatteet sekä yksityiskohtaisemat hankintaohjeet. Toimivaltuudet ja päätöksentekorajat hankintojen osalta on määritelty L&T:n asemavaltuutusohjeessa. Mikäli hankintapäätöksen tekemiseen liittyy mahdollisia eturistiriitoja, jäävätään eturistiriitoja omaavat henkilöt päätöksenteon ulkopuolelle. Toimittajayhteistyöhön ei saa

liittyä lahjontaa eikä sellaista vieraanvaraisuutta tai lahjoja, jotka voisivat vaikuttaa hankintapäätöksiin.

L&T on sitoutunut tukemaan YK:n Global Compact -aloitetta ja sen korruption vastaisia periaatteita. Korruption ja lahjonnan ehkäisyssä noudatetaan kansallisia lakeja ja sopimuksia. Sisäisesti toimintaa ohjaavat vastuullisen liiketavan periaatteet (Tapa toimia), joissa on kuvattu lahjonnan ja korruption vastaisia ohjeita muun muassa lahjojen ja vieraanvaraisuuden tarjoamisesta ja vastaanottamisesta sekä eturistiriitojen välttämistä. Lisäksi L&T:llä noudatetaan erikseen määriteltyä lupamenettelyä, jolla varmistetaan asiakastilaisuuksien tarkoituksenmukaisuus sekä sponsoinnin ja tukimainonnan läpinäkyvyys.

L&T toimii pääasiassa Suomessa ja Ruotsissa paikallisten kumppanien kanssa, mikä parantaa näkyvyyttä kumppanien vastuullisuuteen. Vuonna 2022 L&T:n ostot painottuivat kotimaassa toimiviin yrityksiin. Suomessa ja Ruotsissa ostoista 96 prosenttia tehtiin kotimaassa toimivilta yrityksiltä.

Merkittävien toimittajien osalta johdamme toimintaa säännöllisellä toimittajayhteistyöllä ja seuraamme yhteistyön sujuvuutta erikseen sovitulla toiminnan mittareilla. Sopimustoimittajat sitoutuvat noudattamaan L&T:n vastuullisen liiketavan periaatteita (Tapa toimia). Varmistamme toimittajiemme vastuullisen toimintatavan toteutumista itsearviointikyselyillä, toimittaja-auditoinneilla, toimittajan taloudelliseen tilanteeseen liittyvillä analyysillä ja muilla tarkoituksenmukaisilla keinoilla.

Pääasialliset varmistustoimenpiteemme kohdistamme merkittävimpiin toimittajiimme. Vuonna 2022 konsernissa ei ollut yhtään raportoitua lahjonta- tai korruptiotapausta.

Muutokset johtoryhmässä

Maaliskuussa Tina Hellstadius (M.Sc/Technology) nimitettiin Kiinteistöpalvelut Ruotsin toimialajohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 19.4.2022 alkaen. Hellstadius seurasi tehtävässään Erik Sundströmiä, joka siirtyi eläkkeelle 30.6.2022. L&T:n tietohallintojohtaja Edward Skärström nimitettiin johtoryhmän jäseneksi 1.1.2023 alkaen joulukuussa 2022. L&T:n johtoryhmän jäsenet 31.12.2022 löytyvät Hallinnointi-osioista.

Muutokset konsernirakenteessa

Lassila & Tikanojan ja Neovan Uusiutuvat energialähteet -liiketoiminnot yhdistyvät 1.7.2022 itsenäiseksi Laania Oy -nimiseksi osakeyhtiöksi. L&T:n omistusosuus yhteisyrityksestä on 55 prosenttia ja Neova Oy:n 45 prosenttia, mutta sopimuksen perusteella omistajilla on yhteinen määräysvalta yritykseen.

Vuonna 2022 Lassila & Tikanojan Teollisuuspalvelut-toimiala osti 70 prosentin osuuden Ruotsissa prosessipuhdistuspalveluita tarjoavan Sand & Vattenbläst i Tyinge AB:n ("SVB") osakekannasta.

Tilikauden viimeisellä neljänneksellä L&T Relations Oy fuusioitiin Lassila & Tikanoja Oyj:in.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma ja osakkaiden lukumäärä

Lassila & Tikanoja Oyj:n osakepääomassa ja osakemäärässä ei ole tapahtunut muutoksia vuonna 2022. Yhtiön rekisteröity osakepääoma on 19 399 437 euroa. Osakkeita on 38 798 874 kappaletta. Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ilman yhtiön hallussa olevia osakkeita oli 38 116 180 osaketta. Kullakin osakkeella on yksi ääni. Yhtiöjärjestyksessä ei ole määriteltä osakkeiden enimmäismäärää eikä enimmäispääomaa. Osakkeella ei ole nimellisarvoa eikä kirjanpidollista vasta-arvoa. Yhtiön osakkeet on liitetty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmään. Euroclear Finland ylläpitää yhtiön virallista osakasluettelo.

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli tilikauden lopussa 24 556 (23 087) osakkeenomistajaa. Hallintarekisteröidyn omistuksen osuus oli 7,0 % (9,6) osakekannasta.

Hallituksen, toimitusjohtajan ja johtoryhmän omistukset

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä sekä heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt omistivat 31.12.2022 yhteensä 175 670 yhtiön osaketta. Niiden osuus osake- ja äänimäärästä on 0,5 prosenttia.

Lassila & Tikanoja Oyj siirsi yhtiökokouksen 17.3.2022 päätösten perusteella 8 618 osaketta Lassila & Tikanoja Oyj:n hallituksen jäsenille osana hallituksen palkkioita.

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät

L&T luovutti 25.2.2022 yhteensä 24 522 hallussaan olevaa omaa osaketta konsernin osakepalkkiojärjestelmän piirissä olevalle 9 avainhenkilölle. Luovutetut osakkeet muodostavat vuoden 2021 osakepalkkiojärjestelmästä maksettavan palkkion osakeosuuden.

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus perusti joulukuussa 2022 kaksi uutta pitkän aikavälin osakepohjaista kannustinjärjestelmää konsernin avainhenkilöille. Uusien järjestelmien tavoitteena on yhdenmukaistaa yhtiön, osakkeenomistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvon kasvattamiseksi pitkällä aikavälillä, sitouttaa avainhenkilöt yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyiset yhtiön osakkeiden ansaintaan ja kertymiseen sekä osakkeen arvonnousuun perustuvat palkkiojärjestelmät.

Osakepalkkiojärjestelmässä 2023–2027 on kolme (3) kolmen (3) vuoden mittaista ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2023–2025, 2024–2026 ja 2025–2027.

Ansaintajaksolla 2023–2025 palkkioiden ansainta perustuu seuraaviin ansaintakriteereihin: sijoitetun pääoman tuotto (ROCE), osakkeen kokonaistuotto (TSR) sekä hiilijalanjäljen pienentäminen (ESG).

Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kuuluu ansaintajaksolla 2023–2025 noin 50 avainhenkilöä, mukaan lukien konsernin toimitusjohtaja ja johtoryhmä.

Siirtymävaiheen osakepalkkiojärjestelmässä 2023–2026 on kaksi (2) yhden (1) vuoden mittaista ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2023 ja 2024. Ansaintajaksoa seuraa kahden vuoden sitouttamisjakso. Järjestelmän tarkoituksena on tukea siirtymävaihetta vanhasta osakepalkkiojärjestelmästä uuteen osakepalkkiojärjestelmään. Sen kohderyhmään kuuluu ansaintajaksolla 2023 noin 10 avainhenkilöä, mukaan lukien konsernin toimitusjohtaja ja johtoryhmä.

Kaupankäynti osakkeilla vuonna 2022

Yhtiön osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:n keski suurten yhtiöiden listalla toimialaluokassa Teollisuustuotteet ja -palvelut. Kaupankäyntitunnus on LAT1V ja ISIN-koodi FI0009010854. Yhtiön osakkeita vaihdettiin vuoden 2022 aikana 9,4 miljoonaa kappaletta, mikä on 24,7 % (25,2) ulkona olevien osakkeiden keskimääräisestä lukumäärästä. Vaihdon arvo oli 104,9 miljoonaa euroa (137,3). Osakkeen ylin kurssi oli 13,62 euroa ja alin 9,72 euroa. Päätöskurssi oli 10,64 euroa. Yhtiön osakekannan markkina-arvo ilman yhtiön hallussa olevia omia osakkeita oli kauden lopussa 405,9 miljoonaa euroa (512,2).

Omat osakkeet

Yhtiön hallussa oli tilikauden lopussa 653 256 omaa osaketta, jotka edustavat 1,7 prosenttia kaikista osakkeista ja äänistä.

Yhtiökokouksen päätökset

17.3.2022 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen vuodelta 2021 ja myönsi vastuuvapauden yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle sekä hyväksyi toimielinten palkitsemisraportin. Yhtiökokous päätti, että tilikaudelta 2021 vahvistettavan taseen

Omistajien lukumäärä

%-osuus

Osakemäärä, kpl

% osakkeista ja äänimäärästä

Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain 31.12.2022

Yritykset ja asuntoyhtiöt	944	3,8	3 945 893	10,2
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	51	0,2	6 088 709	15,7
Julkisyhteisöt	19	0,1	3 109 862	8,0
Kotitaloudet	23 237	94,6	16 343 112	42,1
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	231	0,9	6 398 151	16,5
Ulkomaiset osakkeenomistajat	75	0,3	150 016	0,4
joista hallintarekisteröityjä	10		2 722 603	7,0
Yhteistilillä			40 528	0,1
Omat osakkeet	1		653 256	1,7
Yhteensä	24 557	100	38 798 874	100

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain

Osakkeita kpl

1–1 000	22 081	89,9	4 811 281	12,4
1 001–5 000	2 010	8,2	4 273 425	11,0
5 001–10 000	240	1,0	1 713 051	4,4
10 001–100 000	189	0,8	5 125 068	13,2
100 001–500 000	22	0,1	4 313 321	11,1
yli 500 000	14	0,1	17 868 944	46,1
joista hallintarekisteröityjä	10		2 722 603	7,0
Yhteistilillä			40 528	0,1
Omat osakkeet	1		653 256	1,7
Yhteensä	24 557	100	38 798 874	100

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2022, pois lukien hallintarekisteröidyt

	Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	% osakkeista ja äänimäärästä
1	Evald ja Hilda Nissin Säätiö	3 346 487	8,6
2	Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	3 028 547	7,8
3	Nordea Funds Ltd	1 706 466	4,4
4	Maijala Juhani	1 529 994	3,9
5	Stiftelsen för Åbo Akademi	1 066 282	2,8
6	Bergholm Heikki	875 000	2,3
7	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	790 000	2,0
8	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	729 791	1,9
9	Maijala Mikko	720 000	1,9
10	Lassila & Tikanoja Oyj	653 256	1,7
11	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo	572 738	1,5
12	Turjanmaa Kristiina	521 465	1,3
13	Valtion Eläkerahasto	512 000	1,3
14	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	400 000	1,0
15	Oy Chemec Ab	356 320	0,9
16	Maijala Eeva	346 000	0,9
17	Seligson & Co. -rahastot	341 995	0,9
18	Samfundet folkhälsan i Svenska Finland r	336 800	0,9
19	Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	289 396	0,8
20	Lassila Juha	196 461	0,5
	20 suurinta yhteensä	18 318 998	47,2

perusteella maksetaan osinkoa 0,46 euroa osakkeelta, yhteensä 17,5 miljoonaa euroa. Osingon maksupäiväksi päätettiin 28.3.2022.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi kuusi. Hallitukseen valittiin uudelleen seuraavan yhtiökokouksen loppuun saakka Teemu Kangas-Kärki, Laura Lares, Sakari Lassila, Jukka Leinonen, Laura Tarkka ja Pasi Tolppanen.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, joka ilmoitti nimevänsä KHT Samuli Perälän yhtiön päävastuulliseksi tilintarkastajaksi.

Yhtiökokous päätti muuttaa yhtiöjärjestyksen 4 §:n 3. virkettä siten, että yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksistä on kerrottu tarkemmin pörssitiedotteella 17.3.2022.

Hallituksen valtuutukset

Lassila & Tikanoja Oyj:n 17.3.2022 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta päättämään osakeannista sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Hallitus on valtuutettu hankkimaan enintään 2 000 000 kappaletta (5,2 % kokosakemäärästä) yhtiön omia osakkeita. Hankkimisvaltuutus on voimassa 18 kuukautta. Hallitus on valtuutettu päättämään uusien tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevien osakkeiden annista osakeannilla ja/tai optio-oikeuksien tai muiden osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta siten, että valtuutuksen nojalla voidaan antaa ja/tai luovuttaa yhteensä enintään 2 000 000 osaketta, mikä on 5,2 % kokosakemäärästä. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta.

Osingonjakopolitiikka

Lassila & Tikanoja Oyj:n osingon määrä on sidottu tilikauden tulokseen. Se osa tuloksesta, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille.

Voitonjakoehdotus

Vuonna 2022 konsernin osakekohtainen tulos oli 0,83 euroa (0,90) ja liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen/

osake 1,08 euroa (0,05). Yhtiön hallitus esittää 23.3.2023 pidettävälle yhtiökokoukselle, että osinkoa jaetaan 0,47 euroa osakkeelta. Vuodelta 2021 maksettiin osinkoa 0,46 euroa osakkeelta.

Riskit ja riskienhallinta

L&T:lle on määritelty riskienhallintaprosessi, jossa käydään läpi talous- ja rahoitusriskit, strategiset riskit, operatiiviset riskit sekä vahinkoriskit. Lisäksi L&T on arvioinut ilmastoon liittyvät riskit ja mahdollisuudet TCFD-raportoinnin mukaisesti osana riskienhallintajärjestelmää.

Riskienhallinnan järjestämisen pääpiirteet

L&T:n riskienhallinnan tavoitteena on merkittävien riskitekijöiden tunnistaminen, niihin varautuminen ja niiden optimaalinen hallinta siten, että konsernin strategiset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla pyritään hallitsemaan konsernin kokonaisriskiä, ei ainoastaan yksittäisiä riskitekijöitä. Riskienhallintaprosessissa pyritään myös arvioimaan riskien mukanaan tuomia mahdollisuuksia.

Vastuut

Hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet, valvoo riskienhallinnan toteutusta ja arvioi käytettyjen menetelmien tehokkuutta. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan organisoinnista ja toteuttamisesta. L&T-konsernin riskienhallintaa ohjaa L&T:n hallituksen vahvistama riskienhallintapolitiikka. Poliitikassa määritellään konsernin riskienhallinnan päämäärät ja periaatteet, organisointi ja vastuut sekä toimintatavat. Rahoitusriskien hallinnassa noudatetaan L&T:n hallituksen vahvistamaa konsernin rahoituspolitiikkaa. Vakuutusriskien hallinnan periaatteet määritellään vakuutuspolitiikassa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi

Riskit kartoitetaan säännöllisesti ja systemaattisesti sekä toimiala- että yhtiötasolla ja kriittisiksi määritellyissä keskitetyissä toiminnoissa. Riskien merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla ja riskeille laaditaan sekä vastuutetaan toimenpiteet, joiden avulla esille nousseita riskejä hallitaan ja pyritään minimoimaan. Merkittävimmistä esille nousseista riskeistä ja niihin varautumisesta raportoidaan säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Riskianalyysi

Osiassa Strategiset ja operatiiviset riskit kuvataan L&T:n liiketoiminnan merkittävimpiä strategisia, operatiivisia ja vahinkoriskejä, jotka toteutuessaan voivat vaarantaa tai estää liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisen. Rahoitusriskejä ja niiden hallintaa on selostettu konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 4.2.

Lähiaikojen epävarmuustekijöitä

Yleinen taloudellinen epävarmuus vaikuttaa asiakkaiden taloudelliseen toimeliaisuuteen, mikä voi pienentää kysyntää L&T:n palveluille.

Kustannusten, kuten polttoaineiden ja energian hintojen nousu, korkotason mahdollinen nousu sekä työmarkkinoiden palkkaratkaisut voivat vaikuttaa yhtiön tulokseen negatiivisesti.

Yhtiössä on käynnissä useita toiminnanohjausjärjestelmien uudistushankkeita. Järjestelmien käyttöönottoon ja toimintamallin vakiinnuttamiseen liittyvät väliaikaiset ylimääräiset kustannukset voivat heikentää yhtiön tulosta.

Työvoiman vaihtuvuus- ja saatavuushaasteet sekä korkeampi sairastavuus voivat nostaa tuotantokustannuksia.

Yhtiöllä ei ole toimintaa tai omistuksia Venäjällä, Valko-Venäjällä tai Ukrainassa, eikä asiakaskunnassa ole merkittävästi venäläisomisteisia yrityksiä, joten Ukrainassa alkaneen sodan välittömät vaikutukset jäävät pieniksi. Väilliset vaikutukset yleiseen taloudelliseen toimeliaisuuteen Suomessa ja Ruotsissa voivat kuitenkin vaikuttaa liikevaihtoa ja tulosta heikentävästi.

Strategiset ja operatiiviset riskit

Riski	Riskin kuvaus	Riskin hallinta
Markkinat ja uudistuminen	<ul style="list-style-type: none"> L&T:n toimintamaiden yleinen talouskehitys, rahoitusmarkkinoiden toimivuus ja poliittinen ympäristö vaikuttavat yhtiön liiketoimintaan. Geopoliittiset konfliktit voivat aiheuttaa epävarmuutta, mikä vaikuttaa yleiseen taloudelliseen toimeliaisuuteen ja teollisuuden tuotantokapasiteettiin. Markkinoilla ja markkinaympäristössä tapahtuvat muutokset, kuten kunnallistaminen ja kierrätysraaka-aineiden markkinamuutokset voivat vaikuttaa liiketoimintoihin ja liiketoiminnan kasvuun negatiivisesti. Päästöoikeuksien, uusioraaka-aineiden, sähkön tai öljytuotteiden markkinahintojen kehitys voivat nostaa tuotannon kustannuksia. Uudet COVID-19-variantit voivat johtaa uusiin viranomais määräyksiin- ja suosituksiin, jotka aiheuttavat asiakaskohtaisia tuotannonrajoitus ja -sopeutustoimia. 	<ul style="list-style-type: none"> Skenaarioiden luominen ja säännöllinen päivittäminen, strategian säännöllinen tarkastelu sekä syventäminen ja päivittäminen, toimialan muutosten huomioiminen ja uudistumisen tarpeen tunnistaminen osana jatkuvaa strategiaprosessia. Markkinatilanteen sekä lainsäädännön kehittymisen aktiivinen seuraaminen ja vuoropuhelu viranomaisten ja lainsäätäjien kanssa. L&T on riippumaton yksittäisistä suurista asiakkaista ja palvelutarjooma on monipuolinen. Uusien palvelutuotteiden kehittäminen.
Ilmastonmuutos	<ul style="list-style-type: none"> Sään ääri-ilmiöt, esimerkiksi huomattavasti kasvanut vuotuinen sade- ja lumimäärä, voivat aiheuttaa kustannusten nousua palvelutuotannon vaikeutuessa. Tarkempi kuvaus ilmastonmuutokseen liittyvistä riskeistä löytyy TCFD-raportista, s. 18. 	<ul style="list-style-type: none"> Ennakointi ja huolellinen tuotannon ja toiminnan suunnittelu. Uusien palvelutuotteiden ja prosessien kehittäminen. Tarkempia tietoja ilmastonmuutokseen liittyvien riskien hallinnasta löytyy TCFD-raportista, s. 18.
Ihmisoikeudet	<ul style="list-style-type: none"> Ihmisoikeuksien kunnioittamiseen liittyvät riskit, kuten puutteet työolosuhteissa, häirintä, rasismi, syrjintä ja muu epäeettinen toiminta. 	<ul style="list-style-type: none"> Lakien ja työehtosopimusten huolellinen noudattaminen. L&T toimii pääasiassa Suomessa ja Ruotsissa paikallisten kumppaneiden kanssa ja riski ihmisoikeuksien loukkaamiseen on näissä maissa matala. Erytisen huolellisuuden toteuttaminen haavoittuvassa asemassa olevien työntekijöiden työsuhteissa.
ICT-järjestelmät, tietoturva ja tietosuoja	<ul style="list-style-type: none"> Tieto- ja viestintäjärjestelmiin ja niiden käyttöönottoon liittyvät häiriöt, viivästykset ja toiminnalliset haasteet voivat vaikuttaa L&T:n toimintaan ja asiakaspalveluun. Liiketoimintakriittisten järjestelmien uusimiset voivat aiheuttaa häiriöitä palvelutuotannossa. Kyberrikollisuus saattaa aiheuttaa riskejä yhtiön tietoturvasuudelle ja jatkuvuudelle. 	<ul style="list-style-type: none"> Järjestelmäympäristön kehittäminen ja ICT-ympäristön käyttövarmuuden turvaaminen mm. kartoittamalla toiminnalle kriittiset järjestelmät ja määrittelemällä ja tarkentamalla vastuita järjestelmätoimittajien ja L&T:n välillä. Uusien järjestelmien ja niihin liittyvien toimintamallien käyttöönottojen perusteellinen suunnittelu. Tietoturvaohjeet ja henkilöstön kouluttaminen.
Yritysostot	<ul style="list-style-type: none"> Yritysostojen onnistuminen voi vaikuttaa konsernin kasvu- ja kannattavuustavoitteiden toteutumiseen. Jos yritysostoissa epäonnistutaan, konsernin kilpailukyky ja kannattavuus voivat kärsiä ja konsernin riskiprofiili voi muuttua. 	<ul style="list-style-type: none"> Kauppasopimukset, ostokohteiden liiketoiminnan strateginen ja taloudellinen analyysi, kattavat due diligence -tutkimukset ostokohteista. Tehokkaasti läpiviedyt yhdistymisohjelmat.
Maine	<ul style="list-style-type: none"> Mediassa tai sosiaalisessa mediassa käsiteltävät aiheet joko toimialaan tai L&T:n toimintaan liittyen voivat heikentää luottamusta yhtiötä kohtaan ja aiheuttaa mainehaittaa. 	<ul style="list-style-type: none"> Yhtiön hallintomallin, ennaltaehkäisevän riskienhallinnan ja valvontakäytäntöjen jatkuva kehittäminen. Nopea, luotettava ja avoin viestintä sidosryhmien kanssa. Kriisiviestintäperiaatteet.
Henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> Työvoiman saatavuus- ja vaihtuvuushaasteet voivat vaikeuttaa palvelutuotantoa. Henkilöstötyytyväisyyden heikentyminen voi vaikuttaa L&T:n kilpailuun, joka rakentuu pitkälti osaavan ja motivoituneen henkilöstön työllä. Koronavirus ja muut herkästi tarttuvat hengitystieinfektiot lisäävät sairauspoissaolojen määrää, mikä aiheuttaa häiriöitä L&T:n palvelutuotantoon. Henkilöstön sairastavuuden tason pysyvä kasvu sekä työkyvyttömyys- ja tapaturmaeläkekustannusten kohoaminen voivat vaikuttaa L&T:n kilpailukykyyn ja kannattavuuteen. 	<ul style="list-style-type: none"> Työntekijäkokemuksen parantaminen kehittämällä perehdytystä ja esihenkilötyötä sekä edistämällä henkilöstön urakiertoja ja etenemismahdollisuuksia. Yhteistyö kaupunkien työvoimapolkujen, valtion toimijoiden sekä eri oppilaitosten kanssa työvoimansaannin varmistamiseksi. Työperäisen maahanmuuton sekä erityisryhmien työllistämisen edistäminen. Säännöllisesti tehtävät työtehtävä- ja kohdekohtaiset riskiarvioinnit sekä työpaikkaselvitykset ja henkilöstön työkyvyn ja jaksamisen tuki työkykyä ylläpitävällä toiminnalla. L&T:n oma sairauskassa, joka tukee L&T:n työkyvyntäytymistä ja täydentää työterveyshuoltoa. Sopiva työ -malli, jossa tavoitteena on kuntouttaa ja työllistää työkyvyttömyyseläkeriskin piirissä olevia henkilöitä.
Vahinkoriskit	<ul style="list-style-type: none"> Tulipalon seurauksena kierrätyslaitoksen toiminta voi keskeytyä lyhyeksi tai pitkäksi aikaa. Tulipaloriskin merkittävyyttä pienentää se, että yksittäisillä laitoksilla tai tuotantolinjoilla ei ole olennaisen suurta merkitystä L&T:n kokonaiskannattavuudelle. 	<ul style="list-style-type: none"> Jatkuvuussuunnittelu, ensisammutusvalmiuden kehittäminen ja henkilökunnan kouluttaminen palo- ja vaaratilanteiden varalta. Jatkuva, kaikki toimintamaat ja tytäryhtiöt kattava vakuutusurva, joka sisältää muun muassa henkilöstö-, omaisuus-, keskeytys-, vastuu-, ympäristö- ja kuljetusvahingot.
Ympäristö- vahinkojen vaara	<ul style="list-style-type: none"> L&T:n liiketoimintaan kuuluu vaarallisten jätteiden keräystä ja kuljetusta sekä prosessointia konsernin omissa laitoksissa. Vaarallisten jätteiden virheellisen käsittelyn tai laitevaurioiden seurauksena on mahdollista, että haitallisia aineita pääsee ympäristöön. Tällaisten vahinkojen seurauksena L&T:lle voi syntyä korvausvaateita. L&T:n toiminnan merkittävimmät ympäristöriskit liittyvät jätteiden varastointiin ja käsittelyyn sekä kemikaaliturvallisuuteen. 	<ul style="list-style-type: none"> Laitosten järjestelmälliset ympäristökartoitukset, laitteistojen ennakkovalvontasuunnitelmat, auditoinnit ja henkilöstön pitkäjänteinen kouluttaminen. Vakuuttaminen.
Rahoitusriskit	<ul style="list-style-type: none"> Korkotason mahdollinen nousu voi lisätä yhtiön korkokustannuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> Tarkempia tietoja rahoitusriskien hallinnasta on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 49.

Näkymät

Vuoden 2023 liikevaihdon ja oikaistun liikevoiton arvioidaan olevan samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna huolimatta siitä, että vertailukausi sisältää Uusiutuvat energialähteet -liiketoiminnan liikevaihtoa 35,4 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

11.1.2023 yhtiö tiedotti, että Lassila & Tikanojan osakkeenomistajien nimitystoimikunta esittää ehdotuksena 23.3.2023 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksessa olisi kuusi (6) jäsentä. Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallitukseen valitaan nykyisistä jäsenistä Teemu Kangas-Kärki, Laura Lares, Sakari Lassila, Jukka Leinonen ja Pasi Tolppanen sekä uutena jäsenenä Anni Ronkainen. Hallituksen nykyisistä jäsenistä Laura Tarkka on ilmoittanut, ettei hän ole enää käytettävissä hallituksen jäseniä valittaessa. Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen puheenjohtajaksi valitaan Jukka Leinonen ja varapuheenjohtajaksi Sakari Lassila.

TCFD:n mukainen raportti ilmastonmuutoksen riskeistä ja mahdollisuuksista

L&T raportoi ilmastonmuutokseen liittyvistä riskeistä ja mahdollisuuksista TCFD (Task Force for Climate-related Financial Disclosures) -suositusten mukaisesti.

Toimintamme luonteen vuoksi L&T:llä on merkittävä rooli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siirtymisessä kohti vähähiilistä kiertotaloutta. Toiminnallamme on suuri hiilikädenjälki eli tuotamme asiakkaillemme merkittäviä päästövähennyksiä. TCFD:n mukainen raportointi on huomioitu katsauksessamme sivulta löytyvän taulukon mukaisesti.

Ilmatoriskit ja mahdollisuudet

Ilmastonmuutoksen hillintä on L&T:lle strateginen painopiste. Liiketoimintamme tuottavat vähähiiliseen kiertotalouteen siirtymistä helpottavia ratkaisuja, jotka edistävät materiaalien, energian ja luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä vähentävät tuotetun jätteen ja kulutetun energian määrää. Pystymme tukemaan asiakkaitamme energian ja materiaalien käytön tehostamisessa sekä korvaamaan fossiilisia polttoaineita uusiutuvilla energialähteillä. Lisäksi pystymme tukemaan asiakkaitamme ilmastovaikutusten

lieventämisessä optimoimalla kiinteistöjen ja niiden teknisten järjestelmien käyttöä. L&T:llä on muutosten toteuttamiseen tarvittava vahva markkina-asema kaikilla liiketoiminta-alueillaan.

Ilmatoriskitarkastelussa on arvioitu yrityksen siirtymäriskkejä (regulaatio-, teknologia- ja maineriskit) ja fyysikaalisia riskejä sekä näiden vaikutuksia L&T:n toimintaan. Merkittävimmät siirtymäriskit kohdentuvat muutoksiin, jotka vaikuttavat liikenteen hiilineutraalisuustavoitteisiin tai kiertotalouden edistämiseen. Tarkastelussa on huomioitu muun muassa päästöoikeuksien ja hiilipäästöjen hintakehitys, biotalouden ja vähähiilisen talouden integroinnin eri skenaariot, EU:n kiertotalouspaketti, muutokset kansalliseen jätelainsäädäntöön, kansalliset kierrätys- ja uudelleenkäyttötavoitteet teollisuudenaloittain sekä jätejakeen mukaan ja energia-alan suunnitellut investoinnit. Säävaihdeluiden vaikutuksia muun muassa työturvallisuuteen on arvioitu yleisesti osana fyysikaalisia riskejä.

L&T:n tavoitteena on tehdä kiertotaloudesta totta. Siirtymisen resurssitehokkaaseen kiertotalouteen on keskeistä, jos halutaan hillitä ilmaston lämpenemistä. Aiomme tehdä tämän parantamalla asiakkaidemme materiaali-, energia- ja kustannustehokkuutta sekä huolehtimalla, että materiaalien ja rakennetun ympäristön arvo säilyy. Ratkaisujemme avulla asiakkaat pystyvät pienentämään jättemääriään, pidentämään kiinteistöjensä käyttöikä, kierrättämään materiaaleja ja käyttämään niitä uudelleen, vähentämään luonnonvarojen, fossiilisten polttoaineiden ja energian kulutustaan sekä alentamaan siten päästöjään.

Tutkimme uusia teknologioita ja ratkaisuja, joiden avulla asiakkamme voivat vähentää entistä tehokkaammin ilmastovaikutuksiaan. Erilaisten materiaalivirtojen jalostusastetta lisäävät uudet hankkeet edistävät kiertotaloutta ja parantavat L&T:n toimintojen hiilikädenjälkeä.

Skenaariotarkastelu on osa strategiaprosessia

Liiketoimintoihin kohdistuvien ilmastonmuutoksen seurausten arviointi on integroitu L&T:n strategiaproessiin. Olemme arvioineet ilmastonmuutoksen vaikutuksia liiketoimintoihin sekä viiden vuoden strategiakaudella että pitkällä aikavälillä vuoteen 2035 saakka. Arviointimenetelmä perustuu liiketoimintaympäristön epävarmuustekijöiden kvalitatiiviseen arviointiin sekä

kvalitatiivisten skenaarioiden luomiseen liiketoimintaympäristöstä niiden muutosten perusteella, joiden epävarmuusaste ja taloudellinen vaikutus ovat kaikkein suurimpia.

Tämän lisäksi olemme hyödyntäneet kansainvälisen ilmastopaneelin skenaarioita, joissa ilmasto lämpenee 1,5 astetta, alle kaksi astetta ja neljä astetta vuosisadan loppuun mennessä. Näitä skenaarioita on peilattu uusimman ilmastotutkimuksen tietoihin säänvaihteluista Suomessa.

L&T:n liiketoimintamallin muutosjoustavuus eri ilmastoskenaarioissa on vakaalla pohjalla. Viiteskenaariona toimi liiketoimintaympäristö, jossa vallitseva tila säilyy muuttumattomana. Eri skenaarioissa ilmastonmuutoksen liiketoimintavaikutuksia tarkasteltiin sääntelyyn, liiketoimintamalliin ja teknologiseen

kehitykseen liittyvien toimialan muutostekijöiden kautta.

Tarkastelu osoitti, että L&T:n omat ilmastotavoitteet, toimenpiteet niiden edistämiseksi sekä toimitusketjulle osoitetut erilliset ilmastotavoitteet ovat linjassa skenaariotarkastelun havaintojen kanssa. L&T hallitsee siirtymäriskkejä arvioimalla markkinamuutoksia sekä reagoimalla niihin oikea-aikaisesti. Lisäksi vaikutamme proaktiivisesti lainsäädäntötyöhön niiden valmisteluvaiheessa esimerkiksi alan keskeisten edunvalvontajärjestöjen kautta.

Vaihtoehtoiset strategiset skenaariot esiteltiin hallitukselle osana strategiaproessia. Ilmastonmuutoksen hillitseminen tarjoaa L&T:n liiketoiminnolle strategisia kehitysmahdollisuuksia.

	TCFD:n mukaiset tiedot	Sisältö hallituksen toimintakertomuksessa
Hallinto	Hallituksen tehtävät ilmastonmuutokseen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien johtamisessa. Johdon tehtävät ilmastonmuutokseen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien arvioimisessa ja johtamisessa.	Riskit ja riskien hallinta, s. 16-17 Skenaariotarkastelu on osa strategiaproessia, s. 18 Vastuullisuuden johtaminen, s. 8 Riskit ja riskienhallinta, s. 16-17
Strategia	Ilmastoan liittyvät riskit ja mahdollisuudet lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Ilmastoan liittyvien riskien ja mahdollisuuksien vaikutukset liiketoimintaan, strategiaan ja taloudelliseen suunnitteluun. Strategian joustavuus eri ilmastoskenaarioiden suhteen.	Ilmatoriskit ja mahdollisuudet, s. 18 Strategia, s. 4 Ilmatoriskit ja mahdollisuudet, s. 18 Skenaariotarkastelu on osa strategiaproessia, s. 18
Riskienhallinta	Prosessit ilmastoan liittyvien riskien tunnistamiseen ja arviointiin. Ilmatoriskien hallintamenetelmät. Miten ilmatoriskien identifiointi, arviointi ja hallinta on yhteydessä organisaation muuhun riskienhallintaan.	Skenaariotarkastelu on osa strategiaproessia, s. 18 Skenaariotarkastelu on osa strategiaproessia, s. 18 Ilmatoriskit ja mahdollisuudet, s. 16-17
Mittarit ja tavoitteet	Ilmatoriskien ja -mahdollisuuksien arvioinnissa käytetyt mittarit.	Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista, s. 7 alkaen Erillinen vastuullisuusraportti

Konsernin tunnusluvut

Konsernin tunnusluvut.....	20
Tunnuslukujen laskentaperusteet.	22

Konsernin tunnusluvut

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2022	2021	2020	2019	2018
Osakekohtainen tulos, EUR	0,83	0,90	0,50	0,90	0,89
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,83	0,90	0,50	0,90	0,89
Oma pääoma/osake, EUR	5,78	5,52	5,05	5,33	5,44
Osinko/osake, EUR	0,47 ¹	0,46	0,40	0,92	0,92
Osinko/tulos, %	56,9 ¹	51,0	79,7	101,7	103,7
Efektiiivinen osinkotuotto, %	4,4 ¹	3,4	2,7	5,8	6,1
Hinta/voittosuhte (P/E)	12,9	14,9	30,0	17,4	16,9
Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen/osake, EUR	1,08	0,05	1,15	1,81	1,70
Tilikauden					
alin kaupantekokurssi, EUR	9,72	12,82	10,06	12,92	14,34
ylin kaupantekokurssi, EUR	13,62	16,10	16,76	16,40	20,00
keskikurssi, EUR	11,16	14,31	13,55	14,41	16,78
viimeinen kaupantekokurssi, EUR	10,64	13,44	15,06	15,74	14,96
Osakekannan markkina-arvo 31.12., MEUR	405,9	512,2	573,9	610,7	580,4
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl					
keskimäärin vuoden aikana	38 116	38 111	38 103	38 354	38 405
vuoden lopussa	38 146	38 112	38 105	38 094	38 406
keskimäärin vuoden aikana laimennettu	38 128	38 127	38 118	38 368	38 419
Vaihdettujen osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	9 397	9 615	12 266	8 172	4 995
% keskimääräisestä osakemäärästä	24,7	25,2	32,2	21,3	13,0
Osakkeiden vaihto, MEUR	104,9	137,6	166,1	122,3	83,8

¹ 2022 Hallituksen ehdotus

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2022	2021	2020	2019	2018
Liikevaihto, MEUR	844,1	812,5	751,9	784,3	802,2
Liikevoitto, MEUR	42,9	42,2	28,2	45,0	47,6
% liikevaihdosta	5,1	5,2	3,8	5,7	5,9
Oikaistu liikevoitto, MEUR	40,9	42,4	39,7	40,5	-
% liikevaihdosta	4,8	5,2	5,3	5,2	-
EBITDA, MEUR	98,3	95,1	85,2	99,4	90,1
% liikevaihdosta	11,6	11,7	11,3	12,7	11,2
Tulos ennen veroja, MEUR	37,8	39,0	23,3	42,0	42,7
% liikevaihdosta	4,5	4,8	3,1	5,4	5,3
Tilikauden tulos, MEUR	31,5	34,4	19,0	34,7	34,1
% liikevaihdosta	3,7	4,2	2,5	4,4	4,2
EVA, MEUR	14,5	15,9	3,7	19,8	24,2
Liiketoiminnan rahavirta, MEUR	71,8	65,6	83,0	94,5	90,1
Taseen loppusumma, MEUR	660,5	632,3	596,6	583,6	561,3
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	14,6	17,1	9,6	16,8	16,1
Sijoitettu pääoma, MEUR	437,2	406,0	379,2	380,5	361,1
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROCE)	10,4	10,8	7,5	12,4	12,8
Omavaraisuusaste, % ¹	34,3	34,2	33,0	35,6	38,1
Nettovelkaantumisaste, %	75,9	79,4	70,9	66,8	46,8
Korolliset nettovelat, MEUR	167,3	167,1	136,5	135,6	97,8
Bruttoinvestoinnit, MEUR	58,2	72,3	48,2	46,1	37,8
% liikevaihdosta	6,9	8,9	6,4	5,9	4,7
Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin	7 364	7 319	7 197	7 308	7 566
Henkilöstö kokopäiväiset ja osa-aikaiset yhteensä	8 371	8 171	8 139	8 207	8 600

¹ Vuonna 2022 Ympäristöpalveluiden puristimien ja paalainten tulouttamattomien vuokratuottojen luokittelua on muutettu siirtovelosta saatuihin ennakkoihin ja ne on jaoteltu pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin ennakkoihin. Lisäksi laskennallisten verosaamisten ja -velkojen netotuskäytäntöä on tarkennettu. Vuoden 2021 vertailutiedot on oikaistu vastaavasti.

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytys

Oikaistun liikevoiton täsmäytys liikevoittoon

1.1. – 31.12. MEUR	2022	2021
Liikevoitto	42,9	42,2
Vertailtavuuteen vaikuttavat erät:		
- liiketoiminnan lopettamisesta aiheutuneet kulut ¹	-0,2	-2,1
- liiketoimintojen uudelleenjärjestelyistä aiheutuneet kulut	-	0,6
- liiketoimintojen myynnistä aiheutuneet voitot tai tappiot ²	-4,3	-
- liiketoimintojen ostoista aiheutuneet kulut	2,5	1,7
Oikaistu liikevoitto	40,9	42,4

¹ Lassila & Tikanoja päätti vuonna 2020 lakkauttaa Venäjän liiketoimintansa ja myi omistuksensa Venäläisissä tytäryhtiöissään vuoden 2021 aikana. Alasajon vaikutuksia oikaistiin tulosvaikutteisesti vuonna 2021 +2,1 miljoonaa euroa, ja vuonna 2022 yhteensä +0,2 miljoonaa euroa.

² Lassila & Tikanoja ja Neova yhdistivät puuenergialiiketoimintansa vuonna 2022 Laania -nimiseen yhteisyritykseen. Transaktio viimeisteltiin vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä, jolloin L&T kirjasi 4,3 miljoonan euron myyntivoiton transaktiosta.

EVA-tuloksen täsmäytys liikevoittoon

1.1. – 31.12. MEUR	2022	2021
Liikevoitto	42,9	42,2
Sijoitettu pääoma (rullaava 12 kk vuosineljännesten keskiarvo)	430,4	391,4
Sijoitetulle pääomalle laskettu kustannus	-28,5	-26,3
EVA	14,5	15,9

Bruttoinvestointien täsmäytys

1.1. – 31.12. MEUR	2022	2021
Hankittujen liiketoimintojen aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	22,9	31,4
- käyttöoikeusomaisuuserien lisäykset pl. raskas vuokratkalusto hankittuista liiketoiminnoista	-1,4	-0,3
Muut lisäykset aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	55,4	64,4
- käyttöoikeusomaisuuserien lisäykset pl. raskas vuokratkalusto	-15,8	-19,1
- muut oikaisut	-2,7	-3,9
Bruttoinvestoinnit	58,2	72,3

Sijoitetun pääoman tuotto-% segmenteittäin

1.1. – 31.12. MEUR	2022	2021
Ympäristöpalvelut		
Sijoitettu pääoma (MEUR), tilikauden alun ja lopun keskiarvo	198,8	202,8
Liikevoitto	30,3	29,8
+ rahoitustuotot	0,1	0,1
Sijoitetun pääoman tuotto (MEUR)	30,4	29,9
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	15,3	14,7
Teollisuuspalvelut		
Sijoitettu pääoma (MEUR), tilikauden alun ja lopun keskiarvo	79,4	65,7
Liikevoitto	12,7	9,2
+ rahoitustuotot	0,0	0,0
Sijoitetun pääoman tuotto (MEUR)	12,8	9,2
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	16,1	14,0
Kiinteistöpalvelut Suomi		
Sijoitettu pääoma (MEUR), tilikauden alun ja lopun keskiarvo	31,4	30,6
Liikevoitto	-0,5	1,8
+ rahoitustuotot	0,3	0,2
Sijoitetun pääoman tuotto (MEUR)	-0,2	2,0
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	-0,8	6,6
Kiinteistöpalvelut Ruotsi		
Sijoitettu pääoma (MEUR), tilikauden alun ja lopun keskiarvo	64,6	62,8
Liikevoitto	0,4	3,9
+ rahoitustuotot	0,1	0,2
Sijoitetun pääoman tuotto (MEUR)	0,5	4,1
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	0,8	6,5

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden laimennettu lukumäärä keskimäärin}}$
Oma pääoma / osake, EUR	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osakekohtainen osinko ¹	=	$\frac{\text{Tilikauden osingonjako}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$
Osinko/tulos, % ¹	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto, % ¹	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Tilikauden päätöskurssi}} \times 100$
Hinta/voittosuhte (P/E)	=	$\frac{\text{Tilikauden päätöskurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen / osake, EUR	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä keskimäärin}}$
Osakekannan markkina-arvo, MEUR	=	Osakkeiden laimentamaton lukumäärä tilinpäätöspäivänä x tilikauden päätöskurssi

¹ Laskentakaavoja sovelletaan myös pääomanpalautuksen tunnuslukuihin

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

Oikaistu liikevoitto, MEUR	=	Liikevoitto +/- vertailtavuuteen vaikuttavat erät
Vertailtavuuteen vaikuttavat erät	=	Olenaiset liiketoimintojen uudelleenjärjestelyistä tai ostoista aiheutuneet kulut, liiketoimintojen myynneistä syntyneet myyntivoitot tai -tappiot ja liiketoimintojen lopettamisista aiheutuneet kulut
EBITDA, MEUR	=	Liikevoitto + poistot + arvonalentumiset
EVA, MEUR	=	Liikevoitto - sijoitetulle pääomalle (vuosineljännesten keskiarvo) laskettu kustannus
Sijoitetulle pääomalle laskettu kustannus lasketaan käyttäen konsernin painotettua keskimääräistä pääomankustannusta (WACC 2022: 6,62 %, WACC 2021: 6,72%, WACC 2020: 6,64 %, WACC 2019: 6,55%, WACC 2018: 6,60%).		
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	=	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Sijoitettu pääoma, MEUR	=	Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat
Sijoitetun pääoman tuotto, %	=	$\frac{\text{Liikevoitto + rahoitustuotot + osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta}}{\text{Oma pääoma + korolliset rahoitusvelat (tilikauden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}}$
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}}$
Korolliset nettovelat, MEUR	=	Korollinen vieras pääoma - likvidit varat
Bruttoinvestoinnit, MEUR	=	Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ilman käyttöoikeusomaisuuseriä ml. raskaan vuokrakaluston hankinnat ja yrityskaupat

Tilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma.....	24
Konsernin laaja tuloslaskelma.....	24
Konsernin tase.....	25
Konsernin rahavirtalaskelma.....	26
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista.....	27
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot.....	28
Emoyhtiön tilinpäätös.....	58
Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi ja tilinpäätösmerkintä.....	65

1 Taloudellinen tulos

1.1 Segmentti-informaatio.....	30
1.2 Myyntituotot asiakassopimuksista.....	31
1.3 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut.....	32
1.4 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.....	32
1.5 Osakeperusteiset maksut.....	33
1.6 Vuokrasopimusten kulut.....	33
1.7 Rahoitustuotot ja -kulut.....	34
1.8 Tuloverot.....	34
1.9 Osakekohtainen tulos.....	35

2 Operatiiviset varat ja velat

2.1 Myyntisaamiset ja muut saamiset.....	37
2.2 Vaihto-omaisuus.....	37
2.3 Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat.....	38
2.4 Muut pitkäaikaiset velat.....	38
2.5 Varaukset.....	38
2.6 Eläkevelvoitteet.....	39

3 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet.....	41
3.2 Liikearvon arvonalentumistestaukset.....	42
3.3 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.....	43
3.4 Käyttöoikeusomaisuuserät.....	44
3.5 Muut pitkäaikaiset varat.....	45

4 Rahoitusriskit ja pääomarakenne

4.1 Rahoitusvarat ja -velat.....	47
4.2 Rahoitusriskien hallinta.....	49
4.3 Oma pääoma.....	52
4.4 Osakekohtainen osinko.....	52
4.5 Vastuuserät.....	52

5 Konsolidointi ja muut liitetiedot

5.1 Yhdistelyperiaatteet.....	54
5.2 Konserniyhtymät.....	54
5.3 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot sekä myytävänä olevat omaisuuserät ja -velat.....	55
5.4 Lähipiiritapahtumat.....	56
5.5 Tilintarkastuskustannukset.....	57
5.6 Riita-asiat ja oikeusprosessit.....	57
5.7 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat.....	57

Konsernin tuloslaskelma

1.1. – 31.12. MEUR	2022	2021	Liite
Liikevaihto	844,1	812,5	1.2
Liiketoiminnan muut tuotot	8,7	3,8	1.4
Materiaalit ja palvelut	-286,7	-282,5	
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-353,1	-342,6	1.3
Liiketoiminnan muut kulut	-114,7	-95,9	1.4
Poistot ja arvonalentumiset	-55,4	-52,9	3.1, 3.3, 3.4
Liikevoitto	42,9	42,2	
Rahoitustuotot	0,4	0,3	
Rahoituskulut	-6,0	-3,8	
Kurssierot (netto)	-0,2	0,3	
Rahoitustuotot ja -kulut	-5,8	-3,3	1.7
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	0,7	0,0	
Tulos ennen veroja	37,8	39,0	
Tuloverot	-6,3	-4,6	1.8
Tilikauden tulos	31,5	34,4	
Tilikauden tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille	31,5	34,4	
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos:			
Osakekohtainen tulos, EUR	0,83	0,90	1.9
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,83	0,90	

Konsernin laaja tuloslaskelma

1.1. – 31.12. MEUR	2022	2021	Liite
Tilikauden tulos	31,5	34,4	
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,2	-0,0	2.6
Erät, joita ei siirretä myöhemmin tulosvaikutteiseksi, yhteensä	0,2	-0,0	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi			
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	1,3	0,3	4.2
Muuntoerot	-5,7	-1,6	
Tulosvaikutteiseksi siirretyt muuntoerot	0,1	-	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi, yhteensä	-4,3	-1,3	
Muut laajan tuloksen erät, yhteensä	-4,1	-1,4	
Tilikauden laaja tulos, verojen jälkeen	27,4	33,0	
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille	27,4	33,0	

Lisätietoja konsernin laajan tuloslaskelman veroista on esitetty liitetiedossa 1.8.

Konsernitase

31.12. MEUR	2022	2021	Liite
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet			3.1
Liikearvo	180,7	172,1	
Muut aineettomat hyödykkeet	36,5	32,5	
	217,2	204,6	
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	155,3	153,0	3.3
Käyttöoikeusomaisuuserät	71,2	69,8	3.4
	226,6	222,8	
Muut pitkäaikaiset varat			
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	14,0	0,0	3.5
Muut osakkeet ja osuudet	0,2	0,2	3.5
Laskennalliset verosaamiset	1,9	2,7	1.8
Muut pitkäaikaiset saamiset	1,9	2,0	3.5
	17,9	4,9	
Pitkäaikaiset varat yhteensä	461,7	432,3	
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	7,8	5,9	2.2
Myyntisaamiset	91,0	86,8	2.1, 4.1
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	30,8	22,8	1.2, 2.1, 4.1
Tuloverosaamiset	8,7	7,3	2.1
Muut saamiset	11,0	10,4	2.1, 4.1
Rahavarat	49,5	28,6	4.1
	198,8	161,8	
Myytäväksi luokitellut omaisuuserät	-	38,3	5.3
Lyhytaikaiset varat yhteensä	198,8	200,0	
VARAT YHTEENSÄ	660,5	632,3	

31.12. MEUR	2022	2021	Liite
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			4.3
Osakepääoma	19,4	19,4	
Muut rahastot	-10,6	-6,3	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,6	0,6	
Kertyneet voittovarot	211,0	196,7	
Oma pääoma yhteensä	220,4	210,4	
Velat			
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	28,1	27,2	1.8
Eläkevelvoitteet	1,2	1,4	2.6
Varaukset	7,4	8,1	2.5
Rahoitusvelat	177,5	175,8	4.1
Muut velat	13,3	7,5	2.4
	227,5	220,0	
Lyhytaikaiset velat			
Rahoitusvelat	39,3	19,9	4.1
Ostovelat ja muut velat	170,5	164,9	2.3, 4.1
Tuloverovelat	1,0	3,3	2.3
Varaukset	1,7	2,7	2.5
	212,6	190,8	
Myytäväksi luokiteltuihin omaisuuseriin liittyvät velat	-	11,2	5.3
Velat yhteensä	440,1	422,0	
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	660,5	632,3	

Konsernin rahavirtalaskelma

1.1. –31.12. MEUR	2022	2021	Liite
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos	31,5	34,4	
Oikaisut			
Verot	6,3	4,6	1.8
Poistot ja arvonalentumiset	55,4	52,9	3.1, 3.3, 3.4
Rahoitustuotot ja -kulut	5,8	3,3	1.7
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	-1,2	-1,7	
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	-0,7	-0,0	3.5
Voitto tytäryhtiön nettovarojen myynnistä yhteisyritykseen	-4,3	-	5.3
Venäjän toimintojen alasajon vaikutus	-0,2	-2,1	
Muut	-0,7	-0,4	
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	91,9	90,9	
Käyttöpääoman muutos			
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	-7,0	-12,1	
Vaihto-omaisuuden muutos	-0,8	-1,9	
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	1,7	-1,0	
Käyttöpääoman muutos	-6,2	-15,1	
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-4,8	-3,7	
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	0,4	0,3	
Maksetut verot	-9,6	-6,7	
Liiketoiminnan nettorahavirta	71,8	65,6	

1.1. –31.12. MEUR	2022	2021	Liite
Investointien rahavirta			
Hankitut tytäryritykset ja liiketoiminnat vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	-13,2	-23,2	5.3
Myydyt tytäryritykset ja liiketoiminnat vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	-2,0	-	5.3
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-33,8	-42,3	
Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit	2,0	1,7	
Yhteisyritysten lainasaamisten takaisinmaksu	16,4	-	
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos	0,0	-0,1	
Investointien nettorahavirta	-30,6	-63,9	
Liiketoiminnan nettorahavirta investointien jälkeen	41,1	1,7	
Rahoituksen rahavirta			
Lyhytaikaisten lainojen nostot	35,0	40,0	4.1
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-35,0	-55,0	4.1
Pitkäaikaisten lainojen nostot	75,0	25,0	4.1
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-58,1	-	4.1
Vuokrasopimusvelkojen lyhennykset	-19,4	-18,1	
Maksetut osingot	-17,5	-15,2	
Rahoituksen nettorahavirta	-20,1	-23,4	
Rahavarojen nettomuutos	21,0	-21,7	
Rahavarat tilikauden alussa	28,6	50,2	
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-0,1	-0,0	
Rahavarat taseessa tilikauden lopussa	49,5	28,6	4.1

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

MEUR	Osakepääoma	Muuntoerot	Suojausrahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä	Liite
Oma pääoma 1.1.2021	19,4	-4,3	-0,7	0,6	177,5	192,6	
Laaja tulos							
Tilikauden tulos					34,4	34,4	
Muut laajan tuloksen erät		-1,6	0,3		-0,0	-1,4	
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-1,6	0,3	-	34,3	33,0	
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osakeperusteiset etuudet					0,0	0,0	1.5
Maksetut osingot					-15,2	-15,2	
Palautuneet osingot					0,0	0,0	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	-	-	-	-	-15,2	-15,2	
Oma pääoma 31.12.2021	19,4	-5,9	-0,4	0,6	196,7	210,4	
Laaja tulos							
Tilikauden tulos					31,5	31,5	
Muut laajan tuloksen erät		-5,6	1,3		0,2	-4,1	
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-5,6	1,3	-	31,7	27,4	
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osakeperusteiset etuudet					0,2	0,2	1.5
Maksetut osingot					-17,5	-17,5	
Palautuneet osingot					0,0	0,0	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	-	-	-	-	-17,3	-17,3	
Oma pääoma 31.12.2022	19,4	-11,5	0,9	0,6	211,0	220,4	

Lisätietoja omasta pääomasta on esitetty liitetiedossa 4.3 Oma pääoma, ja omaan pääomaan kirjatuista veroista liitetiedossa 1.8 Tuloverot.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernin perustiedot

Lassila & Tikanoja -konserni on erikoistunut ympäristönhuoltoon sekä kiinteistöjen ja laitosten ylläpitoon. Konsernilla on toimintaa Suomessa ja Ruotsissa.

Konsernin emoyritys on Lassila & Tikanoja Oyj, jonka y-tunnus on 1680140-0. Lassila & Tikanoja Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki, Suomi. Yhtiön rekisteröity osoite on Valimotie 27, 00380 Helsinki, Suomi.

Lassila & Tikanoja Oyj:n osake noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa internetsoitteesta www.lt.fi tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta Valimotie 27, 00380 Helsinki, Suomi.

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 8. päivänä helmikuuta 2023 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi.

Tilinpäätöksen laatimisperusta

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2022 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyin menettelyin mukaisesti EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Vuoden 2022 alusta alkaen varaston muutosta ei esitetä oman rivinään konsernin tuloslaskelmalla, vaan se sisältyy tuloslaskelman Materiaalit ja palvelut -riviin.

Vuonna 2022 Ympäristöpalveluiden puristimien ja paa-lainten tulouttamattomien vuokratuottojen luokittelua on muutettu siirtovelosta saatuihin ennakoihin, ja ne on jaoteltu pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin ennakoihin. Lisäksi vuonna 2022 laskennallisten verosaamisten ja -velkojen

netotuskäytäntöä on tarkennettu. Vuoden 2021 vertailutiedot on oikaistu vastaavasti.

Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina ellei toisin mainita.

Sovelletut uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Vuonna 2022 käyttöönotetut uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Konserni on ottanut käyttöön IASB:n julkistamat uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat, joita on sovellettava 1.1.2022 alkaen. Näillä standardeilla ei ole ollut vaikutusta kuluneeseen tilikauteen eikä niillä odoteta olevan olennaista vaikutusta tuleviin tilikausiin eikä odotettavissa oleviin liiketapahtumiin.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja uudistetut standardit ja tulkinnat

Konserni ottaa uudet standardit ja tulkinnat käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta. Millään tiedossa olevalla myöhemmin käyttöön otettavalla uudella standardilla tai standardin muutoksella ei katsota olevan olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen raportointiin.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot

Konsernin johto joutuu IFRS-tilinpäätöstä laatiessaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Johto joutuu lisäksi käyttämään harkintaa tehdessään päätöksiä tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valinnasta ja niiden soveltamisesta.

Harkintaan perustuvat ratkaisut koskevat erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja.

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää yhtiön johdolta sellaisten arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat

taseen laadintahetken varojen ja velkojen sekä tilikauden tuottojen ja kulujen määriin. Arviot ja oletukset pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä ja niiden taustalla on aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset.

Merkittävin osa-alue, joissa johto on käyttänyt edellä kuvattua harkintaa, liittyy hankittujen liiketoimintojen yhteydessä kirjattujen omaisuuserien ja velkojen kirjaamiseen ja käypään arvoon arvostamiseen.

Keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset raportointikauden päättymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävimmät riskit konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana on esitetty seuraavien liitetietojen yhteydessä:

[1.2](#) Myyntituotot asiakassopimuksista

[1.8](#) Tuloverot

[2.5](#) Varaukset

[3.2](#) Liikearvon arvonalentumistestaukset

[3.4](#) Käyttöoikeusomaisuuserät

[5.3](#) Hankitut ja myydyt liiketoiminnot sekä myytävänä olevat omaisuuserät ja -velat

1 Taloudellinen tulos

1.1 Segmentti-informaatio.....	30
1.2 Myyntituotot asiakassopimuksista.....	31
1.3 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut....	32
1.4 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.....	32
1.5 Osakeperusteiset maksut.....	33
1.6 Vuokrasopimusten kulut.....	33
1.7 Rahoitustuotot ja -kulut.....	34
1.8 Tuloverot.....	34
1.9 Osakekohtainen tulos.....	35

Konsernin päälaskelmat

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1.

2. 3. 4. 5.

Emoyhtiön tilinpäätös

Hallituksen esitys

1.1 Segmentti-informaatio

Laatimisperiaate

Segmentti-informaatio raportoidaan ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle sisäisen raportoinnin kanssa yhdenmukaisella tavalla ja ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä toimii Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtaja.

Segmentin varat ovat sellaisia liiketoiminnan eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan, ja jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmentille. Koko konsernille yhteiset erät kuten konsernijohdon kulut sekä kulut, jotka aiheutuvat pörssi-yhtiönä toimimisesta, ja näitä tuottoja ja kuluja vastaavat varat ja velat sisältyvät Konsernihallinto- ja muut -erään. Lisäksi tähän erään sisältyvät vuokrasopimusvelat ja eliminoinnit.

Konsernin toimintasegmentit

Konsernilla on neljä raportoitavaa segmenttiä, jotka ovat konsernin toimialayksiköt – Ympäristöpalvelut, Teollisuuspalvelut, Kiinteistöpalvelut Suomi ja Kiinteistöpalvelut Ruotsi.

Ympäristöpalvelut-toimialan toiminta käsittää jätehuolto- ja kierrätysliiketoiminnan, jätteenkeräysastioiden myynnin ja huolto-liiketoiminnan sekä uudet kiertotalousratkaisut. Toimialalla on toimintaa ainoastaan Suomessa.

Lassila & Tikanoja Oyj ja Neova Oy allekirjoittivat 17.12.2021 sopimuksen yhtiöiden puuenergialiiketoimintojen yhdistämisestä. Sopimuksen mukaan Neovan puuenergialiiketoiminta siirtyy osaksi L&T Biowatti Oy:tä. Yhdistyminen toteutui 1.7.2022, jolloin Neovan puuenergialiiketoiminta siirtyi osaksi L&T Biowatti Oy:tä ja yhdistymisen jälkeen yhtiö jatkoi itsenäisenä osakeyhtiönä nimeltään Laania Oy. L&T Biowatti Oy esitettiin osana Ympäristöpalvelut -segmenttiä yhdistymishetken asti. Lisätietoja yhteisyrityksestä on esitetty liitetiedossa 3.5 Muut pitkäsaikaiset varat.

Teollisuuspalvelut-toimiala koostuu teollisuusprosesseissa syntyviin materiaalivirtoihin ja niiden hyödyntämiseen keskitetyistä materiaalihyötykäyttöratkaisuista, teollisuusprosessien puhdistuksiin erikoistuneesta prosessipuhdistuksesta, vaarallisten jätteiden keräyksestä ja käsittelystä sekä viemäriverkostojen ylläpitoon erikoistuneista viemärihuolto- ja kuvauspalveluista. Toimialalla on toimintaa sekä Suomessa että Ruotsissa.

Kiinteistöpalvelut Suomi -toimiala tarjoaa siivous- ja muita tukipalveluita kiinteistöille sekä kiinteistöhuollon ja -tekniikan palveluita mukaan lukien energianhallinnan palvelut.

Kiinteistöpalvelut Ruotsi -toimiala tarjoaa siivous- ja tukipalveluita kiinteistöille sekä kiinteistötekniisiä palveluita.

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

Laatimisperiaate

Konserni toimii Suomessa ja Ruotsissa. Maantieteellisten alueiden liikevaihto esitetään asiakkaan sijaintimaan mukaan ja varat esitetään varojen sijaintimaan mukaan.

MEUR	2022	2021
Liikevaihto		
Suomi	682,3	647,2
Ruotsi	156,6	154,3
Muut maat	5,2	11,0
Yhteensä	844,1	812,5
Varat		
Suomi	604,4	590,6
Ruotsi	56,1	41,7
Yhteensä	660,5	632,3
Investoinnit		
Suomi	41,6	70,5
Ruotsi	16,6	1,8
Yhteensä	58,2	72,3

2022 MEUR	Ympäristö- palvelut	Teollisuus- palvelut	Kiinteistö- palvelut Suomi	Kiinteistö- palvelut Ruotsi	Konserni- hallinto ja muut	Konserni
Liikevaihto, ulkoinen	319,7	129,8	254,1	140,4	-	844,1
Toimialojen välinen liikevaihto	1,5	2,2	2,2	0,0	-6,0	-
Liikevaihto yhteensä	321,2	132,0	256,3	140,4	-6,0	844,1
Liikevoitto	30,3	12,7	-0,5	0,4	0,1	42,9
Liikevoitto, %	9,4	9,6	-0,2	0,3		5,1
Oikaistu liikevoitto ¹	30,3	13,6	-0,5	0,4	-2,8	40,9
Oikaistu liikevoitto, % ¹	9,4	10,3	-0,2	0,3		4,8
Rahoitustuotot ja -kulut						-5,8
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta						0,7
Voitto ennen veroja						37,8
Tuloverot						-6,3
Tilikauden voitto						31,5
Varat	278,6	145,3	90,5	88,4	57,7	660,5
Velat	106,3	56,7	56,2	26,4	194,5	440,1
Investoinnit	20,3	34,6	1,5	0,4	1,3	58,2
Poistot ja arvonalentumiset	26,9	12,3	9,1	5,9	1,3	55,4

2021 MEUR	Ympäristö- palvelut	Teollisuus- palvelut	Kiinteistö- palvelut Suomi	Kiinteistö- palvelut Ruotsi	Konserni- hallinto ja muut	Konserni
Liikevaihto, ulkoinen	318,8	102,8	241,1	149,8	-	812,5
Toimialojen välinen liikevaihto	1,7	2,3	2,0	0,0	-6,1	-
Liikevaihto yhteensä	320,5	105,1	243,1	149,8	-6,1	812,5
Liikevoitto	29,8	9,2	1,8	3,9	-2,4	42,2
Liikevoitto, %	9,3	8,7	0,7	2,6		5,2
Oikaistu liikevoitto ¹	29,8	9,2	1,8	3,9	-2,2	42,4
Oikaistu liikevoitto, % ¹	9,3	8,7	0,7	2,6		5,2
Rahoitustuotot ja -kulut						-3,3
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta						0,0
Voitto ennen veroja						39,0
Tuloverot						-4,6
Tilikauden voitto						34,4
Varat	314,5	110,5	83,9	94,5	29,1	632,3
Velat	89,1	42,3	55,4	27,4	207,8	422,0
Investoinnit	41,7	14,5	13,6	1,8	0,6	72,3
Poistot ja arvonalentumiset	26,7	9,4	9,1	6,5	1,2	52,9

¹ Tilintarkastamaton

1.2 Myyntituotot asiakassopimuksista

Laatimisperiaate

Myyntituotto asiakassopimuksista kirjataan, kun tai sitä mukaan kuin suoritevelvoite täytetään luovuttamalla luvattu tavara tai palvelu asiakkaalle. Tavara tai palvelu luovutetaan asiakkaalle, kun asiakas saa siihen määräysvallan. Myyntituotto kirjataan siihen rahamäärään, johon yhtiön odotetaan olevan oikeutettu kyseisiä tavaroita ja palveluja vastaan.

Yhtiö toimii päämiehenä kaikissa asiakassopimuksissaan.

Yhtiö hyödyntää käytännön apukeinoa, eikä esitä raportointikauden lopussa täyttämättä (tai osittain täyttämättä) oleville suoritevelvoitteille kohdistetun transaktiohinnan yhteenlaskettua määrää. Tämä johtuu siitä, että asiakassopimusten, kuten projekti-toimitusten, kesto-aika on tyypillisesti lyhyt. Pitkäkestoisissa palveluissa sopimukset voivat kuitenkin olla kestoalta useampia vuosia. Näiden osalta sovelletaan käytännön apukeinoa, jonka mukaan yhtiöllä on oikeus saada asiakkaalta vastike, joka suoraan vastaa yhtiön tarkasteluhetken mennessä tuottaman suorituksen arvoa asiakkaalle. Tällöin yhtiö tulouttaa määrän, jonka se on oikeutettu laskuttamaan.

Palveluliiketoiminta

Palveluliiketoiminta jakautuu pitkäkestoiisiin palvelusopimuksiin ja erikseen tilattaviin palveluihin.

Pitkäkestoiset palvelusopimukset sisältävät esimerkiksi Ympäristöpalveluiden jätehuollon sekä Kiinteistöpalveluiden siivouksen ja kiinteistöhuollon palveluja. Pitkäkestoisissa palvelusopimuksissa asiakkaalle tarjottava suorite muodostuu yhdestä tai useammasta palvelukokonaisuudesta, joita toimitetaan tasaisesti koko sopimuksen keston ajan. Asiakas voi samalla sopimuksella tilata esimerkiksi siivouspalvelut, ulkotyöt sekä taloteknisen huollon palvelut, jotka muo-

dostavat toisistaan erillisiä palvelukokonaisuuksia. Jokainen palvelukokonaisuus muodostaa erillisen suoritevelvoitteen, sillä asiakas kykenee hyötymään niistä erikseen ja asiakas voisi halutessaan hankkia palvelut eri toimittajilta. Mikäli sopimus sisältää useamman kuin yhden erillisen suoritevelvoitteen, transaktiohintaa kohdistetaan kullekin suoritevelvoitteelle erillismyyntihintojen perusteella.

Pitkäkestoisten palvelusopimusten lisäksi asiakkaille tarjotaan erikseen tilattavia palveluja Teollisuuspalveluissa ja Kiinteistöpalveluissa. Erikseen tilattavat palvelut eroavat pitkäkestoisista palveluista siinä, että suoritettava työ on tyypillisesti lyhyttä ja joko satunnaisesti toistuvaa tai kerta-luontoista.

Myyntituotot palveluliiketoiminnasta tuloutetaan ajan kuluessa, sillä asiakas saa ja kuluttaa suoritteesta saamansa hyödyn sitä mukaan kuin suoritetta tuotetaan. Kiinteällä kuukausiveloituksella laskutettavat palvelut tuloutetaan tasaisesti sopimuskauden aikana, sillä myös suoritetta toimitetaan tasaisesti. Tuntiveloitteiset työt tuloutetaan ja laskutetaan tehtyyn työhön perustuen. Konsernin johto on tunnistanut, että erityisesti kiinteistöhuollon pitkäkestoisissa palvelusopimuksissa voi esiintyä kausiluontoista vaihtelua, sillä suoritettavan työn sisältö vaihtelee vuodenaikojen mukaan. Johdon arvion mukaan kulut näistä palveluista kertyvät olennaisilta osin tasaisesti, jolloin myös myyntituotot kirjataan tasaisesti sopimuskaudella.

Teollisuuspalvelut vastaanottaa pilaantunutta maa-ainesta, jossa suoritevelvoitteena on maa-aineksen vastaanotto ja käsittely. Maa-aineksen suoritevelvoitteen täyttämistä käytetään tuotokseen perustuvaa menetelmää. Tuloutus perustuu käsitellyn maa-aineksen määrään. Asiakasta laskutetaan maa-aineksen vastaanottohetkellä ja saatu maksu käsitellään sopimukseen perustuvana velkana.

Projektiliiketoiminta

Konsernin projektiliiketoimintaan kuuluvat esimerkiksi Teollisuuspalveluiden prosessipuhdistuksen urakat ja kaatopaikkojen sulkemisurakat sekä kaupan kylmätekniikan ja energianhallinnan projektiurakat. Projektitoimituksissa asiakas tilaa projektin yhtenä kokonaisuutena, jolloin projekti käsittää tyypillisesti yhden suoritevelvoitteen. Sopimus voi myös

sisältää useita erillisiä kohteita, joista jokainen muodostaa erillisen suoritevelvoitteen. Mikäli sopimus sisältää useamman kuin yhden erillisen suoritevelvoitteen, kohdistetaan transaktiohintaa kullekin suoritevelvoitteelle erillismyyntihintojen perusteella.

Projektitoimitukset tuloutetaan ajan kuluessa, sillä yhtiön suorittamat urakat liittyvät pääsääntöisesti asiakkaan määräysvallassa olevan omaisuuserän parantamiseen. Projektiliiketoiminnassa suoritevelvoitteen täyttämistä käytetään kertyneisiin kustannuksiin perustuvaa menetelmää. Johto arvioi, että urakoiden suorittamisen kustannukset voidaan määrittää luotettavalla tavalla. Lisäksi, urakoiden sopimusrakenteesta johtuen johto katsoo, että yhtiöllä on aina oikeus maksuun tarkasteluhetken mennessä tehdystä työstä. Projektiliiketoiminnassa laskutus tapahtuu tyypillisesti ennalta sovittujen maksupostien perusteella.

Laite- ja materiaalityyppi

Laitteiden myynti käsittää Ympäristöpalveluiden keräysvälineiden eli puristimien ja paalainten suoramyntiä asiakkaille. Materiaalien myynti käsittää Ympäristöpalveluiden toimialalla puu- ja kierrätyspolttoaineen, tukki- ja kuitupuun toimitusta sekä muiden kierrätysraaka-aineiden myyntiä asiakkaille. Laitteiden ja materiaalien myynnissä yksittäinen laite tai yksittäinen materiaalityyppi muodostaa erillisen suoritevelvoitteen. Yhtiön toimittamiin laitteisiin ei sisälly erityisiä takuu-ehtoja, joista yhtiölle syntyisi erillinen suoritevelvoite.

Määräysvalta toimitettavaan tuotteeseen siirtyy, kun tuotteen fyysinen hallinta on siirtynyt asiakkaalle, mikä tapahtuu tyypillisesti toimituksesta. Ympäristöpalvelut toimittaa asiakkaille puupohjaisia polttoaineita, kierrätyspolttoaineita, ainespuuta ja kuorikatetta. Asiakkaalta saatava hinta perustuu toimitetun polttoaineen määrään ja sen energiasisältöön tai toimitetun tuotteen määrään. Joissain tapauksissa lopullinen myyntihinta määräytyy sen jälkeen, kun asiakas on mitannut tuotteen lämpöarvon tai toimitetun tavaran määrän, jolloin lopulliseen myyntihinnan määrään liittyy epävarmuutta. Johto on arvioinut vastikemäärään liittyvän epävarmuuden olevan vähäinen ja jälkikäteen tehtävät hinnan oikaisut eivät ole olennaisia.

Vuokratuotot

Puristimien ja paalainten myynnin lisäksi asiakas voi vuokrata laitteen ulkoisen rahoitusyhtiön kautta. Sopimukseen rahoitusyhtiön kanssa sisältyy laitteen takaisinostovelvollisuus vuokra-ajan päättyessä sopimuksessa ennalta määritetyllä jäännösarvolla. Vuokrattavat laitteet kirjataan käyttöomaisuuteen, sillä takaisinostovelvoitteesta johtuen johto on arvioinut, että olennainen osa omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista jää yhtiölle. Sopimuksen alussa rahoitusyhtiöltä saadut ennakkomaksut sekä laitteen jäännösarvo kirjataan taseeseen velaksi. Vuokratuotto tuloutetaan kuukausittain sopimuskauden aikana. Johto on arvioinut, että rahoitusyhtiöltä saatavasta rahamäärästä ei aiheudu merkittävää rahoituskomponenttia.

Muuttuvan vastikemäärän arvioiminen

Asiakassopimuksiin saattaa sisältyä muuttuvan vastikkeen komponentteja kuten bonuksia ja myöhästymisestä johtuvia rangaistusseuraamuksia. Johto on arvioinut, että lähtökohtaisesti saatavaan vastikemäärään liittyvä epävarmuus on vähäinen. Arviota muuttuvan vastikkeen rahamäärään liittyen päivitetään jokaisen raportointikauden lopussa.

Sopimukseen perustuvat taseeseen merkityt määrät

Sopimukseen perustuvat omaisuuserät ja myyntisaamiset

Sopimukseen perustuva omaisuuserä on oikeus vastikkeen niistä tavaroista tai palveluista, jotka on luovutettu asiakkaalle. Jos asiakkaalle luovutetaan tavaroita tai palveluja ennen kuin asiakkaalle lähetetään lasku, esitetään tilinpäätöksessä sopimukseen perustuva omaisuuserä. Jos yhtiöllä on ehdoton oikeus vastikkeeseen, erä esitetään taseessa myyntisaamisena.

Sopimukseen perustuva omaisuuserä ja myyntisaamiset arvioidaan arvon alentumisen varalta IFRS 9:n mukaisesti. Yhtiön yleinen maksuehto asiakkaille on 14 päivää, mutta se saattaa vaihdella tapauskohtaisesti.

Sopimukseen perustuvat velat

Sopimukseen perustuva velka on velvoite luovuttaa asiakkaalle tavaroita tai palveluja, joista on saatu vastike asiakkaalta. Jos

asiakas maksaa vastikkeen ennen kuin tavara tai palvelu luovutetaan asiakkaalle, esitetään tilinpäätöksessä sopimukseen perustuva velka, kun asiakas on suorittanut maksun.

Sopimuksesta aiheutuvat menot

Yhtiöllä ei ole olennaisia sopimuksen saamisesta aiheutuvia lisämenoja. Yhtiö hyödyntää käytännön apukeinoa, jonka perusteella sopimuksen saamisesta aiheutuva lisämenot voidaan kirjata kuluksi niiden toteutuessa.

Myyntituottojen jakauma

Liikevaihto jakautuu ajan kuluessa tuloutettavaan palveluihin, yhtenä ajankohtana tuloutettavaan tuotteisiin sekä vuokratuottoihin. Ajan kuluessa tuloutetut palvelut sisältää myyntituotot pitkäkestoisista palvelusopimuksista, erikseen tilattavista palveluista sekä projektiliiketoiminnasta. Yhtenä ajanhetkenä tuloutettavat palvelut pitää sisällään myyntituotot laitteiden ja materiaalien myynnistä.

2022 MEUR	Pitkä-kestoiset palvelusopimukset	Erikseen tilattavat palvelut	Projekti-liiketoiminta	Laite- ja materiaali-myynti	Vuokratuotot	Liikevaihto yhteensä
Ympäristöpalvelut	225,3			92,7	3,3	321,2
Teollisuuspalvelut	57,7	59,0	9,7	5,6		132,0
Kiinteistöpalvelut Suomi	182,3	68,8	5,2			256,3
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	61,1	74,9	4,4			140,4
Yhteensä	526,4	202,7	19,4	98,3	3,3	850,0
Toimialojen välinen						-6,0
Ulkoisen liikevaihto yhteensä						844,1

2021 MEUR	Pitkä-kestoiset palvelusopimukset	Erikseen tilattavat palvelut	Projekti-liiketoiminta	Laite- ja materiaali-myynti	Vuokratuotot	Liikevaihto yhteensä
Ympäristöpalvelut	207,8			109,5	3,2	320,5
Teollisuuspalvelut	47,5	49,7	3,5	4,4		105,1
Kiinteistöpalvelut Suomi	170,6	66,3	6,3			243,1
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	64,5	80,4	4,9			149,8
Yhteensä	490,4	196,4	14,6	113,9	3,2	818,6
Toimialojen välinen						-6,1
Ulkoisen liikevaihto yhteensä						812,5

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Myyntituottojen kirjaamiseen liittyy johdon harkintaa erityisesti seuraavissa osa-alueissa:

- palveluliiketoiminnan suoritevelvoitteiden tunnistaminen
- palvelu- ja projektiliiketoiminnan myyntituottojen kirjaamisen ajoittuminen
- Ympäristöpalveluiden jätepuristimien ja paalainten takaisinostovelvoitteen käsittely ja merkittävän rahoituskomponentin arvioiminen
- muuttuvan vastikkeen arvioiminen.

Kirjaamisessa käytetty harkinta on kuvattu tarkemmin kyseisen myyntituoton kuvauksen yhteydessä.

Sopimukseen perustuvat taseeseen merkityt määrät

MEUR	2022	2021
Myyntisaamiset	91,0	86,8
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	30,8	22,8
Sopimukseen perustuvat velat ¹	7,2	8,1

¹ Vertailuvuoden lukuja on oikaistu.

Sopimukseen perustuvat velat liittyvät pääasiassa pitkäkestisiin palvelusopimuksiin ja tuloutuvat seuraavan kauden aikana. Sopimukseen perustuvat velat sisältyvät taseen erään Ostovelat ja muut velat.

Aikaisemmillä tilikausilla täytetyistä suoritevelvoitteista ei kirjattu myyntituottoja tilikaudella.

1.3 Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Laatimisperiaate

Konsernin työsuhde-etuuksiin kuuluvat palkat ja palkkiot, työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet (maksupohjaiset eläkejärjestelyt ja etuusperusteiset eläkejärjestelyt), osakeperusteiset maksut ja muut henkilösivukulut (lakisääteiset sosiaalikulut).

Tiedot osakepalkkioista esitetään liitetiedossa [1.5](#) Osakeperusteiset maksut. Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa [5.4](#) Lähipiiritahtumat. Tiedot etuusperusteisten eläkkeiden taseeristä esitetään liitetiedossa [2.6](#) Eläkevelvoitteet.

MEUR	2022	2021
Palkat ja palkkiot	282,4	274,6
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	60,9	58,7
Etuuspohjaiset järjestelyt	0,0	0,0
Osakepalkitseminen	0,1	0,4
Muut henkilösivukulut	9,7	8,9
Yhteensä	353,1	342,6

Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna keskimäärin

MEUR	2022	2021
Toimihenkilöt	1 264	1 298
Työntekijät	6 100	6 021
Yhteensä	7 364	7 319
Suomi	6 199	5 953
Ruotsi	1 165	1 366
Yhteensä	7 364	7 319

1.4 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Laatimisperiaate

Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomia eriä, kuten omaisuuserien ja liiketoimintojen myynnistä syntyneitä myyntivoittoja ja saatuja korvauksia. Liiketoiminnan muut kulut sisältävät mm. asiantuntija- ja konsultointipalkkioita, omaisuuserien ja liiketoimintojen myynnistä syntyneet tappiot, luototappiokulut ja- varaukset sekä niiden peruutukset ja ajoneuvojen ja työkalujen käytöstä aiheutuvia kuluja, ICT-kuluja, vapaaehtoisia henkilöstökuluja, matkakuluja, toimitilakuluja ja pilvipalveluiden käyttöönottokuluja.

Julkiset avustukset

Syntyneiden menojen korvaukseksi saadut julkiset avustukset kirjataan tuloslaskelmaan silloin, kun konserni täyttää avustuksen saamisen edellytykset ja on kohtuullisen varmaa, että avustukset tullaan saamaan. Ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa. Välittömästi henkilöstön palkkaukseen liittyvät julkiset työllistämisen-, oppisopimus- ja muut vastaavat tuet kirjataan henkilöstökulujen vähennykseksi.

Käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan alkuperäisten hankintamenojen vähennykseksi. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisenä vaikutusajana.

Liiketoiminnan muut tuotot

MEUR	2022	2021
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1,7	2,0
Voitto tytäryhtiön nettovarojen myynnistä yhteisyritykseen	4,3	-
Saadut korvaukset ja julkiset avustukset	0,6	0,8
Muut	2,1	1,0
Yhteensä	8,7	3,8

Liiketoiminnan muut kulut

MEUR	2022	2021
ICT-kulut	16,6	16,3
Matkakulut	10,3	8,6
Luottotappiot ja luottotappiovarauksen muutos	0,4	0,2
Ajoneuvot ja työkoneet	56,8	48,5
Vuokrat ja kiinteistökulut	5,0	3,6
Asiantuntijapalkkiot	7,6	6,1
Vapaaehtoiset sosiaalikulut	7,6	5,3
Venäjän toimintojen alasajo	-0,2	-2,1
Muut	10,5	9,4
Yhteensä	114,7	95,9

1.5 Osakeperusteiset maksut

Laatimisperiaate

Konsernilla on useita kannustinjärjestelyjä, joissa maksut suoritetaan joko oman pääoman ehtoisina instrumentteina tai käteisvaroina. Järjestelyissä myönnettävät etuudet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi tasaisesti oikeuden syntymisjakson aikana. Järjestelyn tulosvaikutus esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuvissa kuluissa.

Osakepalkkiojärjestelmä 2019

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 12.12.2018 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 32 850 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Ohjelman perusteella vuonna 2020 luovutettiin yhteensä 1 092 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta. Palkkion maksussa käyttiin yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Ohjelman piiriin kuului 8 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2020

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 28.1.2020 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen.

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 40 050 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Hallituksen päätöksen perusteella ei vuoden 2020 osakepalkkiojärjestelmästä luovutettu lainkaan Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita vuonna 2021. Ohjelman piiriin kuului 9 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2021

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 27.1.2021 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustui konsernin EVA-tulokseen ja hiilikädenjälkeen

Ohjelman perusteella voitiin luovuttaa enintään 37 300 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Hallituksen päätöksen perusteella vuoden 2021 osakepalkkiojärjestelmästä luovutettiin yhteensä 24 522 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta vuonna 2022. Ohjelman piiriin kuului 9 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2022

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 26.1.2022 uudesta vuoden mittaisesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Palkkio perustuu konsernin EVA-tulokseen ja hiilikädenjälkeen.

Ohjelman perusteella voidaan luovuttaa enintään 37 300 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta.

Vuoden 2022 osakepalkkiojärjestelmän tavoitteita ei saavutettu eikä järjestelmästä tulla luovuttamaan vuonna 2023 Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeita. Ohjelman piiriin kuului 9 henkilöä.

Osakepalkkiojärjestelmä 2023-2027

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 14.12.2022 uudesta osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Osakepalkkiojärjestelmässä 2023–2027 on kolme kolmen

Osakepalkkiojärjestelmien tiedot

Osakepalkkiojärjestelmä	2023-2027	2023-2026	2022	2021	2020	2019
Myöntämispäivä	-	-	26.1.2022	27.1.2021	28.1.2020	12.12.2018
Ansaintajakso alkaa	1.1.2023	1.1.2023	1.1.2022	1.1.2021	1.1.2020	1.1.2019
Ansaintajakso päättyy	31.12.2025	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Osakkeen keskipurssi myöntämispäivänä	-	-	13,06	15,40	15,18	16,16
Annettavat maksimiosakkeet	237 300	83 800	37 300	37 300	40 050	32 850
Toteutunut määrä, kpl	-	-	-	24 522	-	1 092
Palautunut määrä, kpl	-	-	-	-	-	-
Osakeomistusvelvollisuus, vuotta	-	2	2	2	2	2
Osakkeiden vapautuminen	-	31.3.2026	31.3.2025	31.3.2024	31.3.2023	31.3.2022
Henkilöitä	50	10	9	9	9	8

vuoden mittaista ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2023–2025, 2024–2026 ja 2025–2027. Hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja kullekin ansaintakriteerille asetettavat tavoitteet ansaintajakson alussa. Ansaintajakson 2023–2025 palkkio perustuu sijoitetun pääoman tuottoon (ROCE), osakkeen kokonaistuottoon (TSR) ja hiilijalanjäljen pienentämiseen (ESG) vuosina 2023–2025.

Ansaintajaksolta 2023–2025 maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 237 300 Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeen arvoa sisältäen myös rahana maksettavan osuuden. Osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kuuluu ansaintajaksolla 2023–2025 noin 50 avainhenkilöä, mukaan lukien konsernin toimitusjohtaja ja johtoryhmä.

Siirtymävaiheen osakepalkkiojärjestelmä 2023-2026

Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitus päätti kokouksessaan 14.12.2022 uudesta siirtymävaiheen osakepohjaisesta kannustinohjelmasta. Siirtymävaiheen osakepalkkiojärjestelmästä 2023–2026 on kaksi yhden vuoden mittaista ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2023 ja 2024. Ansaintajaksoa seuraa kahden vuoden sitouttamisjakso. Järjestelmän tarkoituksena on tukea siirtymävaihetta vanhasta osakepalkkiojärjestelmästä uuteen osakepalkkiojärjestelmään. Hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja kullekin ansaintakriteerille asetettavat tavoitteet ansaintajakson alussa. Ansaintajakson 2023 palkkio perustuu sijoitetun pääoman tuottoon (ROCE) ja hiilijalanjäljen pienentämiseen (ESG) vuonna 2023.

Osakepalkkiojärjestelmistä kirjattavat kulut, MEUR

	2022	2021
Osakkeina maksettavat palkkiot	0,1	0,1
Rahasuoritusosuudet	-	0,3
Yhteensä	0,1	0,4

Ansaintajaksolta 2023 maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 83 800 Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeen arvoa sisältäen myös rahana maksettavan osuuden. Siirtymävaiheen osakepalkkiojärjestelmän kohderyhmään kuuluu ansaintajaksolla 2023 noin 10 avainhenkilöä, mukaan lukien konsernin toimitusjohtaja ja johtoryhmä.

1.6 Vuokrasopimusten kulut

Laatimisperiaate

Konserni vuokraa tuotanto- ja toimistotiloja, niihin liittyviä maa-alueita, ajoneuvoja ja ICT-laitteita. Vuokrasopimuksen alkamisajankohtana taseeseen kirjataan käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka, joiden arvo perustuu tulevien vuokrien nykyarvoon.

Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan myöhemmillä kausilla poistoilla ja arvonalentumisilla vähennet-

tyyn alkuperäiseen hankintamenuun, ja sitä oikaistaan mahdollisilla vuokrasopimusvelan uudelleenarvioinneilla. Poistot lasketaan tasapoistoina vuokratuotosten alusta vuokra-ajan loppuun tai taloudellisen vaikutusajan loppuun, mikäli se on vuokra-ajan loppua aikaisemmin. Poistot käyttöoikeusomaisuuseristä esitetään tuloslaskelman rivillä Poistot ja arvonalentumiset.

Vuokrasopimusvelka arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Se arvostetaan uudestaan, kun tulevat vuokrat muuttuvat indeksin tai hintatason muutoksesta johtuen tai jos konserni muuttaa arviotaan siitä, tullaanko mahdollisia osto-, jatko- tai terminointioptioita käyttämään. Vuokrasopimusvelkoihin liittyvät korkokulut sisältyvät tuloslaskelman riville Rahoitustuotot ja -kulut. Raha- ja velkalaskelmalla vuokrasopimusvelkojen lyhennykset esitetään rahoituksen rahavirrassa ja korot liiketoiminnan rahavirrassa. Vuokrasopimukseen liittyvät rahavirrat vuonna 2022 olivat -25,3 miljoonaa euroa (-23,1).

Konserni soveltaa lyhytaikaisia vuokrasopimuksia koskevaa helpotusta tuotanto ja -toimistotilavuokrasopimukseen ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevaa helpotusta ICT-laitteiden vuokrasopimukseen. Näiden sopimusten osalta käyttöoikeusomaisuuseriä ja vuokrasopimusvelkaa ei kirjata. Vähäarvoisiin omaisuuseriin ja lyhytaikaisiin vuokrasopimukseen liittyvät vuokrat esitetään tuloslaskelman riveillä Liiketoiminnan muut kulut ja Materiaalit ja palvelut.

MEUR	2022	2021
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot	-19,5	-19,1
Vuokrasopimusvelkojen korkokulut	-1,5	-1,4
Arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskeviin vuokrasopimukseen liittyvät kulut ¹	-4,3	-3,5
Yhteensä	-25,3	-24,0

¹ Vertailuvuoden lukuja on oikaistu.

1.7 Rahoitustuotot ja -kulut

Laatimisperiaate

Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja mone-taaristen erien muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle ja rahoituserien kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Tietyt ehdot täyttävän hyödykkeen hankintamenuun sisällytetään välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta aiheutuvat vieraan pääoman menot. Tilinpäätöshetkellä tällaisia eriä ei ollut.

Lainojen nostamisesta välittömästi johtuneet transaktiomenot on sisällytetty lainan alkuperäiseen hankintamenuun ja jaksotettu laina-aikana korkokuluksi efektiivisen koron menetelmällä.

MEUR	2022	2021
Rahoitustuotot		
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	0,2	0,3
Korkotuotot yhteisyrityksiltä	0,2	-
Valuuttakurssivoitot	-	0,3
Rahoitustuotot yhteensä	0,4	0,6

Rahoituskulut

Korkokulut jaksotettuun hankintamenuun arvostettavista lainoista	5,2	3,5
Muut rahoituskulut	0,8	0,3
Valuuttakurssitappiot	0,2	-
Rahoituskulut yhteensä	6,2	3,8

Rahoitustuotot ja -kulut	-5,8	-3,3
---------------------------------	-------------	-------------

1.8 Tuloverot

Laatimisperiaate

Konsernin verot muodostuvat kauden verotettavaan tuloon perustuvista veroista ja laskennallisista veroista. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, mutta suoraan omaan pääomaan tai muun laajan tuloksen eriin kirjattavien erien verovaikutus kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroja oikaistaan mahdollisilla edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista omaisuus- ja velkaerien verotusarvojen ja kirjanpitoarvojen välillä. Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivänä voimassa olevia verokantoja, ja verokantojen muuttuessa tiedossa olevalla uudella verokannalla. Verotuksessa vähennyskelvottomista liikearvon arvonalentumisista ei kirjata laskennallista veroa. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Merkittävimmät väliaikaiset erot muodostuvat yrityshankintoihin liittyvistä käyvän arvon arvostuksista ja uusista aineettomista hyödykkeistä.

Verovaikutukset, muut laajan tuloksen erät

MEUR	2022			2021		
	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,2	-0,0	0,2	-0,1	0,0	-0,0
Suojausrahasto, käyvän arvon muutos	1,7	-0,3	1,3	0,3	-0,1	0,3
Muuntoerot	-5,7	-	-5,7	-1,6	-	-1,6
Tulosvaikutteisiksi siirretyt muuntoerot	0,1	-	0,1	-	-	-
Muut laajan tuloksen erät	-3,7	-0,4	-4,1	-1,3	-0,1	-1,4

Tuloverot tuloslaskelmalla

MEUR	2022	2021
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verot	-5,7	-5,6
Edellisten tilikausien verot	-0,0	0,2
Laskennalliset verot	-0,6	0,8
Yhteensä	-6,3	-4,6

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

MEUR	2022	2021
Tulos ennen veroja	37,8	39,0
Verot Suomen verokannan mukaan 20 %	-7,6	-7,8
Ulkomaisten tytäryhtiöiden erilaisten verokantojen vaikutus	-0,0	-0,0
Vähennyskelvottomat kulut	-0,3	-0,2
Verovapaat tulot ja myyntivoitot	1,6	0,6
Verot aiemmilta tilikausilta	0,0	0,5
Laskennallinen vero aikaisempien tilikausien verotuksellisista tappioista	-	1,8
Tilikauden tappioista kirjaamaton laskennallinen vero	-0,0	-0,3
Aiemmin kirjaamattomien verotuslistien tappioiden käyttö	0,1	0,3
Muut erät	-0,2	0,4
Yhteensä	-6,3	-4,6

Konsernin päälaskelmat

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot 1.

2.

3.

4.

5.

Emoyhtiön tilinpäätös

Hallituksen esitys

Laskennalliset verot taseella

MEUR	2022	2021
Laskennalliset verosaamiset	1,9	2,7
Laskennalliset verovelat	-28,1	-27,2
Laskennalliset verot, netto	-26,3	-24,5

Konserniyhtiöillä oli tilinpäätöshetkellä yhteensä 0,4 miljoonaa euroa (1,5) verotuksellisia tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, koska verohyödyn realisoituminen ei ole todennäköistä.

Laskennalliset verot on esitetty taseessa eriteltyinä verosaamisiin ja verovelkoihin. Laskennalliset verosaamiset ja verovelat on esitetty nettona silloin, kun niiden vähentämiseen toisistaan on laillinen oikeus ja niiden vastapuolena on sama veroviranomainen.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Laskennallisten verosaamisten kirjaamiseen liittyy merkittävää johdon harkintaa. Jokaisen tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä arvioidaan laskennallisten verosaamisten kirjausperusteet. Tätä varten arvioidaan, miten todennäköisesti tytäryhtiöillä on kerrytettävissä verotettavaa tuloa, jota vastaan käyttämättömät verotukselliset tappiot tai käyttämättömät verotukseen liittyvät hyvitykset voidaan hyödyntää. Ennusteissa käytettävät tekijät voivat poiketa toteutuneista, mikä voi johtaa laskennallisten verosaamisten alaskirjauksiin.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat

MEUR	1.1.2022	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Muut muutokset	Hankitut / myydyt liike-toiminnat	31.12.2022
Laskennalliset verosaamiset						
Verotukselliset tappiot ¹	1,8	-0,0		-0,2		1,6
Eläke-etuudet	0,2		-0,0			0,2
Varaukset	2,2	-0,4				1,7
Käyvän arvon muutokset	0,1		-0,1			-
Hyllypoistot	1,3	0,1				1,4
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	0,1	2,0				2,0
Netotus	-2,9					-5,1
Yhteensä	2,7	1,6	-0,2	-0,2	-	1,9
Laskennalliset verovelat						
Yrityshankinnat	-23,9	-1,2		0,3	-0,9	-25,7
Poistoerot	-5,6	-0,3				-5,9
Käyvän arvon muutokset	-		-0,2			-0,2
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	-0,7	-0,7			0,0	-1,4
Netotus	2,9					5,1
Yhteensä	-27,2	-2,2	-0,2	0,3	-0,9	-28,1

MEUR	1.1.2021	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Muut muutokset	Hankitut / myydyt liike-toiminnat	31.12.2021
Laskennalliset verosaamiset						
Verotukselliset tappiot ¹	0,7	1,2		-0,0		1,8
Eläke-etuudet	0,2					0,2
Varaukset	2,0	0,1				2,2
Käyvän arvon muutokset	0,2		-0,1			0,1
Hyllypoistot	1,3	0,1				1,3
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	0,2	-0,1				0,1
Netotus	-					-2,9
Yhteensä	4,5	1,2	-0,1	-0,0	-	2,7
Laskennalliset verovelat						
Yrityshankinnat	-22,9	0,4		0,1	-1,5	-23,9
Poistoerot	-4,7	-0,9				-5,6
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	-0,6	0,1			-0,2	-0,7
Netotus	-					2,9
Yhteensä	-28,3	-0,4	-	0,1	-1,6	-27,2

¹ Laskennallisen verosaamisen lisäys verotuksellisista tappioista vuonna 2021 liittyy ruotsalaiseen tytäryhtiöön, jonka kyky tuottaa verotettavaa tuloa on johdon arvion mukaan parantunut niin, että tappiot voidaan hyödyntää.

1.9 Osakekohtainen tulos

Laatimisperiaate

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos kauden aikana ulkona olevien osakkeiden osakeantioikaistulla keskimääräisellä lukumäärällä ilman yhtiön omassa omistuksessa olevia osakkeita.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotuksessa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien potentiaalisten osakkeiden laimentava vaikutus.

	2022	2021
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, MEUR	31,5	34,4
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä keskimäärin kauden aikana, miljoonaa kpl	38,1	38,1
Osakekohtainen tulos, EUR	0,83	0,90
Osakepalkkiojärjestelmän laimennusvaikutus, miljoonaa kpl	0,0	0,0
Ulkona olevien osakkeiden laimennettu osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin kauden aikana, miljoonaa kpl	38,1	38,1
Laimennettu osakekohtainen tulos, EUR	0,83	0,90

2 Operatiiviset varat ja velat

2.1 Myyntisaamiset ja muut saamiset.....	37
2.2 Vaihto-omaisuus.....	37
2.3 Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	38
2.4 Muut pitkäaikaiset velat	38
2.5 Varaukset.....	38
2.6 Eläkevelvoitteet.	39

2.1 Myyntisaamiset ja muut saamiset

Laatimisperiaate

Myyntisaamiset ovat tavanomaiseen liiketoimintaan liittyviä laskutettuja saamia ja ne on kirjattu kirjanpitoon alkuperäisen myynnin määräisenä vähennettynä todennäköisillä arvonalentumistappioilla. Saamiset ovat korottomia ja yhtiön yleinen maksuehto on 14 päivää. Myyntisaamiset luokitellaan rahoitusvaroiksi, joita selostetaan tarkemmin liitetiedoissa [4.1](#) Rahoitusvarat ja -velat ja [4.2](#) Rahoitusriskien hallinta..

Luottotappioiden kirjaamiseen sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaista yksinkertaistettua arvonalentumismallia. Odotettavissa olevat luottotappiot lasketaan jakamalla myyntisaamiset ikääntymisen perusteella luokkiin ja kertomalla kyseiset luokat luottotappioprosentilla, joka perustuu historiatietoon myyntisaamisten toteutuneista luottotappioista ottaen huomioon lähiajan taloudelliset näkymät. Arvonalentumismalli koskee yhtiön myyntisaamia ja sopimukseen perustuvia omaisuuseriä.

Historiatiedon sekä lähiajan taloudellisten näkymien perusteella kirjataan luottotappiovaraus seuraavasti (vertailukauden varausprosentti suluissa): Erääntymättömät myyntisaamiset 0,1 prosenttia (0,1), erääntyneet 1-90 päivää 0,7 prosenttia (1,0), erääntyneet 91-365 päivää 8,6-25,0 prosenttia (20,0-45,0). Yli 360 päivää vanhat myyntisaamiset kirjataan alas kokonaisuudessaan. Mikäli asiakas on ajautunut maksukyvyttömyystilaan kuten esimerkiksi konkurssiin tai velkasaneeraukseen, kirjataan myyntisaaminen pois taseesta lopullisena luottotappiona, kun siitä ei kohtuudella arvioida saatavan suoritusta.

MEUR	2022	2021
Myyntisaamiset	91,0	86,8
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	30,8	22,8
Siirtosaamiset	9,3	9,5
Ennakomaksut	0,2	0,4
Tuloverosaamiset	8,7	7,3
Johdannaissaamiset	1,2	-
Muut saamiset	0,3	0,4
Yhteensä	141,6	127,3
Siirtosaamisten erittely		
Kela, työterveyshuollon korvaukset	1,7	2,4
Maksetut lisenssit	0,9	1,8
Muut	6,8	5,3
Yhteensä	9,3	9,5

Luottotappiovarauksen muutos

MEUR	2022	2021
Luottotappiovaraus 1.1.	0,4	0,6
Varauksen muutos tuloslaskelmassa	0,1	-0,1
Luottotappiovaraus 31.12.	0,5	0,4

Arvoltaan alentuneet myyntisaamiset on kirjattu kuluksi tuloslaskelmaan.

Luottotappioiden määrä ja aiemmin kirjattujen luottotappioiden peruutukset esitetään liitetiedossa [1.4](#) Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut.

Kaikki rahoitusvarat ovat vakuudettomia ja muista rahoitusvaroista ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Myyntisaamisten, sopimukseen perustuvien omaisuuserien ja luottotappiovarausten ikäjakauma

MEUR	2022		2021	
	Myyntisaamiset	josta luottotappiovaraus	Myyntisaamiset	josta luottotappiovaraus
Erääntymättömät myyntisaamiset ja sopimukseen perustuvat omaisuuserät	106,5	0,1	98,8	0,1
Erääntyneet 1-90 pv	14,4	0,1	10,7	0,1
Erääntyneet 91-365 pv	1,4	0,2	0,4	0,1
Erääntyneet yli 365 pv	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	122,4	0,5	110,0	0,4

2.2 Vaihto-omaisuus

Laatimisperiaate

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatu arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot. Ympäristöpalveluiden ympäristötuotteiden vaihto-omaisuus arvostetaan painotetun keskihinnan menetelmää käyttäen. Muut varastot määritetään FIFO-periaatteella.

Kierrätyslaitoksilla valmistetaan kierrätysmateriaaleista myytäviä uusioraaka-aineita. Näiden materiaalien varastojen hankintameno muodostuu materiaalikustannuksista, välittömistä palkoista, muista välittömistä valmistusmenoista sekä osuudesta muutuvista ja kiinteistä yleismenoista normaalilla toiminta-asteella.

MEUR	2022	2021
Aineet ja tarvikkeet	3,0	2,6
Valmiit tuotteet/tavarat	1,8	1,2
Muu vaihto-omaisuus	2,9	2,1
Yhteensä	7,8	5,9

Vaihto-omaisuuden arvosta kirjattiin kuluksi 0,0 miljoonaa euroa (0,1), jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa. Kulukirjaus sisältyy tuloslaskelman erään Materiaalit ja palvelut.

2.3 Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat

Laatimisperiaate

Ostovelat ja muut lyhytaikaiset korottomat velat kirjataan taseeseen alkuperäiseen arvoonsa. Diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen maturiteetti huomioon ottaen. Ostovelat luokitellaan rahoitusvelloiksi, joista selostetaan tarkemmin liitetiedoissa [4.1](#) Rahoitusvarat ja -velat ja [4.2](#) Rahoitusriskien hallinta.

MEUR	2022	2021
Saadut ennakot ²	9,5	10,2
Ostovelat	60,1	58,3
Johdannaisvelat	-	0,5
Tuloverovelat	1,0	3,3
Muut velat ²	25,7	26,7
Siirtovelat ²	75,2	69,2
Yhteensä	171,5	168,2
Siirtovelkojen erittely		
Henkilöstökuluihin liittyvät velat ¹	68,0	64,5
Muut jaksoitetut kulut	7,2	4,7
Yhteensä	75,2	69,2

¹ Henkilöstökuluihin liittyvät siirtovelat sisältävät tavanomaisia palkka-, eläke- ja sosiaalikuluvarkauksia.

² Vertailuvuoden lukuja on oikaistu.

Saadut ennakot sisältävät sopimukseen perustuvat velat sekä saadut ennakot vuokramaksuista. Ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten velkojen käyvät arvot ovat samat kuin niiden tasearvot.

2.4 Muut pitkäaikaiset velat

MEUR	2022	2021
Saadut ennakot ²	7,6	7,4
Siirtyvä vastike ¹	5,7	-
Muut velat	0,0	0,1
Yhteensä	13,3	7,5

¹ Siirtyvä vastike liittyy Ruotsissa prosessipuhdistuspalveluita tarjoavan Sand & Vattenbläst i Tyringe AB:n ("SVB") osakekannan 70 prosentin osuuden ostoon 1.2.2022. SVB yhdistellään 100 prosentin osuudella L&T konserniin ja järjestelyyn liittyen Lassila & Tikanoja on kirjannut rahoitusvelkoihin arvion siirtävästä vastikkeesta. Siirtyvä vastike liittyy määräysvallattomien omistajien osuuden hankintaan ja se arvostetaan käypään arvoon, jota kuvastaa arvioidun veloitteen nykyarvo. Se eräännyy maksettavaksi aikaisintaan 1.2.2026.

² Vertailuvuoden lukuja on oikaistu.

2.5 Varaukset

Laatimisperiaate

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite kolmatta osapuolta kohtaan ja tapahtumaan liittyy maksuvelvoite, jonka toteutuminen on todennäköistä ja jonka suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varaus arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Ajan kulumisesta johtuva varauksen lisäys kirjataan korkokuluksi. Varauksen muutokset merkitään tuloslaskelmaan samaan erään kuin varaus on alun perin kirjattu.

Ympäristöön liittyvät varaukset kirjataan silloin, kun on syntynyt olemassa oleva velvoite, jonka seurauksena maksuveloitteen syntyminen on todennäköistä ja sen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Ympäristön ennalleen palauttamiseen liittyvät ympäristövaraukset tehdään projektin alkaessa. Varauksena aktivoidut kustannukset ja omaisuuden alkuperäinen hankintameno poistetaan omaisuuden taloudellisen vaikutusajan kuluessa ja varaukset diskontataan nykyarvoonsa. Taseessa euromääräisesti suurimmat varaukset ovat kaatopaikkojen ja pilaantuneiden maiden käsittelyalueen peittokustannusvaraukset.

MEUR	Ympäristövaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2022	8,1	2,7	10,8
Varauksen lisäykset	0,1	0,7	0,8
Käytetyt varaukset	-0,5	-1,3	-1,8
Käyttämättömien varauksen peruutukset	-0,4	-0,5	-0,8
Diskonttauksen vaikutus	0,1	-	0,1
Varaukset 31.12.2022	7,4	1,7	9,1

MEUR	Ympäristövaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2021	7,0	2,4	9,5
Varauksen lisäykset	1,9	1,0	2,9
Käytetyt varaukset	-1,2	-	-1,2
Käyttämättömien varauksen peruutukset	-	-0,7	-0,7
Diskonttauksen vaikutus	0,3	0,0	0,3
Varaukset 31.12.2021	8,1	2,7	10,8

MEUR	2022	2021
Pitkäaikaiset varaukset	7,4	8,1
Lyhytaikaiset varaukset	1,7	2,7
Yhteensä	9,1	10,8

Ympäristövarauksilla katetut veloitteet

Konserni on vuokrannut Kotkan kaupungilta maa-alueen, jolla on kaatopaikka. Lisäksi konsernilla on käytössään Varkaudessa maa-alue pilaantuneen maa-aineksen välivarastointia, puhdistustoimintaa ja loppusijoitusta varten. Konsernilla on velvoite hoitaa vuokrasopimusten tai toiminnan päättyessä alueiden jälkihoitotyöt eli maisemointi ja seurantatutkimukset ympäristölupien ehtojen mukaisesti.

Uudenkaupungin Munaistenmetsän kaatopaikka toimii yhdyskuntajätteen, pilaantuneiden maa-ainesten sekä teollisuuden sivutuotteiden loppusijoitusalueena.

Oulun kaatopaikka-alueen materiaalinkäsittelykeskus vastaanottaa, käsittelee sekä hyötykäyttää monia erilaisia jätteitä ja sivuvirtoja, kuten teollisuusjätteitä, pilaantuneita maita, rakennus- ja purkujätteitä sekä yhdyskuntajätteitä.

Poriin hankittiin uusi kaatopaikkamaa-alue joulukuussa 2021. Kaatopaikalle otettiin alkuun vastaan myyjäyrittäjien jätteitä sisältäen kipsi-, rakennus- ja purkujätteet sekä pilaantuneita maa-aineksia ja muita pieneriä. Ympäristöluvan päivitys saatiin syyskuussa 2022, jonka jälkeen jätteen vastaanotto myös muilta toimijoilta samojen jätejakeiden osalta on aloitettu. Alueelle on käynnissä YVA-prosessi, jonka jälkeen alue luvutetaan myös vaarallisen jätteen vastaanotto- ja käsittelytoimintaa varten.

Muut varaukset

Muut varaukset ovat pääsääntöisesti uudelleenjärjestelykulu- ja tapaturmamaksuvarauksia.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Varauksen kirjaaminen ja arvostaminen edellyttää johdon parasta arviota menoista, joita olemassa olevan veloitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättämispäivänä. Todelliset menot ja niiden toteutumisajankohta voivat erota näistä arvioista.

2.6 Eläkeveloitteet

Laatimisperiaate

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuus pohjaisiksi ja maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkkeistä eikä sillä ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Eläkejärjestelyt noudattavat kunkin maan paikallisia säädöksiä ja käytäntöjä ja ovat pääosin maksupohjaisia. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Yhtiöllä on vähäinen määrä pääosin yritys kauppohen mukana tulleita, etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä. Näistä etuus pohjaisista eläkkeistä osa on konsernin omalla vastuulla ja osalle on otettu eläkevakuutus. Veloitteet on laskettu kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuoikeus yksikköön perustuva menetelmä. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutus matemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Eläkeveloitteen nykyarvoa laskettaessa diskonttokorko perustuu yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkina tuottoon, joiden maturiteetti vastaa olennaisilta osin laskettavan eläkevastuun arvioitua maturiteettia. Riskipremio perustuu sellaisten yritysten liikkeelle laskemiin joukkovelkakirjalainoihin, joiden luottokelpoisuusluokitus on AA. Taseeseen kirjattavan eläkeveloitteen nykyarvosta vähennetään eläkejärjestelyyn kuuluvat varat tilinpäätöspäivän käypään arvoon arvostettuina. Taseeseen merkitään etuus pohjaisen eläkejärjestelyn nettovelka (tai -omaisuuserä).

Kauden työsuoritukseen perustuva meno (eläkemeno) ja etuus pohjaisen järjestelyn nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuvissa kuluissa. Etuus pohjaisen nettovelan (tai -omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät (mm. vakuutusmate-

maattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuun ottamatta nettokorkoon sisältyviä eriä) kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot kirjataan kuluksi tulosvaikutteisesti aikaisempaan seuraavista ajankohdista: joko kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen tapahtuu tai kun yhteisö kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät edut.

Konsernilla on Ruotsissa muutamia henkilöitä koskevia eläketalletuksia, joihin konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen. Näihin järjestelyihin liittyvät varat on kirjattu taseen pitkäaikaisiin saamisiin ja vastaavansuuruinen velka on kirjattu eläkevelkoihin.

MEUR	2022	2021
Taseen etuus pohjainen eläkevelka määräytyy seuraavasti:		
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	0,3	0,4
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-0,3	-0,3
	0,0	0,1
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	0,5	0,7
Eläketalletuksiin liittyvä velka	0,7	0,6
Nettomääräinen eläkevelka taseessa	1,2	1,4
Veloitteen nykyarvon muutokset		
Veloitte kauden alussa	1,7	1,7
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,0	0,0
Korkomenot	0,0	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-0,2	0,0
Maksetut etuudet	-0,1	-0,1
Eläketalletuksiin liittyvän velan muutokset	0,0	0,1
Veloitte tilikauden lopussa	1,5	1,7

MEUR	2022	2021
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset		
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden alussa	0,3	0,4
Korkotuotot	0,0	0,0
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	0,0	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-0,0	-0,0
Maksetut etuudet	-0,0	-0,0
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot kauden lopussa	0,3	0,3

MEUR	2022	2021
Taseessa esitetyn velan muutokset:		
Velka kauden alussa	1,4	1,4
Tuloslaskelmaan merkityt kulut	0,0	0,0
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	0,0	0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-0,2	0,0
Maksetut etuudet	-0,0	-0,1
Eläketalletuksiin liittyvän velan muutokset	0,0	0,1
Velka kauden lopussa	1,2	1,4

Laajan tuloslaskelman etuus pohjainen eläkekulu määräytyy seuraavasti:

Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot	0,0	0,0
Korkomenot	0,0	0,0
Korkotuotot	-0,0	-0,0
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät	-0,2	0,0
Yhteensä	-0,2	0,1

Konserni ennakoii maksavansa etuus pohjaisiin eläkejärjestelyihin 36 tuhatta euroa vuonna 2023.

MEUR	2022	2021
Veloitteen nykyarvo	1,5	1,7
Järjestelmään kuuluvien varojen käypä arvo	-0,3	-0,3
Alikate	1,2	1,4
Tärkeimmät käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset, %		
Diskonttauskorko	3,8	0,7
Varojen odotettu tuotto	2,6	2,1
Tuleva palkankorotusolettamus	4,9	4,4
Inflaatio-oletus	2,4	1,9

Veloitteen maksuperusteinen maturiteetti

MEUR	2022	2021
Maturiteetti alle vuoden	0,1	0,1
1-5 vuotta	0,2	0,2
5-10 vuotta	0,3	0,3
10-15 vuotta	0,2	0,2
15-20 vuotta	0,2	0,1
20-25 vuotta	0,1	0,1
25-30 vuotta	0,1	0,1
yli 30 vuotta	0,1	0,1
Yhteensä	1,2	1,2

3 Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet.....	41
3.2 Liikearvon arvonalentumistestaukset.	42
3.3 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet... ..	43
3.4 Käyttöoikeusomaisuuserät.	44
3.5 Muu pitkäaikaiset varat.	45

3.1 Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Laatimisperiaate

Liikearvo on se osa hankintamenosta, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon hankintahetkellä. Liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan se testataan vuosittain arvonalentumisen varalta viimeisen neljänneksen aikana. Taseessa liikearvot esitetään alkuperäiseen hankintamenuun vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Aineettomien hyödykkeiden taloudellisen vaikutusajan arvioidaan olevan rajallinen tai rajoittamaton. Konsernin liiketoimintojen yhdistämisissä kirjatut aineettomat hyödykkeet ovat mm. asiakassuhteita, kilpailukieltosopimuksia ja ympäristölupia. Niillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, joka vaihtelee kolmesta kolmeentoista vuoteen.

Muut aineettomat hyödykkeet ovat pääasiassa ohjelmistoja ja ohjelmistolisenssejä.

Ohjelmistoprojektien kustannukset aktivoidaan muihin aineettomiin hyödykkeisiin siitä lähtien kun projektit ovat siirtyneet tutkimusvaiheesta kehittämissä vaiheeseen ja projektin tulos on yksilöitävissä oleva aineeton hyödyke. Tällaisen aineettoman hyödykkeen tulee tuottaa konsernille vastaista taloudellista hyötyä, joka ylittää sen kehittämisestä syntyneet menot. Hankintamenu käsittää kaikki menot, jotka johtuvat välittömästi omaisuuserän saattamisesta valmiiksi toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Suurimmat menoerät ovat ulkopuolisille maksetut konsulttipalkkiot ja oman henkilöstön palkka- ja muita kustannuksia.

Ohjelmistojen ja ohjelmistolisenssien poisto-aika on 5–10 vuotta.

Poistojen kirjaaminen lopetetaan, kun aineeton käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi (tai sisältyy myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään).

MEUR	Liikearvo	Hankittu sopimuskanta	Kilpailukieltosopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintamenu 1.1.2022	186,6	55,4	24,1	10,1	9,3	32,7	3,5	321,8
Lisäykset					0,5	0,1	6,5	7,1
Hankitut liiketoiminnat	11,5	5,4	0,1			0,0		17,0
Vähennykset					-0,1	-2,7		-2,8
Siirrot erien välillä						1,8	-1,8	-0,0
Kurssierot	-3,6	-1,6	-0,1	-0,0	-0,3	-0,0		-5,7
Hankintamenu 31.12.2022	194,6	59,1	24,2	10,0	9,5	31,8	8,2	337,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2022	-14,6	-37,2	-24,0	-9,8	-5,8	-25,7		-117,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					0,0	2,7		2,7
Tilikauden poistot		-3,5	-0,1	-0,1	-0,9	-3,2		-7,8
Kurssierot	0,6	1,1	0,1	0,0	0,2	0,0		2,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2022	-13,9	-39,7	-24,0	-9,8	-6,6	-26,2		-120,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	180,7	19,4	0,2	0,3	2,9	5,6	8,2	217,2

Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista ovat yleensä ympäristölupia.

Aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukseen perustuvat sitoumukset olivat 1,0 miljoonaa euroa (0,0).

MEUR	Liikearvo	Hankittu sopimuskanta	Kilpailukieltosopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet yrityskaupoista	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintamenu 1.1.2021	168,7	48,6	24,0	10,1	8,3	32,4	2,8	295,0
Lisäykset					1,3	0,3	4,1	5,7
Hankitut liiketoiminnat	18,9	7,2	0,1			0,0		26,3
Vähennykset		0,0			-0,2	-3,1	-0,5	-3,8
Siirrot erien välillä						3,1	-2,9	0,2
Kurssierot	-1,0	-0,5	-0,0	-0,0	-0,1	-0,0		-1,5
Hankintamenu 31.12.2021	186,6	55,4	24,1	10,1	9,3	32,7	3,5	321,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2021	-14,7	-34,3	-24,0	-9,7	-5,4	-24,0		-112,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot					0,2	1,5		1,7
Tilikauden poistot		-3,2	-0,1	-0,1	-0,6	-3,2		-7,1
Kurssierot	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0		0,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2021	-14,6	-37,2	-24,0	-9,8	-5,8	-25,7		-117,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	172,1	18,1	0,2	0,3	3,5	6,9	3,5	204,6

Laatimisperiaate

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä omaisuuserien tasearvoja mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Mikäli viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla kustannuksilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorkona käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuva arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti.

Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli olosuhteissa on tapahtunut muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvojen arvonalentumistestit tehdään vuosittain tai aina, kun viitteitä arvonalentumisesta ilmenee. Kerrytettävissä olevista rahamääristä tehdään käyttöarvoon perustuvat laskelmat niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvot on kohdistettu.

Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ovat ohjelmistoprojekteja, joille ei voida tehdä erillisiä arvonalentumistestejä, koska niillä ei ole itsenäistä rahavirtaa. Jos tilikauden päättyessä todetaan, että projektit aiotaan saattaa loppuun ja ottaa ohjelmistot käyttöön, arvonalennukselle ei katsota olevan tarvetta. Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet testataan kuitenkin osana sitä rahavirtaa tuottavaa yksikköä, johon ne kuuluvat.

3.2 Liikearvon arvonalentumistestaukset

Laatimisperiaate

Liikearvon arvonalentumistesti tehdään vähintään vuosittain tai useammin, mikäli on ilmennyt viitteitä liikearvon arvonalentumisesta. Arvonalentumistestaus tehdään testiajankohdan liiketoimintarakenteen mukaisesti.

Arvonalentumistestauksessa arvioidaan kerrytettävissä olevat rahavirrat käyttöarvon perusteella. Vastaiset rahavirrat perustuvat johdon neljän vuoden vuosikohtaisiin tuloslaskelma- ja ylläpitoinvestointiennusteisiin, jotka on tehty strategiaprosessin yhteydessä. Johto perustaa ennusteensa toteutuneeseen kehitykseen sekä käsitykseensä alansa kasvunäkymistä (markkinoiden yleinen kehitys ja yksikön kannattavuus, hinnoittelu, kunnallistamispäätökset, henkilöstö- ja raaka-ainekustannukset). Kasvuennusteissa huomioidaan hyväksytyt investointipäätökset.

Rahavirrat, jotka ulottuvat neljän vuoden ennustejakson jälkeiselle ajalle on laskettu ns. loppuarvomenetelmää käyttäen. Laskelmissa käytetty kasvu perustuu johdon arvioon liiketoiminnan pitkän aikavälin kasvusta ja kannattavuuden kehittymisestä.

Liikearvojen kohdistaminen

Liikearvon kirjanpitoarvot on kohdistettu alla olevan taulukon mukaisesti rahavirtaa tuottaville yksiköille:

MEUR	2022	2021
Ympäristöpalvelut	87,6	86,9
Teollisuuspalvelut	30,6	19,8
Kiinteistöpalvelut Suomi	28,6	28,6
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	33,9	36,8
Yhteensä	180,7	172,1

Vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä toteutuneesta Sand & Vattenbläst i Tyringe AB:n hankinnasta syntynyt liikearvo sisältyy Teollisuuspalveluihin kohdistettuun liikearvoon.

Arvonalentumistestaus vuonna 2022

Arvonalentumistestaus on laadittu käyttöarvolaskelmilla joissa tulevat rahavirrat diskontataan nykyarvoon. Käyttöarvolaskelmissa on käytetty rahavirtaa tuottavissa yksiköissä ikuisuuskasvuolettamana 1,9 prosenttia, joka vastaa Euroopan keskuspankin keskipitkän aikavälin inflaatiotavoitetta. Ikuisuuskasvuolettama on sama kaikissa rahavirtaa tuottavissa yksiköissä perustuen yhteneväiseen liiketoiminta-alueeseen.

Laskennassa käytetty diskonttauskorko perustuu konsernin painotettuun keskimääräiseen pääomakustannukseen (WACC). WACC:n osatekijät ovat riskitön tuotto, markkinariskipreemio, yhtiökohtainen beta, vieraan pääoman kustannus sekä oman ja vieraan pääoman suhde. Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle on määritetty oma diskonttauskorkonsa.

Laskennassa käytetyt diskonttauskorot ennen veroja

%	2022	2021
Ympäristöpalvelut	8,5	7,7
Teollisuuspalvelut	8,5	7,8
Kiinteistöpalvelut Suomi	8,4	7,7
Kiinteistöpalvelut Ruotsi	8,5	7,7

Liikearvon arvonalentumistestauksen mukaan kaikkien konsernin rahavirtaa tuottavien yksiköiden käyttöarvo ylitti testattujen varojen kirjanpitoarvon ja siten liikearvosta ei kirjattu arvonalentumista vuodelle 2022.

Arvonalentumistestin herkkyyshanalyysit

Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle tehtiin herkkyyshanalyysi, jossa laskennan keskeiset oletukset testattiin. Testauksen oletuksina käytettiin diskonttauskorkoa sekä toteutuneen kehityksen perusteella määritettyä loppuarvon laskennassa käytettyä EBITDA-prosenttia. Herkkyyshanalyysissä laskettiin yksittäistä keskeistä oletusta muuttamalla millä raja-arvoilla käyttöarvo on yhtä suuri kirjanpitoarvon kanssa.

Testauksen perusteella Kiinteistöpalvelut Ruotsin käyttöarvo olisi kirjanpitoarvon tasolla, mikäli EBITDA-prosentti laskisi 1,8 prosenttiyksikköä tai mikäli diskonttauskorko nousisi 3,3 prosenttiyksikköä. Kiinteistöpalvelut Ruotsin käyttöarvon ja kirjanpitoarvon erotus oli testauskellällä 36,5 miljoonaa euroa ja ennustejakson EBITDA-prosentti oli 7,1 prosenttia.

Muiden rahavirtaa tuottavien yksiköiden osalta mikään jokseenkin mahdollinen muutos keskeisissä oletuksissa ei voisi saada aikaan sitä, että rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo ylittäisi käyttöarvon.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Liikearvojen arvonalentumistesteissä käytettävien käyttöarvoon perustuvien laskelmien laatiminen edellyttää johdon arvioiden käyttämistä. Vastaiset rahavirrat perustuvat hallituksen hyväksymiin strategiakausion ennusteisiin, jotka perustuvat toteutuneeseen kehitykseen sekä johdon käsitykseen alan kasvunäkymistä. Käytetty ikuisuuskasvuolettama perustuu johdon käsitykseen liiketoiminnan pitkän aikavälin kasvusta. Vaikka johdon käsityksen mukaan käytetyt oletukset ovat asianmukaisia, saattavat arviot tulevista rahavirroista erota olennaisesti tulevaisuudessa toteutuvista.

3.3 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Laatimisperiaate

Aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Alkuperäinen hankintameno sisältää menot, jotka aiheutuvat välittömästi kyseisen aineellisen omaisuuden hankkimisesta. Ehdot täyttävän aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta välittömästi johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osaksi omaisuuden hankintamenoa. Lisäksi hankintamenoissa otetaan huomioon mahdolliset kohdeomaisuuserän ennallistamiskulut.

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Taseessa aineellinen käyttöomaisuus esitetään vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa lukuun ottamatta uusia kaatopaikkoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoajokoja muutetaan kuvaamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Tilinpäätöksen poistot perustuvat seuraaviin arviointeihin taloudellisiin vaikutusajoihin:

Rakennukset ja rakennelmat	5–30 vuotta
Kuljetusvälineet	6–15 vuotta
Koneet ja kalusto	4–15 vuotta

Valmistuneisiin kaatopaikkoihin sovelletaan suoriteyksikköön perustuvaa poistomenetelmää, jossa poistot tehdään läjitysalueelle toimitetun jätteen viemän tilavuuden mukaan. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Mikäli käyttöomaisuushyödyke koostuu useammasta osasta, joiden taloudelliset vaikutusajat ovat eripituiset, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Tavan-

omaiset korjaus- ja kunnossapitokustannukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Kooltaan merkittävien uudistus- ja parannushankkeiden menot kirjataan taseeseen, jos on todennäköistä, että taloudellisen hyödyn lisäys koituu tulevaisuudessa konsernin hyväksi. Kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti, poistojen kirjaaminen lopetetaan. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutuksesta ja käytöstä poistamisesta syntyvät voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa tai kuluissa.

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päätymispäivänä omaisuuserien tasearvoja mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla kustannuksilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttauskorkona käytetään ennen veroja määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserään liittyvistä riskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuva arvonalentumistappio kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä tasasuhteisesti.

Arvonalentumistappio peruutetaan, mikäli olosuhteissa on tapahtunut muutos ja kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut.

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	7,4	138,9	408,9	0,1	10,1	565,4
Lisäykset	0,8	0,6	12,8	0,1	12,4	26,7
Hankitut liiketoiminnot		0,2	4,3	0,1		4,6
Vähennykset	-0,1	-1,7	-19,6	-0,0	-0,1	-21,5
Siirrot erien välillä		3,6	9,9		-13,5	0,0
Kurssierot		-0,0	-0,1	-0,0		-0,2
Hankintameno 31.12.2022	8,2	141,6	416,1	0,3	9,0	575,1
Kertyneet poistot 1.1.2022	-0,5	-103,8	-308,0	-0,1		-412,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,6	18,6	0,0		19,3
Tilikauden poistot		-6,2	-21,8	-0,0		-28,1
Kurssierot		1,1	0,4	0,0		1,5
Kertyneet poistot 31.12.2022	-0,5	-108,4	-310,8	-0,1		-419,8
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	7,7	33,2	105,3	0,2	9,0	153,3

Koneiden ja kaluston kirjanpitoarvoon sisältyy 12,6 miljoonaa euroa (11,5) rahoitusyhtiön kautta myytyjä puristimia ja paalaimia, jotka laitteiden takaisinostovelvollisuuden vuoksi aktivoidaan käyttöomaisuuteen.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden hankintaa koskevat sopimukset olivat 19,7 miljoonaa euroa (17,2).

MEUR	Maa-alueet	Rakennukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	5,8	134,4	393,3	0,1	8,9	542,6
Lisäykset	1,7	2,3	15,4		20,2	39,6
Hankitut liiketoiminnot			2,0			2,0
Vähennykset	-0,1	-1,0	-17,4			-18,5
Siirrot erien välillä		3,2	15,6		-19,0	-0,2
Kurssierot		-0,0	-0,0	-0,0		-0,0
Hankintameno 31.12.2021	7,4	138,9	408,9	0,1	10,1	565,4
Kertyneet poistot 1.1.2021	-0,5	-98,4	-303,8	-0,1		-402,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,6	16,6			17,1
Tilikauden poistot		-5,9	-20,8			-26,7
Kurssierot		0,0	0,0	0,0		0,0
Kertyneet poistot 31.12.2021	-0,5	-103,8	-308,0	-0,1		-412,4
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	6,9	35,1	100,8	0,1	10,1	153,0

3.4 Käyttöoikeusomaisuuserät

Laatimisperiaate

Vuokrasopimuksesta aiheutuva käyttöoikeusomaisuuserä kirjataan sopimuksen alkamisajankohtana eli päivänä, jolloin vuokralleantaja antaa kohdeomaisuuserän konsernin käytettäväksi. Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan hankintamenoa, josta vähennetään kertyneet poistot ja arvonalentumistappiot ja jota oikaistaan vuokrasopimusvelan uudelleen määrittämisestä johtuvilla erillä. Alkuperäisen arvostamisen mukaiseen hankintamenoa sisällytetään vuokrasopimusvelan alkuperäisen arvostuksen mukainen määrä, alkamisajankohtaan mennessä maksetut vuokrat vähennettynä saaduilla kannustimilla ja sopimuksesta alkuvaiheessa koituneilla välittömällä menoilla. Lisäksi hankintamenoa otetaan huomioon mahdolliset kohdeomaisuuserän ennallistamiskulut. Käyttöoikeusomaisuuserien tasearvoja arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen varalta, kuten liitetiedossa 3.3 on kuvattu.

Vuokralleottaja arvostaa sopimuksen alkamisajankohtana vuokrasopimusvelan diskonttaamalla sopimuksen tulevat vähimmäisvuokrat nykyarvoon. Konsernin vuokrasopimusten sisäinen korko ei ole helposti määritettävissä, joten tulevat vähimmäisvuokrat diskontataan käyttäen konsernin lisäluoton korkoa. Lisäluoton korko määritellään standardin mukaan koroksi, jota vuokralleottaja maksaisi lainatessaan vastaavaksi ajaksi ja vastaavanlaisin vakuuksin varat, jotka tarvittaisiin käyttöoikeusomaisuuserän hankintamenoa arvoltaan vastaavan omaisuuserän hankkimiseen vastaavanlaisessa taloudellisessa ympäristössä. Konserni on määrittänyt lisäluoton koron vuokrasopimuksille perustuen sopimusten maturiteettiin ja taloudelliseen ympäristöön.

Yhtiön vuokrasopimusvelka kattaa rahoitusyhtiön kautta vuokrattujen hyödykkeiden sekä muiden vuokrasopimusten vuokravastuut pois lukien lyhytaikaiset ja arvoltaan vähäiset vuokrasopimukset, joista ei kirjata vuokrasopimusvelkaa.

MEUR	Maa-alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	12,9	47,7	60,4	121,1
Lisäykset	3,4	10,2	9,2	22,7
Vähennykset	0,1	-2,4	-1,1	-3,5
Kurssierot	-	-0,4	-0,7	-1,1
Hankintameno 31.12.2022	16,4	55,1	67,8	139,2
Kertyneet poistot 1.1.2022	-2,6	-20,5	-28,1	-51,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		1,4	0,7	2,2
Tilikauden poistot	-1,0	-9,4	-9,1	-19,5
Kurssierot	-0,0	0,2	0,5	0,6
Kertyneet poistot 31.12.2022	-3,7	-28,3	-36,0	-68,0
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	12,7	26,8	31,8	71,2

MEUR	Maa-alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	13,5	40,9	52,0	106,4
Lisäykset	1,9	11,6	8,8	22,3
Vähennykset	-2,5	-4,7	-0,3	-7,5
Kurssierot	-	-0,1	-0,1	-0,1
Hankintameno 31.12.2021	12,9	47,7	60,4	121,1
Kertyneet poistot 1.1.2021	-2,2	-14,5	-18,9	-35,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,6	2,5	0,1	3,2
Tilikauden poistot	-1,1	-8,6	-9,4	-19,1
Kurssierot	-	0,0	0,1	0,1
Kertyneet poistot 31.12.2021	-2,6	-20,5	-28,1	-51,3
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	10,3	27,2	32,3	69,8

Tilinpäätöshetkellä tiedossa ei ole tulevilla tilikausilla voimaan astuvia uusia vuokrasopimuksia, joilla olisi olennaista vaikutusta käyttöoikeusomaisuuserän tai vuokrasopimusvelan määrään.

Vuokrasopimuskuluista on esitetty tarkemmin tietoja liitetiedossa 1.7 Vuokrasopimusten kulut.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Konsernilla on toistaiseksi voimassa olevia vuokrasopimuksia erityisesti kiinteistöihin ja maa-alueisiin liittyen. Toistaiseksi voimassa olevien kiinteistö- ja maa-alueopimusten osalta vuokrauden pituus perustuu johdon arvioon vuokrauden pituudesta. Arviossa otetaan huomioon esimerkiksi sopimuksen voimassaoloaikana vuokraohteeseen tehdyt merkittävät parannustyöt, vuokrasopimuksen päättämiseen liittyvät menot sekä kohdeomaisuuserän tärkeys konsernin toimintojen kannalta ottaen huomioon kohdeomaisuuserän erityislaatuisuuden, sijaintipaikan ja sopivien vaihtoehtojen saatavuus. Johto arvioi kohteiden vuokrauden pituutta jatkossa varmistakseen, että vuokraus vastaa tarkasteluhetken olosuhteita.

3.5 Muut pitkäaikaiset varat

Laatimisperiaate

Konsernin muut pitkäaikaiset varat koostuvat osuudesta osakkuus- ja yhteisyritykseen sekä muista osakkeista ja osuuksista. Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyrityksissä käsitellään konsernitilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä. Hankintahetkellä sijoitus arvostetaan käypään arvoon. Konsernin osuuden osakkuus- tai yhteisyritysten hankinnan jälkeisistä voitoista tai tappioista verojen jälkeen kirjataan tuloslaskelmaan. Kun konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sen sijoitus osakkuus tai yhteisyritykseen, konserni ei kirjaa sijoitusta suurempaa tappiota, ellei konsernilla ole näihin liittyviä veloitteita tai ellei se ole suorittanut maksuja osakkuus- tai yhteisyrityksen puolesta. Muut osakkeet ja osuudet koostuvat muuttaman pienemmän yhtiön osakkeista, sekä golf-osakkeista ja ne arvostetaan käypään arvoon tuloslaskelman kautta. Muut saamiset sisältävät pääasiassa Ruotsin yhtiöiden eläkevastuisiin liittyviä rahastoituja varoja sekä pitkäaikaisia ennakkomaksuja.

MEUR	Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Muut saamiset
Hankintameno 1.1.2022	0,0	0,2	2,0
Lisäykset	13,3	0,0	0,5
Vähennykset	-	-0,0	-0,6
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	0,7	-	-
Kurssierot	-	-	-0,1
Hankintameno 31.12.2022	14,0	0,2	1,9

MEUR	Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Muut saamiset
Hankintameno 1.1.2021	0,0	0,2	1,1
Lisäykset	-	0,0	1,7
Vähennykset	-	-0,0	-0,8
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	0,0	-	-
Kurssierot	-	-	-0,0
Hankintameno 31.12.2021	0,0	0,2	2,0

Tiedot konsernin olennaisesta yhteisyrityksestä

Nimi	Kotipaikka	Välitön omistusosuus (%)	
		2022	2021
Laania Oy	Helsinki	55	-

Taloudellinen informaatio olennaisesta yhteisyrityksestä

MEUR	2022	2021
Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	3,3	-
Käyttöoikeusomaisuuserät	2,4	-
Muut pitkäaikaiset varat	0,0	-
Vaihto-omaisuus	51,4	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset	27,3	-
Varat yhteensä	84,4	-
Pitkäaikaiset korolliset velat	32,5	-
Ostovelat	11,6	-
Muut lyhytaikaiset velat	15,1	-
Velat yhteensä	59,1	-
Liikevaihto	89,7	-
Poistot	-0,8	-
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,5	-
Tuloverot	-0,3	-
Tilikauden tulos	1,3	-
Yhteisyrityksen taloudellisen informaation täsmäytys konsernin kirjaamaan tase-arvoon:		
Konsernin omistusosuus %	55,0	-
Konsernin osuus nettovaroista	14,0	-
Yhteisyrityksen tasearvo konsernin taseessa	14,0	-

Lisätietoja yhteisyrityksestä on esitetty liitetiedossa [5.3](#).

4 Rahoitusriskit ja pääomarakenne

4.1 Rahoitusvarat ja -velat	47
4.2 Rahoitusriskien hallinta.....	49
4.3 Oma pääoma.....	52
4.4 Osakekohtainen osinko.....	52
4.5 Vastuusitoumukset.....	52

4.1 Rahoitusvarat ja -velat

Laatimisperiaate

Konsernin rahoitusvarat ja -velat koostuvat rahavaroista, myynti- ja muista saamisista, ostovelvoista ja muista veloista, lainoista, vuokrasopimusvelvoista ja johdannaisista. Konsernin rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu seuraaviin arvostusryhmiin:

Käypä arvo tulosvaikutteisesti

- Yrityskauppoihin liittyvät siirtyvät vastikkeet

Jaksotettu hankintameno

- Rahavarat
- Myynti- ja muut saamiset
- Korolliset velat, kuten pankkilainat, joukkovelkakirjalainat, yritystodistukset, vuokrasopimusvelat
- Osto- ja muut velat

Tämä luokittelu tapahtuu rahoitusvaroihin kuuluvan rahoitusvaran tai -velan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Rahoitusvarojen luokittelu eri arvostusryhmiin perustuu siihen liiketoimintamalliin, jolla rahoitusvaroja hallinnoidaan sekä sopimukseen perustuvien rahavirtojen luonteeseen. Rahoitusvelkojen luokittelu eri arvostusryhmiin perustuu siihen tarkoitukseen, mitä varten rahoitusvelat on alun perin hankittu.

Rahoitusvara kirjataan pois taseesta, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun kaikki omistuksen olennaiset riskit ja tuotot ovat siirtyneet konsernin ulkopuolelle. Rahoitusvelka kirjataan pois taseesta, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai rauennut.

Jaksotettuun hankintamenuon kirjattavat rahoitusvarat

Rahavarat koostuvat käteisvaroista, vaadittaessa nostettavista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista likvideistä sijoituksista. Niiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta hankinta-ajankohdasta. Ne kirjataan selvityspäivänä ja arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon. Valuuttamääräiset erät muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän päätöskursseja. Käytössä olevat luottolimitit sisältyvät taseen lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Myynti- ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Saamiset kuuluvat lyhytaikaisiin rahoitusvaroihin, ellei niiden eräpäivä ole yli 12 kuukautta tilinpäätöspäivän jälkeen. Myyntisaamiset kirjataan alkuperäiseen arvoon vähennettynä arvonalentumisilla. Myyntisaamisista tehdään arvonalentumiskirjaus, kun on olemassa perusteltu syy olettaa, ettei konserni tule saamaan kaikkia saataviaan alkuperäisin ehdoin. Konserni soveltaa myyntisaamisten arvonalentumisten määrittämiseen yksinkertaistettua odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuvaa mallia. Arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi. Ei-palautumis-oikeudellisesti myytyihin myyntisaamisiin liittyvä luottoriski ja sopimusperusteiset oikeudet saamiin siirtyvät myyntihetkellä pois konsernilta ja järjestelyyn liittyvät kulut kirjataan rahoituskuluihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Yrityskauppoihin liittyvät siirtyvät vastikkeet kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Siirtyvät vastikkeet ovat yleensä pitkäaikaisia velkoja, joiden maturi-

teetti on yli 12 kuukautta. Siirtyvän vastikkeen käyvän arvon määrittäminen perustuu myyjän ja ostajan väliseen sopimukseen. Käyvän arvon muutoksista johtuvat sekä realisoitumattomat että realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sille tilikaudelle, jonka aikana ne ovat syntyneet.

Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat rahoitusvelat

Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat rahoitusvelat kirjataan hankintahetkellä konsernitaseeseen saadun vastikkeen mukaisesti. Lainan hankintaan tai liikkeeseen laskuun suoraan liittyvät transaktiomenot sisällytetään rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Myöhemmin rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuon. Korkokulut kirjataan tuloslaskelmaan efektiivisen koron menetelmää käytäen. Tilinpäätöshetkestä seuraavan 12 kuukauden kuluessa erääntyvät rahoitusvelat, sisältäen käytössä olevat pankkitililimitit, käsitellään lyhytaikaisina korollisina velkoina ja tämän jälkeen erääntyvät pitkäaikaisina korollisina velkoina.

Johdannaiset

Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat tilinpäätöspäivän markkinanoteeraukset. Käyvät arvot kuvaavat niitä hintoja, jotka konserni saisi tai joutuisi maksamaan, jos johdannaisopimus purettaisiin tilinpäätöspäivänä.

Vuokrasopimusvelat

Vuokrasopimusvelkojen käypä arvo on arvioitu diskonttaamalla tulevat rahavirrat lisäluoton korolla. Lisätietoja vuokrasopimusvelkojen laskentaperiaatteista on esitetty liitetiedossa [3.4](#).

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista

Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat ja -velat on luokiteltava käyttäen kolmitasoisia käypien arvojen hierarkiaa, joka kuvastaa arvoja määritettäessä käytettävien syöttötietojen merkittävyyttä. Hierarkiatasolle 1 kuuluvat rahoitusinstrumentit, joiden käypä arvo saadaan suoraan toimivilta markkinoilta. Hierarkiatason 2 rahoitusinstrumentteihin kuuluvat over-the-counter (OTC) -johdannaiset sekä jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat lainasaamiset ja lainat. Rahoitusinstrumentti luokitellaan tasolle 3, jos sen käyvän arvon määrittäminen ei voi perustua havainnoitavissa olevaan markkinatietoon.

Konsernissa johdannaiset ja yrityskauppoihin liittyvät siirtyvät vastikkeet kirjataan käypään arvoon. Johdannais-ten, jotka ovat koronvaihtosopimuksia, käyvät arvot ovat tason 2 mukaisia. Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot perustuvat toimivilla markkinoilla noteeratuista hinnoista johdettuihin hintoihin tai yleisesti hyväksytyihin arvostusmalleihin, joiden syöttötiedot kuitenkin perustuvat merkittävältä osin todennettaviin markkinatietoihin. Siirtyvän vastikkeen käypä arvo kuuluu hierarkiatasolle 3. Sen arvostusta kuvataan tarkemmin seuraavalla sivulla.

Konsernin päälaskelmat

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. 2. 3.

4.

5.

Emoyhtiön tilinpäätös

Hallituksen esitys

MEUR	2022				2021				Liite
	Jaksotettuun hankintameno	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Tase-erien kirjanpitoarvot	Jaksotettuun hankintameno	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käyvän arvon hierarkiataso	
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Muut saamiset	1,4			1,4	1,4		1,4		
Lyhytaikaiset rahoitusvarat									
Myyntisaamiset ja muut saamiset ²	91,3			91,3	87,2		87,2		2.1
Johdannaissaamiset		1,2		1,2		-	-	2	4.2
Rahavarat	49,5			49,5	28,6		28,6		
Rahoitusvarat yhteensä	142,1	1,2	-	143,3	117,2	-	117,2		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	126,0			126,0	124,8		124,8	2	
Vuokrasopimusvelat	51,5			51,5	51,0		51,0		4.2
Siirtyvä vastike ¹			5,7	5,7				3	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	18,3			18,3	0,0		0,0	2	
Vuokrasopimusvelat	21,0			21,0	19,9		19,9		4.2
Ostovelat ja muut velat ²	65,8			65,8	63,5		63,5		2.3
Johdannaisvelat		-		-		0,5	0,5	2	4.2
Rahoitusvelat yhteensä	282,6	-	5,7	288,3	259,2	0,5	259,6		

¹ Siirtyvä vastike liittyy Ruotsissa prosessipuhdistuspalveluita tarjoavan Sand & Vattenbläst i Tyringe AB:n ("SVB") osakekannan 70 prosentin osuuden ostoon 1.2.2022. SVB yhdistellään 100 prosentin osuudella L&T konserniin ja järjestelyyn liittyen Lassila & Tikanoja on kirjannut rahoitusvelkoihin arvion siirtävästä vastikkeesta. Siirtyvä vastike liittyy määräysvallattomien omistajien osuuden hankintaan ja se arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Se erääntyy maksettavaksi aikaisintaan 1.2.2026.

² Vertailuvuoden lukuja on oikaistu.

Pitkäaikaiset muut velat eivät sisällä saatuja ennakoita, Myyntisaamiset ja muut saamiset eivät sisällä verosaamisia ja siirtosaamisia, eivätkä ostovelat ja muut velat lakisääteisiä velkoja (kuten verovelkoja) ja siirtovelkoja. Tase-erien käyvät arvot eivät eroa merkittävästi tase-erien kirjanpitoarvoista.

Täsmäytyslaskelma tason 3 mukaan käypään arvoon arvostetuista rahoitusveloista

MEUR	2022
Kirjanpitoarvo 1.1.	-
Hankintahetken siirtyvä vastike	5,1
Käyvän arvon muutos	0,8
Valuuttakurssimuutosten vaikutus	-0,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	5,7

Siirtyvän vastikkeen arvostus perustuu osakassopimukseen, ja siihen vaikuttaa hankitun yhtiön taserakenne sekä käyttö-kate-ennuste vuodelle 2025. Vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä ennustetta päivitettiin, ja siirtyvään vastikkeeseen kirjattiin 0,8 miljoonan euron korotus.

Korolliset nettovelat

MEUR	2022	2021
Lainat rahoituslaitoksilta	51,4	74,9
Joukkovelkakirjalainat	74,6	49,9
Vuokrasopimusvelat	51,5	51,0
Pitkäaikaiset korolliset velat	177,5	175,8
Joukkovelkakirjalainat	17,7	-
Vuokrasopimusvelat	21,0	19,9
Lyhytaikaiset lainat	0,7	0,0
Lyhytaikaiset korolliset velat	39,3	19,9
Korolliset velat yhteensä	216,8	195,6
Rahavarat	49,5	28,6
Korolliset nettovelat	167,3	167,1

Korollisten nettovelkojen muutos

MEUR	2022					2021				
	Lainat rahoituslaitoksilta	Joukko-velkakirjalainat	Vuokrasopimusvelat	Rahavarat	Yhteensä	Lainat rahoituslaitoksilta	Joukko-velkakirjalainat	Vuokrasopimusvelat	Rahavarat	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.	-74,9	-49,9	-70,9	28,6	-167,1	-64,9	-49,8	-72,0	50,2	-136,5
Nettovelan muutokset erissä, joihin liittyy maksutapahtuma:										
Pitkäaikaisten lainojen nostot		-75,0			-75,0	-25,0				-25,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	25,9	32,3			58,1					-
Lyhytaikaisten lainojen nostot	-35,0				-35,0	-40,0				-40,0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	35,0				35,0	55,0				55,0
Vuokrasopimusvelkojen lyhennykset			19,4		19,4			18,1		18,1
Rahavarojen muutos				21,0	21,0				-21,7	-21,7
Rahavirrat yhteensä	25,9	-42,7	19,4	21,0	23,6	-10,0	-	18,1	-21,7	-13,5
Nettovelan muutokset erissä, joihin ei liity maksutapahtuma:										
Vuokrasopimusvelkojen muutokset			-21,1		-21,1			-17,0		-17,0
Muu muutos	-3,0	0,3		-0,1	-2,8	0,0	-0,1		-0,0	-0,1
Muutokset yhteensä	-3,0	0,3	-21,1	-0,1	-23,9	0,0	-0,1	-17,0	-0,0	-17,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	-52,0	-92,3	-72,5	49,5	-167,3	-74,9	-49,9	-70,9	28,6	-167,1

4.2 Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan periaatteet määritellään hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa. Rahoitusriskien hallinnan tarkoituksena on suojautua merkittävilta rahoitusriskeiltä ja pyrkiä rajoittamaan rahoitusmarkkinoiden muutosten ja muiden riskitekijöiden epäedullisia vaikutuksia konsernin tulokseen.

Konsernin rahoitus ja likviditeetin hallinta hoidetaan keskitetysti konsernin taloushallinnossa, jota johtaa talousjohtaja. Rahoitusriskien hallintaan liittyvät transaktiot toteutetaan konsernin taloushallinnossa.

Valuuttariski

Konserni muodostuu Suomessa toimivasta emoyhtiöstä sekä Suomessa ja Ruotsissa toimivista tytäryhtiöistä. Yhtiö on lopettanut toiminnan Venäjällä ja Venäjän tytäryhtiöt on myyty vuoden 2021 aikana. Emoyhtiön ja kotimaisten tytäryhtiöiden toiminta- ja raportointivaluuttana on euro ja muissa tytäryhtiöissä sijaintimaan valuutta. Valuuttakurssien vaihtelut vaikuttavat siten konsernin tulokseen ja omaan pääomaan.

Translaatoriski

Translaatoriskille alttiina oleva positio muodostuu ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehdyistä nettosijoituksista, joihin sisältyvät oman pääoman sijoitukset ja kertyneet voittovarot. Ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten positiota ei suojata, koska omistuksia pidetään pitkäaikaisina strategisina sijoituksina. Yhtiö on kirjannut rahoitusvelkoihin arvion siirtyvästä vastikkeesta Sand & Vattenbläst i Tyringe AB:n hankintaan liittyen. Siirtyvä vastike on Ruotsin kruunu -määräinen ja aiheuttaa yhtiölle valuuttakurssiriskin.

Vuonna 2022 tapahtuneiden valuuttakurssimuutosten takia omaan pääomaan syntyi muuntoeroja -5,6 miljoonaa euroa (-1,6). Muuntoero aiheutuu ainoastaan Ruotsin liike-toiminnasta. Tilinpäätöshetken Ruotsin kruunumääräinen translaatiopositio oli 24,5 miljoonaa euroa (48,9).

Transaktioriski

Ulkomaisten tytäryhtiöiden liiketoiminta tapahtuu lähes täysin niiden toimintavaluutassa eikä siten aiheuta transaktioriskiä. Yhtiön politiikkana on pitää käteisvarannot pääosin konsernin toimintavaluutassa, jolloin niihin ei kohdistu valuuttakurssiriskiä. Suomessa toimivat konserniyhtiöt käyttävät myynnin laskutusvaluuttana lähes poikkeuksetta euroa. Tytäryhtiöiden rahoitus hoidetaan konsernin sisäisillä lainoilla, jotka ovat kunkin tytäryhtiön toimintavaluutan määräisiä.

Sijoitusten hintariski

Konserni ei ole sijoittanut varoja noteerattuihin osakkeisiin, joiden arvo vaihtelee markkinahintojen muutosten vuoksi, joten se ei altistu arvopaperimarkkinoihin liittyvälle hintariskille. Konsernilla on 55 % omistusosuus Laania Oy:ssä, 1.7.2022 yhdessä Neovan kanssa muodostetussa yhteisyrityksessä. Sijoitus käsitellään konsernitilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä, ja sen arvo taseessa tilinpäätöshetkellä oli 14,0 miljoonaa euroa. Lisätietoja yhteisyrityksestä ja sen käsittelystä on annettu liitetiedossa 3.5 Muut pitkäaikaiset sijoitukset. Konsernin omistamien muiden noteeraamattomien osakkeiden määrä on vähäinen, eikä niihin liity olennaista hintariskiä.

Hyödykehintariski

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan vaihtelut heijastuvat sekä tuotantokalustossa käytettävien polttoaineiden hintoihin että ympäristöhuoltoalan tuotteiden hankintahintoihin öljypohjaisten raaka-aineiden kautta. Osassa jätehuollon asiakassopimuksista laskutusjaksot ja sopimusehdot ovat sellaiset, että hintoja ei pystytä korottamaan kuukausittain. Tämän vuoksi polttoaineiden hintojen kohoaminen saadaan siirrettyä palveluhintoihin viiveellä.

Ympäristötuotteiden raaka-ainehintariskiä pyritään hallitsemaan siten, että myyntihinnat sovitaan yleensä kiinteiksi enintään toimittajien vahvistamien ostohintojen voimassaoloajaksi.

Korkoriski

Korkoriski liittyy pääasiassa lainoihin, jotka on sidottu vaihtuviin korkoihin ja joista aiheutuvat rahavirrat vaihtelevat

korkotason muuttuessa. Koska yhtiön palveluiden kysyntä tai niiden hinnat eivät ole merkittävästi riippuvaisia taloussuhdanteiden vaihteluista, korkokustannukset pyritään pitämään mahdollisimman vakaina. Tämän vuoksi yli puolet vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvästä rahavirrasta pyritään suojaamaan korkoriskiltä koronvaihtosopimuksin.

Tilikauden lopun pitkäaikaisista lainoista oli joko kiinteäkorkoisia tai koronvaihtosopimuksilla suojattuja 86 prosenttia (64) ja vaihtuvakorkoisia 14 prosenttia (36). Korkotason muutokset eivät siten vaikuta korkokustannuksiin täysimääräisesti. Pitkäaikaisten lainojen keskikorko ilman vuokrasopimusvelkoja korkosuojaukset huomioiden oli 2,5 prosenttia (1,1).

Kaikki rahavirran suojaukseksi tehdyt koronvaihtosopimukset ovat konsernin riskienhallintapolitiikan mukaisesti suojaavia ja niihin sovelletaan suojauslaskentaa. Pääosa konsernin liikevaihdosta syntyy pitkäaikaisista palvelusopimuksista. Hyvän kassavirtaennustettavuuden vuoksi konsernin rahoituspolitiikassa on määriteltä, että korkoa tuotavien varojen määrä pyritään pitämään pienenä suhteessa kulloiseenkin lyhyen aikavälin rahoitustarpeeseen ja sijoitettuihin suhteellisen lyhytaikaisiin instrumentteihin.

Luotto- ja vastapuoliriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyy riski siitä, että vastapuoli ei pysty täyttämään sopimuksen mukaisia maksuvelvoitteita. Vastapuoliriskiä hallitaan tekemällä rahoitus- ja johdannaissopimuksia vain suurimpien pohjoismaisten pankkien kanssa sekä tekemällä likviditeettihallintaan liittyviä sijoituksia vain korkean luottokelpoisuuden omaavien liikkeellelaskijoiden sijoitus- ja yritystodistuksiin. Tilinpäätöshetkellä avoinna olevista sijoituksista ei odoteta aiheutuvan arvonalentumisia.

Yhtiöllä on laaja asiakaskunta, joka koostuu yrityksistä, laitoksista, toimisto- ja liikekiinteistöistä, institutionaalista kiinteistönomistajista, asunto-osakeyhtiöistä, julkisesta sektorista ja kotitalouksista. Myyntisaamiset koostuvat pääosin suuresta määrästä suhteellisen pieniä saatavia, eikä merkittäviä luottoriskikeskittymiä ole. Yhtiöllä on luotonvalvontaohjeet, joilla pyritään varmistamaan se, että palveluita ja tuotteita myydään vain luottokelpoisille asiakkaille

tai ennakkomaksulla, mikäli asiakkaan luottokelpoisuus ei ole riittävä. Suuri osa asiakassuhteista perustuu pitkäaikaisiin palvelusopimuksiin, eikä asiakkailta yleensä vaadita vakuuksia.

Myyntisaamisten ja sopimukseen perustuvien omaisuusserien osalta käytetään yksinkertaistettua arvonalentumismallia, jossa luottotappioiden arvioitu määrä perustuu saamisten eliniän odotettuihin luottotappioihin. Odotettuihin luottotappioihin perustuva malli on ennakoiva, ja odotettu tappio-osuus perustuu historiallisten luottotappioiden määriin. Lisätietoa luottotappiovarauksesta esitetään liitetiedossa 2.1.

Myyntisaamisiin liittyvää perintätoimintaa hoidetaan kotimaan myyntisaamisten osalta keskitetysti taloushallinnossa. Ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat omien myyntisaamistensa perinnän paikallisesti.

Rahoitusvaroihin liittyvä luottoriski

MEUR	2022	2021
Muut pitkäaikaiset saamiset	1,4	1,4
Myyntisaamiset	91,0	86,8
Muut saamiset	0,2	0,4
Johdannaissaamiset	1,2	-
Rahavarat	49,5	28,6

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Likviditeettiriskin hallinnalla varmistetaan, että konserni pystyy jatkuvasti hoitamaan toimintaan liittyvät rahoituskelliset velvoitteensa mahdollisimman edullisin kustannuksin. Konserni pyrkii säilyttämään hyvän maksuvalmiuden tehokkaalla kassanhallinnalla ja sijoittamalla sellaisiin rahamarkkinainstrumentteihin, jotka voidaan realisoida nopeasti. Likviditeettitilannetta seurataan ajantasaisesti ja sitä ennakoidaan rahavirtaennusteiden avulla. Konsernissa on käytössä konsernipankkitilijärjestelmä, joka auttaa käteisvarojen hallinnassa. Rahoituksen saatavuutta pyritään varmistamaan käyttämällä rahoitustoiminnassa useita pankkeja. Jälleerahoitusriskiä hallitaan hajauttamalla lainojen maturiteettia ja pyrkimällä pitämään pitkän lainasalkun keskimääräinen duraatio vähintään 2 vuotena.

Konsernin rahavarat on pyritty pitämään melko pieninä ja toisaalta huolehdittu luottolimiittien riittävydestä likviditeetin hallinnassa. Lyhytaikaisia, rahavirran heilahteluista johtuvia rahantarpeita varten yhtiöllä on käytössä 10 miljoonan euron tililimiitti. Yhtiö solmi vastuullisuustavoitteisiin sidotun 40 miljoonan euron komitoidun luottolimiitin toukokuussa 2022, ja se eräännyy vuoden 2025 ensimmäisellä vuosineljänneksellä. Tililimiitti ja komitoidu luottolimiitti olivat tilikauden lopussa vertailukauden tapaan käyttämättä. Lisäksi yhtiöllä on 100 miljoonan euron yritystodistusohjelma, joka oli tilikauden lopussa kokonaan käyttämättä (vertailukaudella kokonaan käyttämättä). Tilikauden lopussa konsernin likvidien varojen määrä oli 49,5 miljoonaa euroa (28,6).

Yhtiö laski liikkeeseen toukokuussa 2022 75 miljoonan euron suuruisen vastuullisuustavoitteisiin sidotun joukkovelkakirjalainan. Samalla yhtiö lunasti yhteensä 32 miljoonalla eurolla 17.9.2023 eräännyviä joukkovelkakirjalainoja. Uusi joukkovelkakirjalaina eräännyy vuoden 2028 toisella vuosineljänneksellä. Lainan kiinteä vuotuinen kuponkikorko on 3,375 prosenttia.

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin rahoitusvelat jaoteltuina sopimuksiin perustuvien eräpäivien mukaisesti tilinpäätöspäivänä. Taulukossa esitettävät luvut ovat sopimuksiin perustuvia diskonttaamattomia rahavirtoja. Pitkäaikaisiin lainoihin sisältyy taloudellisia kovenantteja, kuten omavaraisuusaste ja nettovelkojen suhde käyttökatteeseen, jotka rajoittavat lisävakuuksien antoa muille rahoittajille ja nykyisen liiketoiminnan lakkauttamista tai luovuttamista. Taloudellisten kovenanttien lisäksi vuonna 2022 solmittu komitoidu luottolimiitti sekä liikkeeseen laskettu joukkokirjavelkalaina ovat sidottuja vastuullisuustavoitteisiin. Tilikauden lopussa kovenanttiehdot täytyivät.

Rahoitusvelkojen erääntyminen

MEUR 2022	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta	2023	2024	2025	2026	2027	2028 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta	52,0	52,5	1,6	50,9	-	-	-	-
Joukkovelkakirjalainat	92,3	108,2	20,5	2,5	2,5	2,5	2,5	77,5
Vuokrasopimusvelat	72,5	80,0	21,4	17,9	11,8	4,9	3,0	21,0
Ostovelat ja muut velat	65,8	65,8	65,8	-	-	-	-	-
Yhteensä	282,6	306,5	109,3	71,4	14,3	7,4	5,6	98,5

MEUR 2021	Tasearvo	Sopimusten mukainen rahavirta	2022	2023	2024	2025	2026	2027 ja myöh.
Lainat rahoituslaitoksilta	74,9	76,4	0,5	25,5	50,4	-	-	-
Joukkovelkakirjalainat	49,9	51,3	0,6	50,6	-	-	-	-
Vuokrasopimusvelat	70,9	76,2	20,0	17,8	13,8	7,7	5,6	11,4
Johdannaissopimusvelat	0,5	0,5	-	-	0,5	-	-	-
Ostovelat ja muut velat	82,0	82,0	82,0	-	-	-	-	-
Yhteensä	278,1	286,4	103,2	93,9	64,7	7,7	5,6	11,4

Lainojen ja limiittien rakenne

MEUR	2022			2021		
	Käytössä	Käytettävissä	Yhteensä	Käytössä	Käytettävissä	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta ja eläkelainat	52,0	-	52,0	74,9	-	74,9
Joukkovelkakirjalainat	92,3	-	92,3	49,9	-	49,9
Tililiimi	-	10,0	10,0	-	10,0	10,0
Sitova luottolimiitti	-	40,0	40,0	-	30,0	30,0
Yritystodistusohjelma	-	100,0	100,0	-	100,0	100,0
Vuokrasopimusvelka rahoituslaitoksilta	26,0	24,0	50,0	25,3	24,7	50,0
Muu vuokrasopimusvelka	46,5	-	46,5	45,6	-	45,6
Yhteensä	216,8	174,0	390,8	195,6	164,7	360,4

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva herkkyys korkoriskeille

Seuraavassa esitetty herkkyysanalyysi pyrkii kuvaamaan konsernin tilikauden tuloksen ja oman pääoman herkkyyttä korkotason muutoksille taseessa olevista rahoitusinstrumenteista eli rahoitusvaroista ja -veloista sekä johdannaissopimuksista. Niiden johdannaissopimusten, joihin sovelletaan suojauslaskentaa, käyvän arvon muutokset on oletettu kohdistuvan kokonaan omaan pääomaan.

Korkotason muutoksesta aiheutuva herkkyys laskettaessa on käytetty seuraavia oletuksia:

- Korkotason nousuksi oletetaan + 0,5 prosenttiyksikköä ja laskuksi - 0,2 prosenttiyksikköä.
- Laskelman perustana oleva positio sisältää korolliset rahoitusvelat ja -saamiset sekä koronvaihtosopimukset.

Herkkyysanalyysi rahoitusinstrumenttien korkoriskeistä

MEUR	2022		2021	
	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma	Tulos verojen jälkeen	Oma pääoma
Vaihtuvakorkoiset: +0,5 % muutos markkinakoroissa	-0,4		-0,6	
-0,2 % muutos markkinakoroissa	0,4		0,0	
Suojausinstrumentit: +0,5 % muutos markkinakoroissa		0,3		0,4
-0,2 % muutos markkinakoroissa		-0,3		-0,1

Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta
Laatimisperiaate

Rahoituspolitiikan mukaisesti johdannaissopimuksia käytetään pienentämään markkinakorkojen- ja hyödykekurssimuutoksiin liittyviä rahoitusriskejä. Konsernilla on yksi koronvaihtosopimus, joka on tehty vaihtuvakorkoisten lainojen rahavirran suojaamiseksi korkoriskiltä.

Johdannaiset merkitään taseeseen alun perin käypään arvoon. Hankinnan jälkeen ne arvostetaan kunkin tilinpäätöshetken käypiin arvoihin. Käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinanoteerauksiin. Käypään arvoon arvostamisesta syntyvät voitot ja tappiot käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla.

Kaikki korkosuojaus täyttävät konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaat suojausvaatimukset. Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaisten voitot ja tappiot kirjataan yhdenmukaisesti alla olevan kohde-etuuden kanssa. Suojauslaskentaa sovelletaan kaikkiin koronvaihtosopimuksiin. Suojaus alkaessa ja jokaisen osavuositarkastuksen yhteydessä dokumentoidaan ja arvioidaan suojaussuhteiden tehokkuus tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän rahavirtojen muutokset.

Siltä osin kuin rahavirran suojaus on tehokas, suojausinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon. Kun suojausinstrumentti erääntyy, se myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täytä konsernin riskienhallinnan vaatimuksia, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan, kunnes suojattava rahavirta toteutuu. Jos suojattavan rahavirran ei enää odoteta toteutuvan, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Suojaussuhteen tehoton osuus merkitään myös välittömästi tuloslaskelmaan.

Kaikkien johdannaisten positiiviset käyvät arvot kirjataan taseeseen johdannaissaamisiin. Johdannaisten negatiiviset käyvät arvot kirjataan vastaavasti johdannaisvelkoihin. Kaikki johdannaisten käyvät arvot sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin tai velkoihin.

Korkojohdannaiset

MEUR	2022		2021	
	Nimellis-arvo	Käypä arvo	Nimellis-arvo	Käypä arvo
Suojauslaskennassa olevien koronvaihtosopimusten erääntyminen				
Enintään 1 vuoden kuluessa	-	-	-	-
1-3 vuoden kuluttua	30,0	1,2	30,0	-0,5
Yhteensä	30,0	1,2	30,0	-0,5

Koronvaihtosopimus, joka on tehty vaihtuvakorkoisiin lainoihin liittyvien rahavirtojen suojaukseksi, on ollut tehokas ja sen käyvän arvon muutokset on esitetty kauden laajassa tuloslaskelmassa.

Koronvaihtosopimuksen kiinteät korot 31.12.2022 olivat 0,8 prosenttia (0,8). Vaihtuvana korkona oli 6 kuukauden Euribor.

4.3 Oma pääoma
Laatimisperiaate

Kantaosakkeet esitetään osakepääomana. Menot, jotka liittyvät omien osakkeiden liikkeeseen laskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä. Jos konserni hankkii takaisin omia oman pääoman ehtoisia instrumentteja, näiden instrumenttien hankintameno vähennetään omasta pääomasta.

Lassila & Tikanoja Oyj:llä on yksi osakelaji. Yhtiöjärjestyksen mukaan osakkeilla ei ole enimmäismäärää eikä yhtiöllä ole enimmäisosakepääomaa. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa eikä kirjainpidollista vasta-arvoa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Lassila & Tikanoja Oyj:n 17.3.2022 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta yhtiön omien osakkeiden hankkimiseen yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen valtuuttamisesta päättämään osakeannista sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta.

Hallitus on valtuutettu hankkimaan enintään 2 000 000 kappaletta (5,2 prosenttia koko osakemäärästä) yhtiön omia osakkeita. Hankkimisvaltuutus on voimassa 18 kuukautta.

Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden määrä 31.12.2022 oli 653 256 kappaletta (686 396), jotka edustavat 1,7 prosenttia (1,8) kaikista osakkeista ja äänistä.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

MEUR	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1000 kpl	Osakepääoma	Svop rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2022	38 112	19,4	0,6	-10,6	9,4
25.2.2022 Omien osakkeiden luovutus	25			0,4	0,4
2.5.2022 Omien osakkeiden luovutus	9			0,1	0,1
31.12.2022	38 146	19,4	0,6	-10,1	9,9

MEUR	Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä, 1000 kpl	Osakepääoma	Svop rahasto	Omat osakkeet	Yhteensä
1.1.2021	38 105	19,4	0,6	-10,7	9,3
26.3.2021 Omien osakkeiden luovutus	7			0,1	0,1
31.12.2021	38 112	19,4	0,6	-10,6	9,4

Muut rahastot
Muuntoerorahasto

Muuntoeroja syntyy ulkomaisten tytäryritysten oman pääoman ja tuloksen muuntamisesta euromääräisiksi.

Suojausrahasto

Suojausrahasto sisältää rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet

Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on turvata konsernin toiminnan jatkuvuus ja ylläpitää optimaalinen pääomarakenne investointien turvaamiseksi ottaen huomioon pääomakustannukset. Pääomaan lasketaan oma ja vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla.

Vuotuisen osingon määrä on sidottu tulokseen. Se osa, jota ei katsota tarvittavan yhtiön terveen kehityksen varmistamiseen, jaetaan osakkaille.

Pääoman rakenteen kehitystä seurataan omavaraisuusasteen ja nettovelkaantumisasteen avulla vuosineljänneksittäin.

MEUR	2022	2021
Oma pääoma konsernitaseessa	220,4	210,4
Taseen loppusumma	660,5	632,3
Saadut lyhytaikaiset ennakot	-9,5	-10,2
Saadut pitkäaikaiset ennakot	-7,6	-7,4
Pääoma yhteensä	648,5	617,6
Omavaraisuusaste, %	34,3	34,2

MEUR	2022	2021
Oma pääoma konsernitaseessa	220,4	210,4
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	177,5	175,8
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	39,3	19,9
Rahavarat	-49,5	-28,6
Korolliset nettovelat	167,3	167,1
Nettovelkaantumisaste, %	75,9	79,4

4.4 Osakekohtainen osinko

Yhtiön hallitus ehdottaa 23.3.2023 pidettävälle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2022 jaetaan osinkoa 0,47 euroa osakkeelta. Vuodelta 2021 yhtiö jakoi yhtiökokouksen päätöksellä osinkoa 0,46 euroa osakkeelta.

4.5 Vastuositoumukset

MEUR	2022	2021
Omista sitoumuksista annetut vakuudet		
Kiinnitykset maanvuokraoikeuteen ¹	0,1	0,1
Yrityskiinnitykset ¹	2,0	1,8
Muut vakuudet	0,0	0,1
Ympäristölupien edellyttämät pankkitakaukset	17,4	16,7
Muut pankkitakaukset	5,8	11,0
Omassa hallussa olevat kiinnitykset		
Yrityskiinnitykset ¹	0,3	6,3
Vastuut yhteisyrityksen puolesta		
Tililiimiitti	2,8	-
Pankkitakaukset	16,5	-
Lainajärjestelyn takaus	16,5	-

¹Vertailuvuoden lukuja on oikaistu.

Muut vakuudet ovat vakuustalletuksia.

Konsernilla on 55 % omistusosuus Laania Oy:ssä, 1.7.2022 yhdessä Neovan kanssa muodostetussa yhteisyrityksessä. Vastuun määrä ilmoitetaan konsernin omistusosuuden mukaisesti vastuun enimmäismäärästä.

Konsernin arvoltaan vähäisiä omaisuususeriä koskevien vuokrasopimusten vuokravastuiden määrä tilikautta seuraavan vuoden aikana on 0,9 miljoonaa euroa (1,0) ja sen jälkeen 0,9 miljoonaa euroa (0,8).

5 Konsolidointi ja muut liitetiedot

5.1 Yhdistelyperiaatteet.....	54
5.2 Konserniyhtykset.....	54
5.3 Hankitut ja myydyt liiketoiminnot sekä myytävänä olevat omaisuuserät ja -velat.	55
5.4 Lähipiiritapahtumat.....	56
5.5 Tilintarkastuskustannukset.....	57
5.6 Riita-asiat ja oikeusprosessit.....	57
5.7 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat....	57

5.1 Yhdistelyperiaatteet

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Lassila & Tikanoja Oyj:n lisäksi kaikki tytäryritykset, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon, ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernin keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu käyttäen hankintamenetelmää. Luovutettu vastike ja hankintun yhtiön yksilöitävissä olevat varat ja velat arvostetaan hankintahetken käypiin arvoihin. Hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja, on kirjattu kuluksi. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Omaksi pääomaksi luokiteltua lisäkauppahintaa ei arvosteta uudelleen. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Arvostamisperiaate määritetään erikseen kullekin yrityshankinnalle. Tytäryhtiöiden hankinnasta syntyneen liikearvon käsittelyä kuvataan liitetiedossa [3.1](#) Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet.

Tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, jolloin konserni on saanut määräysvallan, siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Kauden voitto tai tappio ja laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille, vaikka tämä johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta esitetään omana eränä taseessa oman pääoman osana. Emoyrityk-

sellä tytäryrityksessä olevan omistusosuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina. Konsernilla ei ole määräysvallattomien omistajien osuuksia.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistusosuus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Konsernin menettäessä määräysvallan tytäryrityksessä, arvostetaan jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta. Tilikauden voiton tai tappion sekä laajan tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään erillisen tuloslaskelman ja laajan tuloslaskelman yhteydessä ja osuus omista pääomista esitetään omana eränä taseessa konsernin omassa pääomassa.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta syntyy pääsääntöisesti silloin, kun L&T omistaa yli 20 prosenttia yrityksen äänivallasta tai kun konsernilla on muutoin huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Yhteisyritykset ovat järjestelyjä, joissa konsernilla on yhteinen määräysvalta muiden järjestelyn osapuolten kanssa.

Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyrityksissä käsitellään konsernitilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä. Hankintahetkellä sijoitus arvostetaan käypään arvoon. Konsernin osuus sen osakkuus- tai yhteisyritysten hankinnan jälkeisistä voitoista tai tappioista verojen jälkeen kirjataan tuloslaskelmaan. Kun konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sen sijoitus osakkuus- tai yhteisyritykseen, konserni ei kirjaa sijoitusta suurempaa tappiota, ellei konsernilla ole näihin liittyviä velvoitteita tai ellei se ole suorittanut maksuja osakkuus- tai yhteisyrityksen puolesta.

Ulkomaan rahan määräisten erien muuntaminen

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut määritetään siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta (toimintavaluutta). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivän valuuttakurssia. Käytännössä käytetään usein kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Ei-monetaariset erät arvostetaan tapahtumapäivän kurssiin. Konsernilla ei ole ulkomaan rahan määräisiä ei-monetaarisia eriä, jotka arvostettaisiin käypiin arvoihin. Ulkomaan rahan määräisistä liike-tapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet kurssivoitot ja -tappiot merkitään tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriiin liikevoiton yläpuolelle ja rahoituserien kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Niiden konserniyritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan oman pääoman muuntoerorahastoon. Ulkomaisien tytäryhtiöiden hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muuntoerorahastoon.

Ulkomaisten yksiköiden hankinnasta syntyvät liikearvot ja näiden yksiköiden varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisut on käsitelty kyseisten yksiköiden varoina ja velkoina ja muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssseja käyttäen.

5.2 Konserniyritykset

Konsernin osuus osakkeista ja äänivallasta %

Konsernin emoyritys

Lassila & Tikanoja Oyj

Kotimaiset tytäryritykset

L&T Toimi Oy, Helsinki	100,0
L&T Hankinta Ky, Helsinki	100,0
L&T Työllistämispalvelut Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistöhuolto Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistötekniikka Oy, Helsinki	100,0
L&T Siivous Oy, Helsinki	100,0
L&T Ympäristöpalvelut Oy, Helsinki	100,0
L&T Teollisuuspalvelut Oy, Helsinki	100,0
Sihvari Oy, Jyväskylä ¹	100,0
Turun Seudun Hyötykuljetus Oy, Masku	100,0
Spectra yhtiöt Oy, Lohja ¹	100,0

Ulkomaiset tytäryritykset

Lassila & Tikanoja FM AB, Tukholma, Ruotsi	100,0
Lassila & Tikanoja Service AB, Tukholma, Ruotsi	100,0
Sand & Vattenbläst i Tyringe AB, Hässleholm, Ruotsi	70,0
Cisternservice i Hässleholm AB, Hässleholm, Ruotsi	70,0

Yhteisyritykset

Laania Oy, Helsinki ²	55,0
----------------------------------	------

Osakkuusyritykset

Suomen Keräystuote Oy, Helsinki	40,0
---------------------------------	------

¹ Vapaaehtoisessa selvitystilassa

² Tiedot yhteisyrityksestä on esitetty liitetiedossa [3.5 Muut pitkäaikaiset varat](#)

5.3 Hankitut ja myyty liiketoiminnot sekä myytävänä olevat omaisuuserät ja -velat

Laatimisperiaate

Liiketoimintojen yhdistämisissä aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan käypään arvoon vastaavien hyödykkeiden markkinahintojen perusteella ottaen huomioon hyödykkeiden ikä, kuluminen ja muut vastaavat tekijät. Aineelliset hyödykkeet poistetaan johdon arvioon perustuvana taloudellisena vaikutusaikana ottaen huomioon konsernissa noudatettavat poistoperiaatteet.

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan erillään liikearvosta hankinta-ajankohdan käypään arvoon, mikäli ne ovat yksilöitävissä. Hankituissa liiketoiminnoissa konserni on hankkinut pääasiassa kilpailukieltosopimuksia ja asiakkuuksia sekä ympäristölupia. Asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo on määritetty asiakassuhteiden arvioidun kestoajan ja nykyisistä asiakkuuksista syntyvien diskontattujen nettoraHAVIRTOJEN perusteella. Kilpailukieltosopimusten arvo on laskettu vastaavalla tavalla sopimuksen kestoajan rahavirtojen kautta. Aineettomat erät poistetaan sopimukseen tai johdon arviointiin perustuvana taloudellisena vaikutusaikanaan.

Myytävänä olevat omaisuuserät tai velat arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon vähennettynä myyntikuluilla, jos niiden kerrytettävissä oleva rahamäärä saadaan varojen myynnin eikä niiden jatkuvan käytön kautta ja myynti katsotaan erittäin todennäköiseksi. Omaisuuseristä ei tehdä poistoja sen jälkeen, kun ne on luokiteltu myytävänä oleviksi.

Johdon harkintaa edellyttävät arviot ja oletukset

Liiketoimintojen yhdistämisissä hankitut varat ja velat sekä myytävänä oleviksi luokitellut omaisuuserät ja velat arvostetaan käypään arvoon. Johto käyttää mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevia markkina-arvoja käypien arvojen määrittämisessä. Mikäli tämä ei ole mahdollista, arvostaminen perustuu omaisuuserän historialliseen tuottoon. Eryisesti aineettomien hyödykkeiden arvostaminen perustuu diskontattuihin rahavirtoihin ja edellyttää johdon arvioita tulevista rahavirroista. Arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista että toteumat poikkeavat käytetyistä arvioista. Omaisuuden tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisten arvonalennusten selvittämiseksi. Tästä kerrotaan lisää liitetietojen [3.1–3.3](#) yhteydessä.

Hankitut liiketoiminnot 2022

1.2.2022 Lassila & Tikanojan Teollisuuspalvelut-toimiala osti 70 prosentin osuuden Ruotsissa prosessipuhdistuspalveluita tarjoavan Sand & Vattenbläst i Tyringe AB:n ("SVB") osakekannasta. Kauppaan sisältyy myös SVB:n omistama Cisternservice i Hässleholm AB. Järjestelyn avulla L&T:n Teollisuuspalvelut laajentuu Ruotsin prosessipuhdistuspalveluiden markkinalle. Käypien arvojen määrittämisessä tunnistettiin 2,8 miljoonan euron arvosta asiakassuhteisiin perustuvia aineettomia hyödykkeitä, 0,1 miljoonan euron arvosta kilpailukieltosopimuksia sekä 8,3 miljoonan euron arvosta liikearvoa. Liikearvo perustuu pääasiassa hankitun liiketoiminnan vahvaan alueelliseen asemaan sekä tulevaisuuden kehitysnäkymiin. SVB yhdistellään 100 prosentin osuudella L&T konserniin ja järjestelyyn liittyen L&T on kir-

jannut rahoitusvelkoihin arvion siirtyvästä vastikkeesta, joka liittyy määräysvallattomien omistajien osuuden hankintaan. Siirtyvä vastike arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä siirtyvään vastikkeeseen kirjattiin 0,8 miljoonan euron korotus.

L&T osti Fortum Waste Solutions Oy:n vaarallisten sekä tavanomaisten jätteiden pien- ja keskisuuren yritysasiakassegmentin liiketoiminnan 1.2.2022. Kaupan myötä L&T:lle tuli uusia asiakkaita ympäri Suomea.

Hankitut liiketoiminnot 2021

31.3.2021 Lassila & Tikanoja osti Someron Kiinteistöhuolto Järvinen Ky:n jätehuolto- ja kierrätysliiketoiminnan.

30.4.2021 Lassila & Tikanoja osti Serveco Oy:n osakekannan.

1.6.2021 Lassila & Tikanoja osti Sihvari Oy:n osakekannan. Kauppaan sisältyy Sihvarin omistama Turun Seudun Hyötykuljetus Oy.

1.7.2021 Lassila & Tikanoja Oyj osti kaupan tukipalveluja tarjoavan Spectra yhtiöt Oy:n koko osakekannan.

Ostetuilla yrityksillä ja liiketoiminnoilla on ollut vaikutus konsernin tilikauden liikevaihtoon 19,9 miljoonaa euroa (15,0) ja liikevoittoon 2,5 miljoonaa euroa (0,7). Mikäli vuoden 2022 yrityskaupat olisivat toteutuneet 1.1.2022 olisi konsernin liikevaihto ollut noin 844,9 miljoonaa euroa (822,9) ja liikevoitto noin 43,0 miljoonaa euroa (42,6).

Ostettuihin liiketoimintoihin liittyen kirjattiin kuluja vuoden 2022 tulokseen 0,4 miljoonaa euroa (0,9).

Vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä Sihvarin varojen käypiä arvoja oikaistiin 0,4 miljoonaa euroa. Oikaisu sisältyy taulukon kohtaan Hankitut liiketoiminnot 2022.

Vuonna 2022 hankittujen liiketoimintojen kirjanpidollinen käsittely on ilmoitettu lopullisena. Tiedot muista hankituista yrityksistä ja liiketoiminnoista on esitetty yhteenlaskettuina, sillä yksikään niistä ei ole erikseen tarkasteltuna olennainen.

Käypä arvo yhteensä, MEUR	Hankitut liike-toiminnot 2022	Sihvari Oy 2021	Muut hankitut liike-toiminnot 2021
Aineettomat hyödykkeet	5,6	6,0	1,4
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	4,9	1,7	0,3
Käyttöoikeusomaisuuserät	1,4	3,1	-
Vaihto-omaisuus	0,1	0,5	-
Saamiset	1,8	2,2	1,4
Rahavarat	1,2	0,2	2,4
Varat yhteensä	15,0	13,8	5,4
Muut velat	6,4	8,3	2,5
Laskennallinen verovelka	1,0	1,2	0,2
Velat yhteensä	7,4	9,6	2,7
Hankittu nettovarallisuus	7,6	4,2	2,7
Kokonaisvastike	19,6	17,0	8,8
Liikearvo	11,9	12,8	6,1
Vaikutus rahavirtaan			
Kokonaisvastike	-19,6	-17,0	-8,8
Siirtyvä vastike	5,1	-	-
Rahana maksettu vastike	-14,4	-17,0	-8,8
Hankitun yrityksen rahavarat	1,2	0,2	2,4
Rahavirtavaikutus yhteensä	-13,2	-16,8	-6,4

Myydyt liiketoiminnot ja myytävänä olevaksi luokitellut omaisuuserät ja velat

Lassila & Tikanoja Oyj ja Neova Oy allekirjoittivat 17.12.2021 sopimuksen yhtiöiden puuenergialiiketoimintojen yhdistämisestä. Sopimuksen mukaan Neovan puuenergialiiketoiminta siirtyy osaksi L&T Biowatti Oy:tä. L&T:n omistusosuus yhteisyrityksestä on 55 prosenttia ja Neova Oy:n 45 prosenttia, mutta sopimuksen perusteella omistajilla on yhteinen määräysvalta yritykseen. Yhteisyrityksen perustamisen edellyttämä kilpailuviranomaisen hyväksyntä saatiin 29.4.2022. L&T luokitteli L&T Biowatti Oy:n omaisuuserät ja velat myytävänä olevaksi tilikauden 2021 tilinpäätöksessä. Yhdistymisen tapahtui 1.7.2022, jolloin Neovan puuenergialiiketoiminta

siirtyi osaksi L&T Biowatti Oy:tä ja yhdistymisen jälkeen yhtiö jatkoi itsenäisenä osakeyhtiönä nimeltään Laania Oy. Liiketoiminta raportoitiin osana Ympäristöpalvelut -toimialaa vuoden 2022 ensimmäisen puolen vuoden ajan, minkä jälkeen L&T:n osuus yhteisyrityksen nettotuloksesta on yhdistelty konserniin yhdellä rivillä. Lisätietoja yhteisyrityksestä on esitetty liitetiedossa 3.5 Muut pitkäaikaiset varat.

Vertailukaudella L&T:llä ei ollut myytyjä liiketoimintoja.

Myyty nettovarallisuus

MEUR	2022
Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,4
Käyttöoikeusomaisuuserät	0,7
Muut pitkäaikaiset varat	0,3
Vaihto-omaisuus	24,7
Myyntisaamiset ja muut saamiset	6,1
Rahavarat	2,0
Varat yhteensä	34,0
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	14,8
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	0,1
Ostovelat ja muut velat	10,1
Velat yhteensä	25,0
Myyty nettovarallisuus	9,0

Myyntivoitto

MEUR	2022
Saadun yhteisyritysosuuden käypä arvo	13,3
Myyty nettovarallisuus	-9,0
Yhteensä	4,3

Rahavirtavaikutus

MEUR	2022
Rahassa saatu vastike	-
Konsernista poistuneet rahavarat	-2,0
Yhteensä	-2,0

Sijoitus yhteisyritykseen

Lassila & Tikanojan sijoitus yhteisyritykseen on yhteensä 13,3 miljoonaa euroa ja se on kirjattu taseen riville Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä. Osuus on arvostettu soveltaen IAS 28 standardia. Transaktio viimeisteltiin vuoden 2022 neljännen neljänneksen aikana, jolloin L&T kirjasi yhteensä 4,3 miljoonan euron myyntivoiton transaktiosta. Myyntivoitto on esitetty konsernin tuloslaskelmassa muissa liiketoiminnan tuotoissa. Transaktioon liittyen vuoden 2022 tulokseen kirjattiin kuluja yhteensä 0,5 miljoonaa euroa (0,8). Konserniin yhdistelty osuus yhteisyrityksen nettotuloksesta tilikauden kuudelta viimeiseltä kuukaudelta oli 0,7 miljoonaa euroa.

Myytävänä olevaksi luokitellut omaisuuserät ja velat

MEUR	2021
Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,4
Käyttöoikeusomaisuuserät	0,5
Muut pitkäaikaiset varat	0,4
Vaihto-omaisuus	25,7
Myyntisaamiset ja muut saamiset	11,3
Varat yhteensä	38,3
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	0,4
Lyhytaikaiset rahoitusvelat	0,1
Lyhytaikaiset korolliset velat	0,0
Ostovelat	7,1
Muut lyhytaikaiset velat	3,6
Velat yhteensä	11,2

Tilikauden lopussa L&T:llä ei ollut myytävänä olevaksi luokiteltuja omaisuuseriä ja velkoja. Vuoden 2021 lopussa Biowatti Oy:n varat ja velat oli luokiteltu myytävänä oleviksi.

5.4 Lähipiiritapahtumat

Lassila & Tikanoja -konsernin lähipiiriin kuuluvat konsernin johtoon kuuluvat avainhenkilöt (hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet) ja heidän läheiset perheenjäsenensä ja näiden määräysvaltayhteisöt, tytäryhtiöt, osakkuusyritys (Suomen Keräystuote Oy), yhteisyritys (Laania Oy) sekä L&T-sairauskassa.

Luettelot konsernin emo- ja tytäryrityssuhteista sekä osakkuus- ja yhteisyrityksistä on esitetty liitteessä 5.2 Konserniyritykset.

Konserniyhtiöiden maksamat tukimaksut L&T-sairauskassalle tilikaudella olivat 1,0 miljoonaa euroa (0,8)

Liiketoimet yhteisyrityksen kanssa

Konsernin liiketapahtumat Laania Oy:n kanssa on esitetty seuraavassa taulukossa. Normaaliin liiketapahtumien lisäksi Laania maksoi L&T:lle vuoden 2022 viimeiselle neljänneksellä lainoja yhteensä 16,4 miljoonaa euroa. Lisäksi konserni on antanut takauksia Laanian rahoitusjärjestelyihin. Nämä takaukset on eritelty tarkemmin liitetiedossa 4.5.

MEUR	2022
Liikevaihto	0,6
Muut tuotot	0,3
Tavaroiden ja palveluiden ostot	-0,7
Myynti- ja muut saamiset	0,0

Toimitusjohtajan työsuhde-etuudet

TEUR	2022	2021
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	458,6	461,6
Tulos- ja lisäpalkkiot	157,2	-
Osakepalkkiot	265,1	-
Eläkekulut, lakisääteiset	53,3	39,9
Yhteensä	934,3	501,5

Muun johtoryhmän työsuhde-etuudet

TEUR	2022	2021
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1 570,8	1 506,3
Tulos- ja lisäpalkkiot	225,0	105,4
Osakepalkkiot	304,9	-
Eläkekulut, lakisääteiset	198,8	164,8
Yhteensä	2 299,6	1 776,5

Hallitukselle maksetut palkat ja palkkiot

TEUR	2022	2021
Jukka Leinonen, puheenjohtaja	73	39
Sakari Lassila, varapuheenjohtaja	53	57
Teemu Kangas-Kärki	39	42
Laura Lares	39	43
Pasi Tolppanen	39	40
Laura Tarkka	38	40
Heikki Bergholm ¹	20	80
Miikka Majjala ²	-	3

¹Hallituksen jäsen ja puheenjohtaja 17.3.2022 saakka

²Hallituksen jäsen 18.3.2021 saakka

25.2.2022 toimitusjohtajalle ja johtoryhmän jäsenille luovutettiin yhteensä 24 522 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta osana osakepalkitsemisjärjestelmää (vuonna 2021 ei luovutettu osakkeita osakepalkkiojärjestelmästä).

2.5.2022 luovutettiin hallituksen jäsenille 8 618 Lassila & Tikanoja Oyj:n osaketta osana hallituksen palkkiota (26.3.2021: 7 193).

Hallituksen jäsenillä, toimitusjohtajalla tai muilla johtoryhmän jäsenillä ei ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa.

Yhtiö on myynyt avainhenkilöiden lähipiiriin kuuluvilla tahoille normaaliin liiketoimintaan kuuluvia palveluita vuonna 2022 markkinahinnalla yhteensä 25 tuhannella eurolla (5).

Hallituksen jäsenet eivät kuulu osakeohjelmien piiriin.

Konsernin lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä ei ole myönnetty lainoja eikä heidän puolestaan ole annettu takauksia tai muita vakuuksia.

5.5 Tilintarkastuskustannukset

MEUR	2022	2021
PwC		
Tilintarkastus	0,3	-
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	0,0	-
Veroneuvonta	0,0	-
Muut palvelut	0,2	-
Yhteensä	0,4	-
KPMG		
Tilintarkastus	0,1	0,3
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	0,0	0,0
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palvelut	-	0,0
Yhteensä	0,1	0,3

Lakisääteisen tilintarkastajan, PricewaterhouseCoopers Oy:n, suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut tilikaudella 2022 olivat yhteensä 166,6 tuhatta euroa.

5.6 Riita-asiat ja oikeusprosessit

Lassila & Tikanoja Oyj on osapuolena muutamassa konsernin tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvässä riita-asiassa, joiden lopputuloksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

5.7 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

11.1.2023 yhtiö tiedotti, että Lassila & Tikanojan osakkeenomistajien nimitystoimikunta esittää ehdotuksena 23.3.2023 pidettävälle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksessa olisi kuusi (6) jäsentä. Nimitystoimikunta ehdottaa, että hallitukseen valitaan nykyisistä jäsenistä Teemu Kangas-Kärki, Laura Lares, Sakari Lassila, Jukka Leinonen ja Pasi Tolppanen sekä uutena jäsenenä Anni Ronkainen. Anni Ronkaisen esittely löytyy L&T:n verkkosivuilta.

Hallituksen nykyisistä jäsenistä Laura Tarkka on ilmoittanut, ettei hän ole enää käytettävissä hallituksen jäseniä valittaessa. Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että hallituksen puheenjohtajaksi valitaan Jukka Leinonen ja varapuheenjohtajaksi Sakari Lassila.

Emoyhtiön tilinpäätös

Tulos.....	59
Tase.....	59
Rahoituslaskelma.....	60
Laatimisperiaatteet.....	60
Tilinpäätöksen liitetiedot.....	61

Emoyhtiön tuloslaskelma

Tuhat euroa	2022	2021	Liite
Liikevaihto	23 281,0	22 781,0	1
Liiketoiminnan muut tuotot	141,6	252,7	4
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	-9 698,4	-9 315,3	2
Liiketoiminnan muut kulut	-18 658,9	-16 205,5	3,4
Poistot ja arvonalentumiset	-902,7	-878,9	
Liiketulos	-5 837,3	-3 366,1	
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 541,6	-1 124,9	5
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-8 378,9	-4 490,9	
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos	209,5	257,5	
Konserniavustus	23 550,0	20 540,0	6
Tuloverot	-3 434,1	-3 053,6	7
Tilikauden tulos	11 946,6	13 253,0	

Emoyhtiön tase

Tuhat euroa	2022	2021	Liite	Tuhat euroa	2022	2021	Liite
VASTAAVAA				VASTATTAVAA			
Pysyvät vastaavat				Oma pääoma			13
Aineettomat hyödykkeet			8	Osakepääoma	19 399,4	19 399,4	
Aineettomat oikeudet	36,4	62,2		Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	727,1	727,1	
Muut aineettomat hyödykkeet	1 738,6	1 595,2		Edellisten tilikausien voitto	49 045,9	53 210,7	
Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	832,4	527,1		Tilikauden voitto	11 946,6	13 253,0	
	2 607,4	2 184,5			81 119,0	86 590,2	
Aineelliset hyödykkeet			9	Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Rakennukset ja rakennelmat	165,2	185,8		Poistoero	450,1	659,6	
Koneet ja kalusto	117,2	125,1		Pakolliset varaukset			14
Muut aineelliset hyödykkeet	42,2	22,2		Pitkäaikainen	273,4	304,5	
Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	-	12,0		Lyhytaikainen	609,0	1 229,2	
	324,6	345,1			882,4	1 533,7	
Sijoitukset			10	Vieras pääoma			15
Osuudet saman konsernin yrityksissä	181 590,5	126 129,4		Pitkäaikainen			
Osuudet yhteisyrityksessä	9 946,8	-		Lainat rahoituslaitoksilta	50 000,0	75 000,0	
Muut osakkeet ja osuudet	170,8	170,8		Joukkovelkakirjalainat	75 000,0	49 853,1	
	191 708,1	126 300,2			125 000,0	124 853,1	
Pysyvät vastaavat yhteensä	194 640,0	128 829,9		Lyhytaikainen			
Vaihtuvat vastaavat				Joukkovelkakirjalainat	17 730,0	-	
Pitkäaikaiset saamiset				Ostovelat	2 313,5	2 545,8	
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	-	69 687,8		Velat saman konsernin yrityksille	53 069,6	68 787,4	
Siirtosaamiset	378,8	-		Muut velat	693,0	596,8	
Muut pitkäaikaiset saamiset	299,9	302,3		Siirtovelat	3 811,1	5 734,7	
Laskennalliset verosaamiset	480,2	344,6	12		77 617,3	77 664,8	
	1 158,8	70 334,7		Vieras pääoma yhteensä	202 617,3	202 517,9	
Lyhytaikaiset saamiset				Vastattavaa yhteensä	285 068,8	291 301,5	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	40 400,8	63 431,0	11				
Myyntisaamiset yhteisyritykseltä	6,6	-					
Muut saamiset	114,4	139,2					
Siirtosaamiset	1 827,1	2 581,3	11				
	42 349,0	66 151,4					
Rahat ja pankkisaamiset	46 921,0	25 985,4					
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	90 428,8	162 471,6					
Vastaavaa yhteensä	285 068,8	291 301,5					

Emoyhtiön rahoituslaskelma

Tuhat euroa	2022	2021
Liiketoiminta		
Voitto (+)/tappio (-) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-8 378,9	-4 490,9
Oikaisut:		
Poistot ja arvonalentumiset	902,7	878,9
Myyntivoitot ja -tappiot pysyvistä vastaavista	-	-16,9
Rahoitustuotot ja -kulut	2 541,6	1 124,9
Varaukset	-651,3	-182,6
Muut oikaisut ¹	2 069,1	247,3
Rahavirta ennen käyttö pääoman ja konsernitilin muutosta	-3 516,9	-2 439,4
Käyttöpääoman muutos		
Myyntisaamisten ja muiden saamisten lisäys/vähennys	1 298,1	-238,6
Ostovelkojen ja muiden korottomien velkojen lisäys/vähennys	-478,2	-14 208,5
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-2 697,0	-16 886,6
Konsernitilin muutos ²	-3 777,6	22 350,1
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-3 100,5	-1 990,7
Saadut korot liiketoiminnasta	1 060,1	863,5
Maksetut välittömät verot	-6 363,9	419,8
Liiketoiminnan rahavirta	-14 878,8	4 756,2

¹ Sisältää yhteensä 1 942,5 tuhannen euron fuusiotappion oikaisun.

² Erän luokittelua on muutettu vuonna 2022 investointien rahavirrasta liiketoiminnan rahavirtaan. Vertailukauden lukuja on oikaistu vastaavasti.

Tuhat euroa	2022	2021
Investoinnit		
Investoinnit aineellisiin ja aineetomiin hyödykkeisiin	-1 306,3	-894,2
Yhteisyrityksen lainasaamisten takaisinmaksu	16 391,3	-
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	-	46,3
Muiden pitkäaikaisten saamisten muutos	2,4	-302,3
Investointien rahavirta	15 087,4	-1 150,2
Rahoitus		
Maksettu konserniavustus	-4 300,0	-3 050,0
Saatu konserniavustus	24 840,0	320,0
Lyhytaikaisten lainojen nostot	35 000,0	40 000,0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-35 000,0	-55 000,0
Pitkäaikaisten lainojen nostot	75 000,0	25 000,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-57 270,0	-
Maksetut osingot	-17 543,0	-15 242,1
Rahoituksen rahavirta	20 727,0	-7 972,1
Rahavarojen muutos	20 935,5	-4 366,2
Rahavarat 1.1.	25 985,4	30 351,6
Rahavarat 31.12.	46 921,0	25 985,4
Rahavarat 31.12.		
Rahavarat	46 921,0	25 985,4

Emoyhtiön laatimisperiaatteet

Tilinpäätöksen laatimisperusta

Lassila & Tikanoja Oyj on Lassila & Tikanoja -konsernin emoyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiö tuottaa konserniyhtiöille hallintopalveluja, jotka on keskitetty emoyhtiön tuotettaviksi.

Lassila & Tikanoja Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS). Tilinpäätös on laadittu euroina ja tilinpäätöksen erät on arvostettu alkuperäiseen hankintamenuun.

Lassila & Tikanoja Oyj noudattaa erillistilinpäätöksessään Lassila & Tikanoja konsernin IFRS-normistoon perustuvia laatimisperiaatteita soveltuvin osin. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa. Alla on esitetty Lassila & Tikanoja Oyj:n noudattamat konsernin laatimisperiaatteista poikkeavat laatimisperiaatteet.

Tytäryhtiöosakkeet

Tytäryhtiöosakkeet on merkitty taseeseen alkuperäiseen hankintamenuun vähennettynä arvonalennuksilla. Tytäryhtiöosakkeiden tasearvoja tarkastellaan osana konsernin arvonalentumistestausta, jossa konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille on laadittu käyttöarvolaskelmiin perustuvat rahavirtaennusteet. Tytäryhtiöosakkeiden arvonalentumistestauksessa rahavirat allokoidaan edelleen tytäryhtiöiden kerrytettävissä oleviksi rahamääriksi. Arvonalentuminen kirjataan, jos tytäryhtiöosakkeiden ja tytäryhtiöltä olevien nettolainasaamisten summa ylittää vastaavan omaisuuden kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimusten vuokrat kirjataan kuluksi vuokra-ajan kuluessa ja ne esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa. Vuokrattuja hyödykkeitä ja niihin liittyviä velkoja ei kirjata emoyhtiön taseeseen.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan kuluksi syntyvuotenaan.

Pakolliset varaukset

Pakollisina varauksina on taseessa esitetty eriä, jotka perustuvat lakiin tai ovat joko sopimusperusteisesti tai muuten sitovia velvoitteita sivullisia kohtaan, mutta jotka eivät ole vielä realisoituneet, ne kohdistuvat päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen, toteutumista pidetään tilinpäätöstä laadittaessa varmana tai todennäköisenä mutta täsmällinen määrä ja toteutumisajankohta ovat epävarmoja ja niitä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen. Pakollisten varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmaan.

Eläkkeet

Suurin osa yhtiön eläkejärjestelyistä on maksupohjaisia eläkejärjestelyjä, joihin liittyen yhtiö suorittaa kiinteitä maksuja vakuutusyhtiöille. Nämä maksut kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Yhtiön etuusperusteiset eläkejärjestelyt ovat pieniä ja koskevat yksittäisiä henkilöitä.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Liikevaihto

Tuhat euroa	2022	%	2021	%
Liikevaihto				
Hallintopalvelut, konsernin yrityksille	23 281,0	100,0	22 781,0	100,0
Yhteensä	23 281,0	100,0	22 781,0	100,0
Liikevaihto markkina-alueittain				
Suomi	23 281,0	100,0	22 781,0	100,0
Yhteensä	23 281,0	100,0	22 781,0	100,0

2. Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

	2022	2021
Henkilöstö keskimäärin		
Toimihenkilöt	117	107
Yhteensä	117	107

Tuhat euroa	2022	2021
Tilikauden henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	7 991,0	7 283,3
Eläkekulut	1 439,5	1 743,9
Muut henkilösivukulut	267,9	288,1
Yhteensä	9 698,4	9 315,3

Johdon palkkoja, palkkioita ja eläke-etuuksia selostetaan konsernitilinpäätöksen liitetiedossa [5.4](#) Lähipiiritapahtumat.

Konserniyhtiöiden lähipiiriin kuuluville henkilöille ei ole myönnetty lainoja.

3. Tilintarkastajan palkkiot

Tuhat euroa	2022	2021
PwC		
Tilintarkastus	53,9	-
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	2,0	-
Veroneuvonta	6,5	-
Muut palvelut	154,4	-
Yhteensä	216,8	-
KPMG		
Tilintarkastus	11,0	66,1
Muut tilintarkastuslain mukaiset toimeksiannot	25,7	26,7
Veroneuvonta	2,0	5,5
Muut palvelut	-	17,0
Yhteensä	38,7	115,4

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Tuhat euroa	2022	2021
Liiketoiminnan muut tuotot		
Yhteisyritykseltä	71,1	-
Muilta		
Saadut avustukset	37,0	60,3
Muut	33,5	192,4
Yhteensä	141,6	252,7
Liiketoiminnan muut kulut		
Fuusiotappiot	1 942,5	-
ICT kulut	9 975,6	10 400,1
Matkakulut	226,9	60,5
Ajoneuvot ja työkoneet	24,8	34,1
Vuokrat ja kiinteistökulut	1 487,5	1 694,9
Asiantuntijapalkkiot	3 129,0	2 554,3
Vapaaehtoiset sosiaalikulut	924,4	821,9
Muut	948,1	639,7
Yhteensä	18 658,9	16 205,5

5. Rahoitustuotot ja -kulut

Tuhat euroa	2022	2021
Korko- ja muut rahoitustuotot	1 836,7	856,7
Korko- ja muut rahoituskulut	-4 378,3	-1 981,5
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-2 541,6	-1 124,9
Rahoitustuotot ja -kulut sisältävät:		
Korkotuottoja		
Saman konsernin yrityksiltä	727,3	489,7
Yhteisyrityksiltä	150,8	-
Muilta	185,0	45,9
Kurssivoittoja		
Muilta	773,6	321,1
Korkokuluja		
Saman konsernin yrityksille	-869,5	-345,7
Muille	-2 745,9	-1 433,8
Muita rahoituskuluja		
Muille	-762,9	-202,0
Yhteensä	-2 541,6	-1 124,9

6. Tilinpäätössiirrot

Tuhat euroa	2022	2021
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus		
Aineettomista hyödykkeistä	209,5	273,1
Aineellisista hyödykkeistä	-	-15,6
	209,5	257,5
Konserniavustukset		
Saadut konserniavustukset	23 550,0	24 840,0
Annetut konserniavustukset	-	-4 300,0
Konserniavustukset yhteensä	23 550,0	20 540,0
Tilinpäätössiirrot yhteensä	23 759,5	20 797,5

7. Tuloverot

Tuhat euroa	2022	2021
Tuloverot tilikaudelta varsinaisesta toiminnasta	3 303,1	3 188,9
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	-2,0	-172,3
Laskennallisten verojen muutos	133,0	37,0
Yhteensä	3 434,1	3 053,6

8. Aineettomat hyödykkeet

Tuhat euroa	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	344,6	85 394,7	21 121,7	527,1	107 388,2
Lisäykset			16,6	1 233,7	1 250,4
Vähennykset	-0,0	-85 394,7	-13,9		-85 408,6
Siirrot erien välillä			928,5	-928,5	-
Hankintameno 31.12.2022	344,6	-	22 052,9	832,4	23 229,9
Kertyneet poistot 1.1.2022	-282,4	-85 394,7	-19 526,5		-105 203,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	85 394,7	12,5		85 407,2
Tilikauden poistot	-25,8		-800,3		-826,2
Kertyneet poistot 31.12.2022	-308,2	-	-20 314,4		-20 622,6
Kirjanpitoarvo yhteensä	36,4	-	1 738,6	832,4	2 607,4

Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät useita ICT-projekteja.

Tuhat euroa	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	2 015,9	114 454,6	35 880,3	2 607,1	154 957,9
Siirto hankintamenon ja kertyneiden poistojen välillä	-	-	82,3	-	82,3
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä	-1 668,1	-29 059,9	-14 434,8	-1 981,2	-47 144,0
Lisäykset	-	-	18,3	752,3	770,6
Vähennykset	-3,2	-	-1 275,4	-	-1 278,6
Siirrot erien välillä	-	-	851,0	-851,0	-
Hankintameno 31.12.2021	344,6	85 394,7	21 121,7	527,1	107 388,2
Kertyneet poistot 1.1.2021	-1 163,5	-113 156,9	-27 910,4		-142 230,8
Siirto hankintamenon ja kertyneiden poistojen välillä	-	-	-82,3		-82,3
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä, kertyneet poistot	923,2	27 762,2	8 483,9		37 169,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3,2	-	684,5		687,7
Tilikauden poistot	-45,3	-	-702,2		-747,6
Kertyneet poistot 31.12.2021	-282,4	-85 394,7	-19 526,5		-105 203,6
Kirjanpitoarvo yhteensä	62,2	-	1 595,2	527,1	2 184,5

9. Aineelliset hyödykkeet

Tuhat euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	358,7	680,5	22,2	12,0	1 073,4
Lisäykset		35,2	20,0	0,7	56,0
Vähennykset		-304,2			-304,2
Siirrot erien välillä		12,8		-12,8	-
Hankintameno 31.12.2022	358,7	424,2	42,2	-	825,1
Kertyneet poistot 1.1.2022	-172,9	-555,4			-728,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		304,2			304,2
Tilikauden poistot	-20,6	-55,9			-76,5
Kertyneet poistot 31.12.2022	-193,5	-307,0			-500,6
Kirjanpitoarvo yhteensä	165,2	117,2	42,2	-	324,6

Tuhat euroa	Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2021	5 191,9	107 509,7	361 566,8	26,4	8 914,3	483 209,0
Siirto hankintamenon ja kertyneiden poistojen välillä	-	997,9	21,4	-	-	1 019,3
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä	-5 191,9	-108 080,8	-360 638,7	-4,2	-8 857,3	-482 772,8
Lisäykset	-	6,4	26,9	-	92,8	126,0
Vähennykset	-	-212,1	-296,0	-	-	-508,2
Siirrot erien välillä	-	137,7	-	-	-137,7	-
Hankintameno 31.12.2021	-	358,7	680,5	22,2	12,0	1 073,4
Kertyneet poistot 1.1.2021		-74 628,2	-261 387,5			-336 015,7
Siirto hankintamenon ja kertyneiden poistojen välillä		-997,9	-21,4			-1 019,3
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä, kertyneet poistot		75 261,0	260 672,1			335 933,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		208,9	296,0			504,9
Tilikauden poistot		-16,8	-114,5			-131,3
Kertyneet poistot 31.12.2021		-172,9	-555,4			-728,3
Kirjanpitoarvo yhteensä	-	185,8	125,1	22,2	12,0	345,1

10. Sijoitukset

Tuhat euroa	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet yhteisyrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
2022				
Hankintameno 1.1.	126 129,4	-	170,8	126 300,2
Lisäykset	75 315,1	9 946,8		85 261,9
Vähennykset	-19 854,0	-		-19 854,0
Hankintameno 31.12.	181 590,5	9 946,8	170,8	191 708,1
Kirjanpitoarvo yhteensä	181 590,5	9 946,8	170,8	191 708,1
2021				
Hankintameno 1.1.	31 089,0	-	334,7	31 423,7
Siirrot yhtiöittämisen yhteydessä	-	-	-163,9	-163,9
Lisäykset	95 040,4	-	0,0	95 040,4
Vähennykset	-	-	-0,0	-0,0
Hankintameno 31.12.	126 129,4	-	170,8	126 300,2
Kirjanpitoarvo yhteensä	126 129,4	-	170,8	126 300,2

**Yhtiön osuus
osakkeista ja
äänivallasta %****Omistetut yritykset**

L&T Toimi Oy, Helsinki	100,0
L&T Työllistämispalvelut Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistöhuolto Oy, Helsinki	100,0
L&T Kiinteistötekniikka Oy, Helsinki	100,0
L&T Siivous Oy, Helsinki	100,0
L&T Ympäristöpalvelut Oy, Helsinki	100,0
L&T Teollisuuspalvelut Oy, Helsinki	100,0
Lassila & Tikanoja FM AB, Tukholma, Ruotsi	100,0
Lassila & Tikanoja Service AB, Tukholma, Ruotsi	100,0
Sand & Vattenbläst AB, Hässleholm, Ruotsi	70,0
Yhteisyritykset	
Laania Oy, Helsinki	55,0

11. Lyhytaikaiset saamiset

Tuhat euroa	2022	2021
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	16 844,4	38 038,0
Myyntisaamiset	3,4	552,9
Konserniavustussaaaminen	23 550,0	24 840,0
Siirtosaamiset	3,0	-
Yhteensä	40 400,8	63 431,0
Saamiset yhteisyritykseltä		
Myyntisaamiset	6,6	-
Yhteensä	6,6	-
Siirtosaamiset		
Kela, työterveyshuollon korvaukset	30,5	48,3
Vuosialennukset	5,2	-
Maksetut lisenssit	896,3	1 769,1
Muut	895,1	763,9
Yhteensä	1 827,1	2 581,3

12. Laskennalliset verosaamiset

Tuhat euroa	2022	2021
Hyllypoistot	8,1	10,8
Pakolliset varaukset	176,5	306,7
Käyttöomaisuuden alaskirjauksesta	27,0	27,0
L&T Relations Oy:n fuusiosta	268,6	-
Yhteensä	480,2	344,6

13. Oma pääoma

Tuhat euroa	2022	2021
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1. ja 31.12.	19 399,4	19 399,4
Sidottu oma pääoma yhteensä	19 399,4	19 399,4
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	727,1	727,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	727,1	727,1
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	66 463,7	68 318,4
Osingonjako	-17 543,0	-15 242,1
Vanhentuneet osingot	37,3	34,5
Omien osakkeiden luovutus	87,9	99,9
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	49 045,9	53 210,7
Tilikauden voitto	11 946,6	13 253,0
Vapaa oma pääoma yhteensä	61 719,6	67 190,8
Oma pääoma 31.12.	81 119,0	86 590,2
Jakokelpoinen oma pääoma		
Edellisten tilikausien voitto	49 045,9	53 210,7
Tilikauden voitto	11 946,6	13 253,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	727,1	727,1
Jakokelpoisia varoja	61 719,6	67 190,8

14. Pakolliset varaukset

Tuhat euroa	2022	2021
Eläkevastuut	273,4	304,5
Tapaturmavaraus	609,0	1 229,2
Yhteensä	882,4	1 533,7

15. Vieras pääoma

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset lähivuosina

Tuhat euroa	2023	2024	2025- 2027	2027 jälkeen
Lainat rahoituslaitoksilta	-	50 000,0	-	-
Joukkovelkakirjalainat	17 730,0	-	-	75 000,0

Tuhat euroa	2022	2021
Lyhytaikaiset velat saman konsernin yrityksille		
Ostovelat	3,8	-0,1
Korolliset velat	53 065,1	68 787,6
Siirtovelat	0,7	-
Yhteensä	53 069,6	68 787,4

Siirtovelat		
Henkilöstökulut	1 772,1	2 141,7
Korkokulut	1 912,3	403,2
Verot	126,1	3 188,9
Muut kulut	0,7	0,9
Yhteensä	3 811,1	5 734,7

16. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Tuhat euroa	2022	2021
Omista sitoumuksista		
Kiinnitykset vuokraoikeuteen	121,6	121,6
Leasing- ja muut vuokravastuut (sis.arvonlisäveron)		
Seuraavana vuonna erääntyvät vuokrat	694,3	1 535,2
Myöhempinä vuosina erääntyvät vuokrat	745,8	3 363,2
Yhteensä	1 440,1	4 898,5
Takaukset konserniyritysten puolesta	44 000,0	29 500,0
Takaukset yhteisyritysten puolesta	35 750,0	-
Muut pankkitakaukset	264,7	684,7
Omassa hallussa olevat Yrityskiinnitykset	210,2	210,2

Yhtiö on osakassopimuksen perusteella sitoutunut ostamaan jäljellä olevan 30 prosentin osuuden Sand & Vattenbläst i Tyringe AB:n osakekannasta aikaisintaan vuoden 2026 helmikuussa. Sitoumuksen arvioitu määrä tilikauden lopussa oli 5 700,6 tuhatta euroa.

17. Johdannaisopimukset

Koronvaihtosopimukset

Tuhat euroa	2022	2021
Kohde-etuuden nimellisarvo	30 000,0	30 000,0
Käypä arvo	1 210,8	-549,7

Koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Niiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän markkinahintoihin.

Hallituksen esitys yhtiön voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Lassila & Tikanoja Oyj:n jakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 61 719 573,87 euroa, josta tilikauden voitto on 11 946 564,10 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL 13:2 §:ssä tarkoitettu maksukykyisyystesti vaikuta jakokelpoisten varojen määrään.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa tilikaudelta 2022 maksetaan 0,47 euroa osakkeelta.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on maksun täsmäytyspäivänä 27.3.2023 merkittynä Euroclear Finland

Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan 3.4.2023.

Maksun täsmäytyspäivänä 27.3.2023 yhtiön hallussa oleville omille osakkeille ei makseta osinkoa.

Varojenjakoehdotuksen tekemispäivänä osinkoon oikeuttavia osakkeita on 38 145 618 kappaletta,

joten osingon kokonaismäärä olisi	17 928 440,46 euroa
<u>Jäljelle jäävät jakokelpoiset varat</u>	<u>43 791 133,41 euroa</u>
Yhteensä	61 719 573,87 euroa

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 23. päivänä helmikuuta 2023

PricewaterhouseCoopers Oy

Samuli Perälä
KHT

Hallituksen toimintakertomuksen ja vuoden 2022 tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 8. päivänä helmikuuta 2023

Jukka Leinonen

Sakari Lassila

Teemu Kangas-Kärki

Laura Lares

Laura Tarkka

Pasi Tolppanen

Eero Hautaniemi
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Lassila & Tikanoja Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Lassila & Tikanoja Oyj:n (y-tunnus 1680140-0) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2022. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien merkittävät tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman, laatimisperiaatteet ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

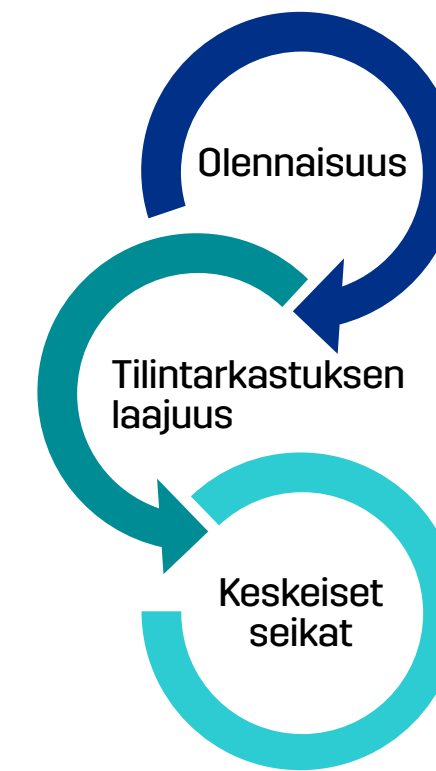
Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyhteisistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyhteisille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1-kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 5.5.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus: € 5 000 000.

- Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen kohteena ovat olleet merkittävimmät konserniyhtiöt, ja tarkastus on kattanut riittävän osuuden konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista.

- Myyntituottojen tulouttaminen
- Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut
- Liikearvon arvostus

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatun konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteeseen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätöksen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus	€ 5 000 000
Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde	Konsernin olennaisuus on määritelty perustuen konsernin liikevaihtoon ja tilikauden tulokseen ennen veroja.
Perustelut vertailukohteen valinnalle	Käsityksemme mukaan liikevaihto ja tilikauden tulos ennen veroja ovat sopivat vertailukohteet kuvaamaan Lassila & Tikanoja -konsernin liiketoiminnan laajuutta ja tuloksellisuutta.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Lassila & Tikanoja -konsernin rakenteen, toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit. Lassila & Tikanoja -konsernilla on neljä raportoitavaa segmenttiä: Ympäristöpalvelut, Teollisuuspalvelut, Kiinteistöpalvelut Suomi ja Kiinteistöpalvelut Ruotsi ja sen päämarkkina-alueet ovat Suomi ja Ruotsi. Olemme määrittäneet konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden kattamaan konsernitilinpäätöksen riittävässä laajuudessa.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikat, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontroleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Myyntitulojen tulouttaminen

(Konsernitilinpäätöksen liitetieto 1.1 ja 1.2)

Lassila & Tikanoja -konsernin liikevaihto oli 844 miljoonaa euroa.

Konsernin myyntituotot asiakassopimuksista koostuvat liitetiedossa 1.2 kuvatulla tavalla useasta eri liikevaihtovirrasta. Myyntitulojen tuloutusperiaate määritellään erikseen eri liikevaihtovirroille.

Asianmukaisen tuloutusperiaatteen valintaan liittyvän johdon harkinnan sekä liikevaihdon olennaisuuden takia myynnin tuloutus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

(Konsernitilinpäätöksen liitetieto 1.3 ja 5.4)

Lassila & Tikanoja -konsernin liiketoiminta on erittäin työvoimavaltaista ja palkoista ja palkkioista sekä muista työsuhde-etuuksista aiheutuneiden kulujen vaikutus konsernin tulonmuodostukseen on merkittävä. Tilikaudella 2022 työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut olivat 353 miljoonaa euroa.

Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka johtuen sen olennaisesta vaikutuksesta konsernin tuloslaskelmaan.

Liikearvon arvostus

(Konsernitilinpäätöksen liitetieto 3.1 ja 3.2)

Konsernitaseessa oli 31.12.2022 liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä syntynyt liikearvoa 181 miljoonaa euroa.

Liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan se testataan vähintään kerran vuodessa mahdollisen arvonalentumisen varalta. Liikearvon arvonalentumista arvioidaan konsernissa käyttöarvolaskelmilla, joissa tulevat rahavirrat diskontataan nykyarvoon. Käyttöarvolaskelmat sisältävät merkittävää johdon harkintaa koskien mm. kannattavuustasoja, pitkän aikavälin kasvutekijöitä ja diskonttaus korkoja.

Arvonalentumistestaukseen liittyvästä johdon harkinnasta ja tasearvon olennaisuudesta johtuen liikearvon arvostus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet mm. seuraavia toimenpiteitä:

- hankimme ymmärryksen konsernin tuloutusperiaatteista ja vertasimme niitä relevantteihin IFRS-standardeihin
- hankimme ymmärryksen sisäisistä kontroleista, joilla yhtiö arvioi myyntitulojen täydellisyyttä, oikeellisuutta ja oikeata tuloutusajankohtaa
- testasimme otannalla myyntitapahtumia
- testasimme otannalla myyntiin liittyviä tase-eriä kuten esimerkiksi sopimukseen perustuvia omaisuuseriä ja velkoja.

Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet mm. seuraavia toimenpiteitä:

- hankimme ymmärryksen konsernin palkkaprosessista
- arvioimme ja testasimme niitä sisäisiä kontroleja, joilla yhtiö arvioi työsuhde-etuuksista aiheutuvien kulujen oikeellisuutta
- suoritimme analyttisiä toimenpiteitä työsuhde-etuuksista aiheutuneisiin kuluihin liittyen
- testasimme otannalla työsuhde-etuuksiin liittyviä tilinpäätösjaksoja.

Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet mm. seuraavia toimenpiteitä:

- hankimme ymmärryksen liikearvon arvonalentumistestauksessa käytetyistä menetelmistä ja oletuksista
- arvioimme laskelmien matemaattista oikeellisuutta
- arvioimme ennustettujen kannattavuustasojen kohtuullisuutta ja johdonmukaisuutta budjettiin ja yhtiön strategia-prosessin yhteydessä tehtyihin ennusteisiin nähden
- arvioimme käytettyjä diskonttokorkoja, pitkän aikavälin kasvuennusteita ja tiettyjä muita oletettavia esimerkiksi vertaamalla näitä syöttötietoja havainnoitavissa oleviin markkinatietoihin
- arvioimme johdon herkkyyksianalyysia tunnistaaksemme sen liikkumavaran, joka keskeisissä oletuksissa erikseen tai yhdessä muiden kanssa voisi johtaa arvonalentumiseen
- arvioimme tilinpäätöksessä annettujen tietojen riittävyttä.

Emoyhtiön tilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka**Emoyhtiön taseeseen sisältyvien tytäryhtiöosakkeiden ja konserniyhtiöiltä olevien saatavien arvostus***Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja liitetieto 10*

Emoyhtiön taseessa oli 31.12.2022 yhteensä 182 miljoonaa euroa osuuksia saman konsernin yrityksissä ja lyhytaikaisia saatavia konserniyhtiöiltä 40 miljoonaa euroa.

Tytäryhtiöosakkeiden ja konsernisaatavien arvostusta arvioidaan vuosittain ja ne testataan arvonalentumisen varalta tarvittaessa käyttäen diskontattujen rahavirtojen menetelmää.

Tytäryhtiöosakkeiden ja konsernisaatavien arvostus on emoyhtiön tilinpäätöksen tarkastuksen kannalta keskeinen seikka johtuen näiden sijoitusten tasearvojen merkittävydestä sekä niiden arvonalentumistestauksessa käytettävään menetelmään liittyvästä johdon harkinnasta.

Konsernitilinpäätöksen tai emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettuja merkittäviä olennaisen virheellisuuden riskejä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustoimenpiteemme ovat sisältäneet mm. seuraavia toimenpiteitä:

- arvioimme arvonalentumistestauksessa käytettyjen tulevaisuuden ennusteiden kohtuullisuutta esimerkiksi tarkistamalla, että ne ovat johdonmukaisia hyväksytyjen budjetien ja ennusteiden kanssa
- arvioimme arvonalentumistestauksessa käytettyjen diskonttokorkojen ja pitkän aikavälin kasvuennusteiden määrittelytapaa esimerkiksi vertaamalla näitä havainnoitavissa oleviin markkinatietoihin.

emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan.

Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 17.3.2022 alkaen.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja taloudelliseen katsaukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen ja taloudellisen katsauksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausumat

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 23.2.2023

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Samuli Perälä
KHT

KIERTOTALOUDEN TOIMINNANJOHTAJA

Selvitys hallinto- ja
ohjausjärjestelmästä 2022
Lassila & Tikanoja Oyj

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2022

Tämä on Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 1.1.2020 voimaan tulleen hallinnointikoodin mukainen selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Lassila & Tikanoja Oyj (”L&T tai yhtiö”) esittää selvityksen hallituksen toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena. Tämä ja muut hallinnointikoodin mukaan esitettävät tiedot on julkaistu L&T:n internet-sivuilla osoitteessa www.lt.fi/fi/sijoittajat/hallinnointi.

L&T:n hallituksen tarkastusvaliokunta on käsitellyt selvityksen ja hallitus on sen hyväksynyt. Yhtiön tilintarkastaja on tarkastanut, että tämän selvityksen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Hallinnointia koskevat kuvaukset

Yhtiökokous

Yhtiökokous on L&T:n ylin päättävä elin. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain mukaan kuuluvista tehtävistä, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta ja osingonjaosta, vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä hallituksen ja tilintarkastajan valinnasta ja heille maksettavista palkkioista. Varsinainen yhtiökokous pidetään vuosittain hallituksen määräämänä ajankohtana huhtikuun loppuun mennessä. Lassila & Tikanoja Oyj:n kullakin osakkeella on yksi ääni.

Kokouskutsu ja muut yhtiökokouksen asiakirjat mukaan lukien hallituksen ehdotukset yhtiökokoukselle toimitetaan viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta osakkeenomistajien saataville yhtiön internetsivuille osoitteessa www.lt.fi/fi/sijoittajat/hallinnointi/yhtiokokous. Kokouskutsu julkistetaan myös pörssitiedotteena. Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja, päävastuullinen tilintarkastaja ja hallituksen jäseneksi ehdolla olevat henkilöt ovat läsnä

yhtiökokouksessa, ellei poissaoloon ole pätevää syytä.

Yhtiökokouksen pöytäkirja liitteineen on saatavilla yhtiön internetsivuilla viimeistään kahden viikon kuluttua yhtiökokouksesta. Yhtiökokouksen päätökset julkistetaan viipymättä yhtiökokouksen jälkeen pörssitiedotteella.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella ja esitellä varsinaiselle yhtiökokoukselle ja tarvittaessa ylimääräiselle yhtiökokoukselle ehdotukset hallituksen jäsenten palkitsemisesta, hallituksen jäsenten lukumäärästä ja hallituksen jäsenistä sekä hallituksen puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta. Lisäksi nimitystoimikunnan tehtävänä on etsiä hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaita.

Nimitystoimikunta koostuu neljästä (4) jäsenestä, joista yhtiön kolme (3) suurinta osakkeenomistajaa ovat kukin oikeutettuja nimeämään yhden (1) jäsenen. Yhtiön kulloinkin hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan neljäntenä jäsenenä. Nimitystoimikunta perustettiin toimimaan toistaiseksi. Nimitystoimikunnan jäsenet nimitetään vuosittain ja jäsenten toimikausi päättyy, kun nimitystoimikuntaan on nimitetty uudet jäsenet. Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan valintaprosessi, kokoonpano ja tehtävät on määritelty yksityiskohtaisesti työjärjestyksessä osoitteessa www.lt.fi/fi/sijoittajat/hallinnointi/osakkeenomistajien-nimitystoimikunta.

Vuoden 2023 yhtiökokousta valmistelleen nimitystoimikunnan kokoonpano

Lassila & Tikanojan osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan nimitettiin 9.9.2022 puheenjohtajaksi Patrick Lapvetäinen Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, jäseniksi Miikka Maijala, osakkeenomistajaryhmä, Juhani Lassila Evald ja Hilda Nissin Säätiö ja Jukka Leinonen, Lassila & Tikanoja

Oyj:n hallituksen puheenjohtaja. Nimitystoimikunta kokountui 4 kertaa toimikautensa aikana.

Se antoi ehdotuksensa varsinaiselle yhtiökokoukselle 11.1.2023. Ehdotukset on julkistettu pörssitiedotteella.

Hallitus

Hallituksen kokoonpano ja valinta

Yhtiöjärjestyksen mukaan Lassila & Tikanoja Oyj:n hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee yhtiökokous. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Hallituksen jäsenet

Vuoden 2022 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallitukseen valittiin seuraavat kuusi henkilöä:

Puheenjohtaja Jukka Leinonen (s. 1962)

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2021

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan puheenjohtaja

Koulutus: diplomi-insinööri

Keskeinen työkokemus: Telenor ASA, EVP and Head of Nordics ja Telenor, konsernijohtoryhmän jäsen 2019–2022, DNA Oyj, toimitusjohtaja 2013–2021 ja yritysliiketoiminnan johtaja 2010–2013, TeliaSonera, yrityspalveluiden myynnin ja markkinoinnin sekä tuotehallinnan johtotehtävät 2002–2009, Sonera Oyj, johtotehtävät 2000–2002, Sonera Solutions Oy (Yritysverkot Oy), toimitusjohtaja 1996–1999

Keskeisimmät luottamustehtävät: DNA Oyj, hallituksen puheenjohtaja 2021–2022; Elinkeinoelämän Keskusliitto EK, edustajiston jäsen 2020–2021; Altia Oyj, hallituksen jäsen

2020–2021; Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry, hallituksen puheenjohtaja 2019–2021 ja hallituksen jäsen 2013–2018; Palvelualojen työnantajat PALTA ry, hallituksen jäsen 2013–2017

Varapuheenjohtaja Sakari Lassila (s. 1955)

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2011

Hallituksen valiokunnat: tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Indcrea Oy, toimitusjohtaja 2008–2018, Cupori Group Oy, johtoryhmä 2008–2014 ja Cupori AB, toimitusjohtaja 2012–2014, Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch, johtotehtävät 2002–2005, Alfred Berg Finland Oyj, investointipankkitoiminnan johtotehtävät 1994–2002, Citibank Oy, yritys pankin vastaava johtaja 1991–1994, Suomen Yhdyspankki Oy, esimies- ja johtotehtävät 1983–1991

Keskeisimmät luottamustehtävät: Evald ja Hilda Nissi Säätiö, hallituksen varapuheenjohtaja, jäsen vuodesta 1987–; Aplagon Oy, hallituksen puheenjohtaja 2009–

Teemu Kangas-Kärki (s. 1966)

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2016

Hallituksen valiokunnat: tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Nokian Renkaat Oyj, talous- ja rahoitusjohtaja

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Fiskars Oyj, operatiivinen johtaja ja toimitusjohtajan sijainen 2017–2018, väliaikainen toimitusjohtaja 2017, operatiivinen johtaja ja talousjohtaja, toimitusjohtajan sijainen 2014–2017, johtaja, Koti 2012–2014 ja talousjohtaja 2008–2012, Alma Media Oyj, talousjohtaja 2003–2008, Kesko Oyj, talousjohtaja 2002–2003, Corporate Business Controller 2000–2001, Suomen Nestlé Oy, talousjohtaja 1999–2000, Smith & Nephew Oy, talouspää-

liikkö 1996–1998, Unilever Oy & GmbH, Marketing Controller & Internal Auditor 1992–1996

Keskeisimmät luottamustehtävät: Marimekko Oyj, hallituksen varapuheenjohtaja, tarkastus- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja 2022–

Laura Lares (s. 1966)

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2014

Hallituksen valiokunnat: tarkastusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Ablers Oy, toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen

Koulutus: tekniikan tohtori

Keskeinen työkokemus: Woimistamo Oy, toimitusjohtaja 2012–2018, Kalevala Koru Oy & Lapponia Jewelry Oy, toimitusjohtaja 2007–2012, UPM Kymmene Oyj, Puutuote-toimialan myyntijohtaja ja liiketoiminnan kehitys- ja henkilöstöjohtaja 2004–2006

Keskeisimmät luottamustehtävät: Ablers Oy, hallituksen jäsen 2018–; Lappeenrannan teknillinen yliopisto, hallituksen jäsen 2009–2017; Woikoski Oy, hallituksen jäsen 2012–2016

Laura Tarkka (s. 1970)

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2017

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: Gigantti Oy, toimitusjohtaja

Koulutus: diplomi-insinööri, cefa-analytikkotutkinto

Keskeinen työkokemus: Kämp Group Oy/Kämp Collection Hotels Oy, toimitusjohtaja 2014–2020, iacor Terveyspalvelut Oy, talousjohtaja ja varatoimitusjohtaja 2013–2014, Fazer Group, johtaja 2007–2012, Iccapital Securities Ltd, investointipankkiiri 2001–2007, Mandatum Stockbrokers Ltd, investointipankkiiri 1997–2001

Keskeisimmät luottamustehtävät: Oy Karl Fazer Ab, hallituksen jäsen 2021–; Caruna Oy, hallituksen jäsen 2019–; Keskuskauppakamari, hallituksen jäsen 2021–; Suomen Messujen Osuuskunta, hallintoneuvoston jäsen 2019–2021; Viking Line Oyj, hallituksen jäsen 2020–2021; Docrates Oy, hallituksen jäsen 2016–2021

Pasi Tolppanen (s. 1967)

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista

Hallituksen jäsen: vuodesta 2020

Hallituksen valiokunnat: henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan jäsen

Päätoimi: YIT Oyj, Infrasegmentin johtaja ja konsernin johtoryhmän jäsen

Koulutus: tekniikan tohtori

Keskeinen työkokemus: DEN Group Oy, toimitusjohtaja 2020–2021, Maintpartner Group Oy, toimitusjohtaja 2017–2019, Pöyry Oyj, pohjoismaisista liiketoiminnoista vastaava johtaja ja Pöyry Finland Oy:n toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsen 2013–2016 ja eri johtotehtävät 2007–

Keskeisimmät luottamustehtävät: Forcirt Oy, hallituksen jäsen 2019–; Terrawise Oy, hallituksen jäsen 2019–2021; Maintpartner Ab, hallituksen puheenjohtaja 2017–2022

Vuonna 2022 hallitukseen on lisäksi kuulunut Heikki Bergholm. Hänen jäsenyytensä päättyi vuoden 2022 varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Hallituksen monimuotoisuus

Yhtiössä monimuotoisuutta pidetään yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta olennaisena asiana. Myös hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa monimuotoisuutta tarkastellaan monesta eri näkökulmasta. Hallituksen jäsenten valinnassa tavoitteena on varmistaa, että hallitus kokonaisuutena tukee yhtiön liiketoimintaa ja sen kehittämistä. Hallituksen tehokkaan toiminnan kannalta on tärkeää, että hallitus on riittävän monimuotoinen ja koostuu riittävän monesta jäsenestä sekä että jäsenillä on toisiaan täydentävä kokemus ja monipuolinen osaaminen.

Hallituksen kokoonpanoa arvioitaessa harkitaan muun muassa, onko hallitus ammatti- ja koulutustaustaltaan sekä sukupuoli- ja ikäjakaumaltaan riittävän monimuotoinen ja edustaako se sopivassa suhteessa päätöksentekokykyä, taitoja ja kokemusta pystyäkseen vastaamaan yhtiön liiketoimintojen ja strategisten tavoitteiden asettamiin vaatimuksiin. Yhtiön tavoitteena on, että hallituksessa on edustettuna molempia sukupuolia. Hallituksen monimuotoisuutta

koskevat periaatteet otetaan huomioon yhtiön hallituksen jäsenten seuraajasuunnittelussa. Molemmat sukupuolet ovat olleet pitkään edustettuina yhtiön hallituksessa. Vuonna 2022 hallituksen jäsenistä neljä oli miehiä ja kaksi naisia, iältään 52–67-vuotiaita. Vähemmän edustetun sukupuolen edustus hallituksessa oli 33 prosenttia.

Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Hallituksen jäsenistä kukaan ei ole yhtiön palveluksessa. Hallitus on arvioinut, että kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Arvioinnissa on huomioitu Sakari Lassilan toimiminen hallituksen jäsenenä yhtäjaksoisesti yli kymmenen vuotta. Hallitus ei ole havainnut sellaisia syitä, joiden perusteella Sakari Lassila tulisi katsoa riippuvaiseksi yhtiöstä. Kaikki hallituksen jäsenet ovat lisäksi riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

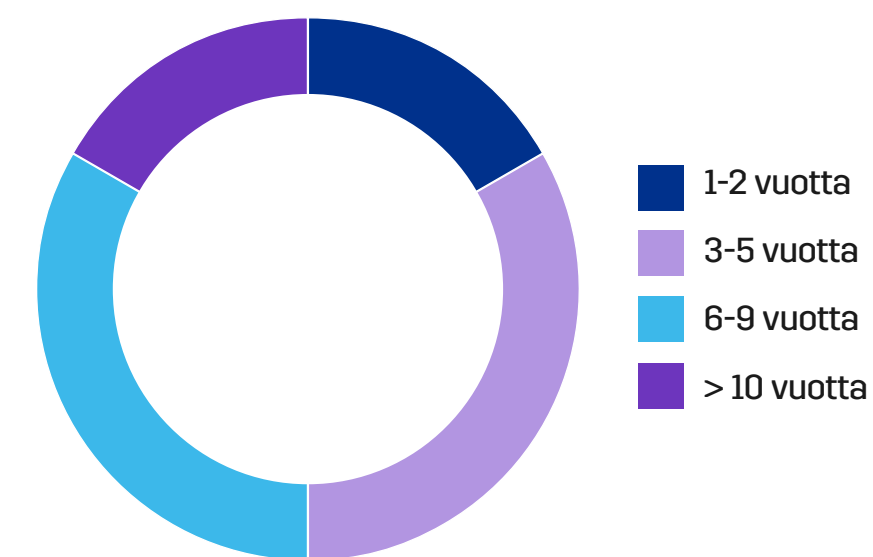
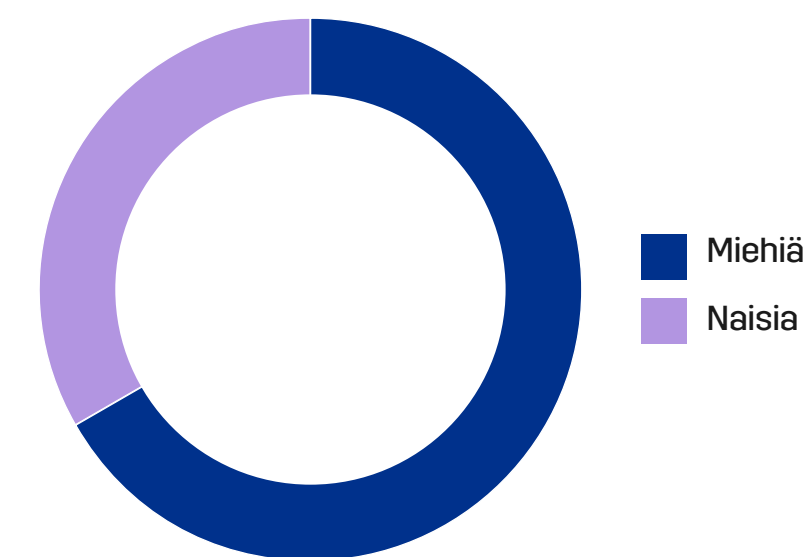
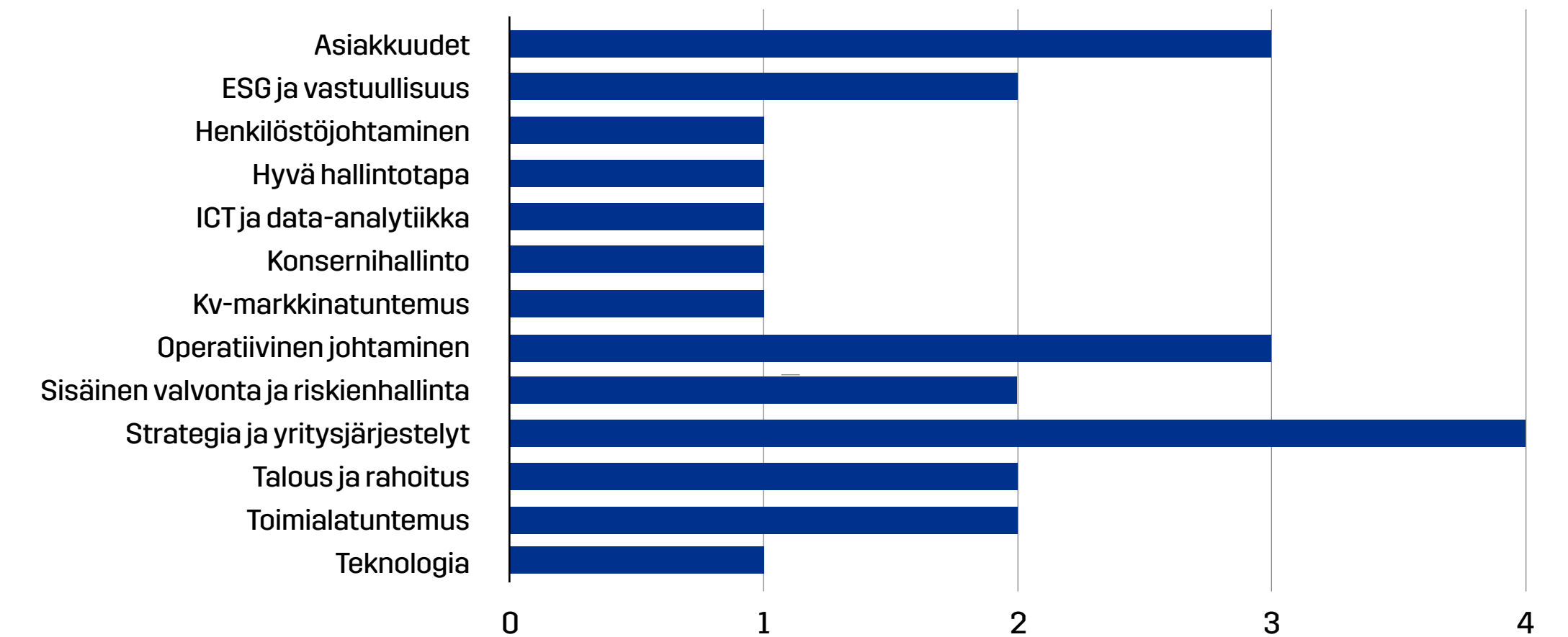
Hallituksen osaaminen

Nimi	Hallituksen jäsen vuodesta	Pääasiallinen osaaminen	Riippumaton		Jäsenyydet valiokunnissa		Muut saman- aikaiset pörssi- yhtiöjäsenyydet
			yhtiöstä	omistajista	Tarkastusvaliokunta	Henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta	
Jukka Leinonen*	2021	Asiakkuudet, ICT ja data-analytiikka, operatiivinen johtaminen, strategia ja yritysjärjestelyt	●	●		Puheenjohtaja	
Sakari Lassila	2011	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta, strategia ja yritysjärjestelyt, talous ja rahoitus	●	●	Puheenjohtaja		
Teemu Kangas-Kärki	2016	Hyvä hallintotapa, sisäinen valvonta ja riskienhallinta, strategia ja yritysjärjestelyt, talous ja rahoitus	●	●	Jäsen		1
Laura Lares	2014	ESG ja vastuullisuus, strategia ja yritysjärjestelyt, toimialatuntemus ja teknologiat	●	●	Jäsen		
Laura Tarkka	2017	Asiakkuudet, ESG ja vastuullisuus, henkilöstöjohtaminen, operatiivinen johtaminen	●	●		Jäsen	
Pasi Tolppanen	2020	Asiakkuudet, kansainvälinen markkinatuntemus, operatiivinen johtaminen, toimialatuntemus	●	●		Jäsen	

● Kyllä ● Ei

 Taulukossa on esitetty keskeisimmät osaamisalueet 31.12.2022 hallituksen jäsenille. Se, että osaamisaluetta ei ole erikseen lueteltu hallituksen jäsenen kohdalla, ei tarkoita sitä, että kyseisellä hallituksen jäsenellä ei olisi tätä osaamista.

 *Hallituksen puheenjohtaja 17.3.2022 alkaen, sitä ennen hallituksen jäsen

Hallitusjäsenyys vuosina (henkilömäärä)

Sukupuolijakauma (henkilömäärä)

Pääasiallinen osaaminen

Hallituksen jäsenten osakeomistukset 31.12.2022

Osakeomistuksessa on huomioitu hallituksen jäsenten ja heidän mahdollisten määräysvaltayhteisöjensä omistamat yhtiön osakkeet. Hallituksen jäsenet eivät omista osakkeita missään muissa konserniyhtiöissä kuin Lassila & Tikanoja Oyj:ssä. Tietoa hallituksen jäsenten palkkioista on toimielinten palkitsemisraportissa, joka julkaistaan hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä ja löytyy internetsivuilta [vuosikertomus.it.fi/](https://www.lassila-tikanoja.fi/vuosikertomus).

Johtoryhmän osakeomistukset**31.12.2022**

Jukka Leinonen	37 351
Sakari Lassila	21 427
Teemu Kangas-Kärki	5 943
Laura Lares	7 266
Laura Tarkka	5 294
Pasi Tolppanen	3 325
Yhteensä	80 606

Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus päättää asioista, joilla yhtiön toiminnan laajuus huomioon ottaen on huomattava merkitys yhtiön toiminnalle. Lisäksi hallitus vastaa sille osakeyhtiölaissa, muualla säädettyistä ja yhtiöjärjestyksessä määritellyistä tehtävistä. Hallituksella on toimintaansa varten laadittu työjärjestys, jota noudatetaan yhtiöjärjestyksen, Suomen lainsäädännön ja muiden säännösten ohella.

Työjärjestyksen mukaisesti hallituksen tehtävänä on muun muassa:

- vastata omistaja-arvon kehittämisestä
- vahvistaa yhtiön tavoitteet
- päättää yhtiön strategiasta ja vahvistaa toimialastrategiat

- päättää konsernirakenteesta ja -organisaatiosta
- varmistaa johtamisjärjestelmän toiminta
- käsitellä ja hyväksyä osavuositarkastukset ja puolivuotiskatsaus, tilinpäätös ja toimintakertomus
- vahvistaa konsernin toimintasuunnitelma, budjetti ja investointisuunnitelma
- päättää strategisesti tai taloudellisesti merkittävistä investoinneista, yritysostoista, -myynneistä tai -järjestelyistä sekä vastuusitoumuksista ja rahoitusjärjestelyistä
- laatia osinkopolitiikka
- vahvistaa rahoitus-, investointi-, tiedonanto- sekä riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikat sekä sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet
- hyväksyä yritysastuuhjelma
- nimittää ja erottaa toimitusjohtaja sekä valvoa ja arvioida hänen toimintaansa
- päättää toimitusjohtajan välittömien alaisten nimitysasiat sekä palkkaus ja muut taloudelliset etuudet.

Hallitus arvioi toimintaansa ja työskentelytapojaan tekemällä vuosittain itsearviointin.

Hallituksen kokoukset

Hallituksen kokoukset pidetään yhtiön pääkonttorissa Helsingissä, konsernin muissa toimipaikoissa tai muissa hallituksen päättämässä paikoissa. Hallitus voi tarvittaessa pitää kokouksia myös virtuaalisesti ja tehdä päätöksiä kokoontumatta.

Hallitus kokoontuu niin usein, kuin sen tehtävien hoitaminen vaatii. Hallitus vahvistaa vuosittain säännölliset kokouksensa. Säännöllisiä kokouksia ovat vuosittain ennen tilinpäätöksen ja kunkin osavuositarkastuksen julkistamista pidettävät kokoukset, strategiakokous, budjettikokous sekä muut hallituksen vuosiohjelmaansa vahvistamat kokoukset. Säännöllisten kokousten lisäksi hallitus voi pitää ylimääräisiä kokouksia.

Yhtiön toimitusjohtaja ja talousjohtaja osallistuvat yleensä hallituksen kokouksiin. Tarvittaessa, kuten strategian tai budjetin käsittelyn yhteydessä, kokouksiin osallistuvat

myös muut Lassila & Tikanoja Oyj:n johtoryhmän jäsenet. Yhtiön lakiasiaintoimittaja toimii hallituksen sihteerinä.

Hallituksen kokouksesta laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokoukseen osallistuneet hallituksen jäsenet, yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen sihteeri. Pöytäkirjat säilytetään yhtiön pääkonttorissa.

Toimitusjohtaja vastaa siitä, että hallitus saa käyttöönsä riittävät tiedot yhtiön toiminnan ja taloudellisen tilanteen arvioimista varten. Toimitusjohtaja valvoo hallituksen päätösten täytäntöönpanoa ja raportoi hallitukselle niiden täytäntöönpanosta.

Hallituksen toiminta vuonna 2022

Vuonna 2022 hallituksella oli 14 kokousta. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 98. Hallitustyöskentelyn keskeisiä aihepiirejä olivat strategia ja sen toteuttamisen ohjaaminen ja tukeminen, strategisten hankkeiden seuranta, yhtiörakenteen ja liiketoimintaportfolion kehittäminen ja riskienhallinnan ohjaaminen.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksella on tarkastusvaliokunta ja henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta. Tarkastusvaliokuntaan kuuluu kolme (3) ja henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokuntaan kolme (3) hallituksen jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan varsinaisen yhtiökokouksen jälkeisessä järjestäytymiskokouksessa valiokuntien puheenjohtajat ja jäsenet vuodeksi kerrallaan. Valiokuntien jäsenillä on oltava valiokunnan tehtävien edellyttämä asiantuntemus ja kokemus. Hallitus vahvistaa vuosittain valiokunnille työjärjestykset. Valiokunnilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa, vaan hallitus tekee päätökset asioista valiokuntien valmistelun pohjalta.

Valiokunnan puheenjohtaja raportoi valiokunnan työstä valiokunnan kokousta seuraavassa hallituksen kokouksessa. Valiokuntien pöytäkirjat toimitetaan hallituksen jäsenille tiedoksi.

Tarkastusvaliokunta

Hallitus valitsi varsinaisen yhtiökokouksen 17.3.2022 jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa tarkastusvalio-

kunnan jäseniksi Sakari Lassilan (pj), Laura Lareksen, ja Teemu Kangas-Kärjen. Kaikki tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja yhtiön merkittävistä osakeomistajista. Tarkastusvaliokunta kokoontuu säännöllisesti vähintään neljä kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaisia tehtäviä ovat:

- konsernin taloudellisen tilanteen ja rahoitustilanteen seuranta
- yhtiön tilinpäätösraportoinnin prosessin seuranta
- yhtiön taloudellisen raportointiprosessin valvonta
- yhtiön sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuuden seuranta
- yhtiön sisäisen valvonnan toimintaperiaatteiden käsittely
- yhtiön sisäisen tarkastuksen suunnitelmien ja raporttien käsittely
- yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä antaman selvityksen käsittely
- lähipiiriliiketoimien valvonta
- tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen lakisääteisen tilintarkastuksen seuranta
- yhtiön tilintarkastusyhteisön riippumattomuuden arviointi
- yhtiön tilintarkastusyhteisön tarjoamien oheispalvelujen arviointi
- yhtiön tilintarkastajan valintaa koskevan päätösehdotuksen ja/tai suosituksen valmistelu
- yhteydenpito tilintarkastajaan ja tilintarkastajan tarkastusvaliokunnalle laatimien raporttien käsittely
- lakien ja määräysten noudattamisen arviointi.

Tarkastusvaliokunnalla oli viisi kokousta vuonna 2022. Jäsenten osallistumisprosentti oli 100.

Henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta

Hallitus valitsi varsinaisen yhtiökokouksen 17.3.2022 jälkeen pitämässään järjestäytymiskokouksessa valiokunnan jäseniksi Jukka Leinosen (pj), Laura Tarkan ja Pasi Tolppasen. Kaikki valiokunnan jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja

yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa.

Henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan työjärjestyksen mukaisia tehtäviä olivat:

- käsitellä, arvioida ja tehdä esityksiä konsernin johdon ja henkilöstön palkkausrakenteesta sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmästä
- seurata palkitsemisjärjestelmien toimivuutta sen varmistamiseksi, että johdon palkitsemisjärjestelmät edistävät yhtiön tavoitteiden saavuttamista ja perustuvat henkilökohtaiseen suoritukseen
- käsitellä ja valmistella sellaisia toimivan johdon nimityskysymyksiä, jotka tulevat hallituksen päätettäväksi
- käsitellä ja valmistella organisaation rakenteeseen sekä johdon ja henkilöstön kehittämiseen liittyviä asioita
- käsitellä johdon seuraajasuunnittelu
- valmistella yhtiön toimielinten palkitsemispolitiikka ja palkitsemisraportti
- esitellä toimielinten palkitsemispolitiikka ja -raportti yhtiökokouksessa ja vastata niihin liittyviin kysymyksiin
- seurata ja arvioida vastuullisuuden kehittymistä konsernissa
- seurata toimintaympäristön ja regulaation kehitystä
- seurata ja arvioida työturvallisuus- ja työkykyasioiden kehittymistä konsernissa
- seurata sidosryhmätuen kehittymistä (henkilöstökokemus ja asiakaskokemus sekä muut ulkoiset sidosryhmät)
- seurata konsernin ESG-arviointien ja -analyysien tuloksia
- käsitellä muun kuin taloudellisen tiedon -raportti osana toimintakertomusta
- käsitellä vuosikatsaus
- seurata ja arvioida työyhteisön monimuotoisuuden kehittymistä.

Valiokunnalla oli neljä kokousta vuonna 2022. Jäsenten osallistumisprosentti oli 100.

Toimitusjohtaja

Lassila & Tikanoja Oyj:n toimitusjohtajan valitsee yhtiön hallitus. Toimitusjohtaja hoitaa juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja vastaa strategiaprozessista. Yhtiön toimitusjohtajana on 1.1.2019 alkaen toiminut KTM Eero Hautaniemi. Toimitusjohtajan tarkemmat henkilö- ja omistustiedot on kuvattu jäljempänä konsernin johtoryhmän henkilö- ja omistustietojen yhteydessä.

Konsernin johtoryhmä

Toimitusjohtajaa avustaa yhtiön johtamisessa johtoryhmä. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Konsernin johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja puheenjohtajana ja hallituksen vahvistamat konsernin johtohenkilöt. Konsernin johtoryhmän jäsenet raportoivat toimitusjohtajalle. Konsernin johtoryhmä kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa.

Konsernin johtoryhmään kuuluivat tämän selvityksen päivämääränä seuraavat henkilöt:

Eero Hautaniemi (s. 1965)

Toimitusjohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.1.2019

Koulutus: Kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Oriola-KD Oyj: toimitusjohtaja 2006–2017, GE Healthcare Finland Oy: toimitusjohtaja 2004–2005, GE Healthcare IT, Oximetry, Supplies and Accessories –liiketoiminnan johtaja 2003–2004, Instrumentarium Oyj: asiantuntija- ja johtotehtäviä 1990–2003, **KESKEISIMMÄT LUOTTAMUSTEHTÄVÄT:** KESKINÄINEN ELÄKEVA-KUUTUSYHTIÖ ILMARINEN, HALLINTONEUVOSTON JÄSEN (2019–)

Tina Hellstadius (s. 1973)

Toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Ruotsi

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 19.4.2022

Koulutus: M.Sc./Technology

Keskeinen työkokemus: SOL Ruotsi: toimitusjohtaja 2017–2022, Telia Konserni: johtaja, toimitusketjun hallinta 2014–2017, LRF Samköp: toimitusjohtaja 2010–2014,

Euromaint Rail AB: johtaja, myynti ja sopimushallinta 2008–2010, tarjouspäällikkö 2007–2008, Scania CV: tuotepäällikkö 2006–2007, hankintapäällikkö 2005–2006, tiimpäällikkö 2004–2005

Sirpa Huopalainen (s. 1965)

Lakiasiaintohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 26.2.2019

Koulutus: OTK, Master of Laws (Aus.)

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj: lakiasiaintohtaja 2012–, Atria Oyj: lakiasianjohtaja 2007–2012, Metso Automation Oy, lakimies 2004–2007, Metso Oyj, lakimies 1999–2004, Rauma Oyj, lakimies 1996–1999

Jorma Mikkonen (s. 1963)

Yhteiskuntasuhdejohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.6.2015

Koulutus: varatuomari

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj: toimialajohtaja Ympäristöpalvelut 2009–2012, toimialajohtaja Teollisuuspalvelut 2000–2009, Säkkipääläinen Oy: hallintojohtaja 1999–2000, lakimies 1992–1999, Helsingin Suomalainen Säästöpankki: lakimies 1991–1992

Antti Niitynpää (s. 1972)

Toimialajohtaja, Kiinteistöpalvelut Suomi

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 30.7.2021

Koulutus: eMBA

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj: liiketoimintajohtaja, Siivous 2019–2021, Lassila & Tikanoja Oyj: liiketoimintajohtaja, Kiinteistöhuolto 2014–2018, Lassila & Tikanoja Oyj: aluejohtaja, pääkaupunkiseutu 2013–2016, ISS Suomi: aluejohtaja, palvelujohtaja, asiakkuusjohtaja 2006–2013, ISS Suomi: projektijohtaja 1999–2006, Purkat Oy: toimitusjohtaja 1995–1999

Keskeisimmät luottamustehtävät: Kiinteistötyönantajat ry, hallituksen jäsen (2022–)

Valtteri Palin (s. 1973)

Talusojohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.8.2019

Koulutus: Kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj, rahoitusjohtaja ja controller-toiminnoista vastaava, 2019, SRV Yhtiöt Oyj, talusojohtaja, 2008–2019, SRV Toimitilat Oy, business controller 2005–2008, Skanska Oy, taluspäällikkö, business controller ja controller, 1998–2005

Hiippa Rautpalo (s. 1974)

Henkilöstöjohtaja

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.1.2020

Koulutus: OTK, varatuomari

Keskeinen työkokemus: Arctia Oy: Henkilöstö- ja lakiasiaintohtaja 2018–2019, Unisport-Saltex Oy: Henkilöstö- ja lakiasiaintohtaja 2017–2018, Ekokem Oyj: Henkilöstö- ja lakiasiaintohtaja 2013–2017, Amer Sports Oyj: Senior Legal Counsel 2007–2009, Metsä Group: Liiketoiminta-alueen lakiasioista vastaava 2000–2007

Keskeisimmät luottamustehtävät:

Finnpilot Pilotage Oy, hallituksen jäsen (2020–)

Petri Salerno (s. 1970)

Toimialajohtaja, Ympäristöpalvelut

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 1.1.2013

Koulutus: merkonomi, EMBA, HHJ

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj: liiketoimintajohtaja, Ympäristöpalvelut 2009–2012; myyntijohtaja, Ympäristöpalvelut 2003–2009; myyntipäällikkö, Ympäristöpalvelut 2001–2003, Europress Oy: myyntijohtaja 1998–2001, myynnin päällikkötehtävät 1995–1998

Antti Tervo (s. 1978)

Toimialajohtaja, Teollisuuspalvelut

Konsernin johtoryhmässä alkaen: 14.2.2012

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Keskeinen työkokemus: Lassila & Tikanoja Oyj: hankinta- ja toimitusketjusta vastaava johtaja 2012–2014, Siemens Osakeyhtiö, Luoteis-Eurooppa: Head of Commodity Management 2009–2012, projektijohtaja, hankinta & toimitusketjun hallinta 2008–2009, Siemens Osakeyhtiö: hankintajohtaja 2005–2009, hankintapäällikkö 2003–2005, konsultti, toimitusketjun hallinta 2001–2003

Johtoryhmän osakeomistukset 31.12.2022

Eero Hautaniemi	46 827
Tina Hellstadius	0
Sirpa Huopalainen	6 744
Jorma Mikkonen	7 107
Antti Niitynpää	1 107
Valtteri Palin	1 560
Hilppa Rautpalo	1 758
Petri Salermo	19 105
Antti Tervo	10 856
Yhteensä	95 064

Osakeomistuksessa on huomioitu konsernin johtoryhmän jäsenten ja heidän mahdollisten määräysvalta-yhteisöjensä omistamat yhtiön osakkeet. Konsernin johtoryhmän jäsenet eivät omista osakkeita missään muissa konserniyhtiöissä kuin Lassila & Tikanoja Oyj:ssä. Tietoa toimitusjohtajan palkkioista löytyy palkitsemisraportissa, joka on julkaistu hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä. Palkitsemisraportti sekä tietoa johtoryhmän palkkioista löytyy internetsivuilta <https://vuosikertomus.lt.fi/>.

Kuvaukset sisäisen valvonnan menettelytavoista ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä

Konsernin taloudellinen raportointi

Talouksraportointiin liittyvät periaatteet ovat keskeinen osa L&T:n johtamisjärjestelmää. Konsernin ja sen toimialojen taloudelliset tiedot raportoidaan ja analysoidaan konsernissa sisäisesti kuukausittain ja julkistetaan osavuositarkastuksina, puolivuositarkastuksena ja tilinpäätöstiedotteena. Konsernin ja sen toimialojen budjetit ja pitkän aikavälin taloussuunnitelmat päivitetään vuosittain.

Konsernin talouksraportointiprosessiin kuuluvat sekä ulkoinen että sisäinen laskenta. Jäljempänä tarkemmin selostettavat talouksraportointiprosessiin liittyvät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessit ja menettelytavat on suunniteltu sen varmistamiseksi, että yhtiön julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön taloudesta.

Tarkastusvaliokunta

L&T:n talouksraportointiprosessia ja sisäisen valvonnan järjestelmien tehokkuutta seuraa ja valvoo hallituksen tarkastusvaliokunta. Tarkastusvaliokunta on käsitellyt L&T:n sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja yhtiön hallitus on ne hyväksynyt.

Tarkastusvaliokunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa ennen osavuositarkastusten ja tilinpäätöstiedotteiden julkistamista. Kokouksissa tarkastusvaliokunta käsittelee konsernin talousjohtajan esittelemän talousformaation sekä osavuosi- ja puolivuositarkastukset ja tilinpäätöstiedotteet. Kokouksiin kutsutaan myös tilintarkastaja. Tarkastusvaliokunnasta kerrotaan tarkemmin kohdassa Valiokunnat.

Talouksraportointiprosessi L&T:llä

Merkittävä osuus L&T:n liiketoiminnasta tapahtuu Suomessa. Suomen talouksraportointiprosessissa kirjanpitoon,

reskontriin, maksatukseen, verotukseen ja rahoitukseen liittyvät toiminnot on keskitetty. Toimintojen organisoiminen eri tiimeihin mahdollistaa talouteen liittyvien tehtävien eriyttämisen. Suomessa yhtenäistä prosessia tukevat myös keskitetty kirjanpitojärjestelmä ja yhtenäiset toimintatavat.

L&T:n ulkomaisilla tytäryhtiöillä on kullakin itsenäinen taloushallinto, joka toimii konsernin taloushallinnon antamien laskentaperiaatteiden ja raportointiohjeiden mukaisesti. L&T kotimaiset liiketoimintasegmentit ja ulkomaiset tytäryhtiöt raportoivat konserniin kuukausittain konsernin edellyttämän raportointipaketin. Controllerit valvovat kotimaisten liiketoimintasegmenttien ja ulkomaisen tytäryhtiöiden taloudellisia raportteja. L&T:n konsernin taloushallinto laatii konsernin laskentaperiaatteet ja -ohjeet ja ylläpitää niitä sekä tekee raportointiaikataulut.

Taloushallinto yhdistelee tytäryhtiöiden tilinpäätökset konsernitilinpäätökseksi liitetietoineen sekä laatii osavuositarkastuksen, puolivuositarkastuksen ja tilinpäätöstiedotteen sekä vuositilinpäätöksen. Julkinen talouksraportointi toteutetaan samoilla periaatteilla ja siihen sovelletaan samoja kontrollimenetelmiä kuin kuukausittaiseen sisäiseen talouksraportointiin. Tarkastusvaliokunta käsittelee osavuositarkastuksen, puolivuositarkastuksen ja tilinpäätöksen ja esittää suosituksensa niiden käsittelystä hallitukselle. Hallitus hyväksyy osavuositarkastuksen, puolivuositarkastuksen, tilinpäätöstiedotteen ja tilinpäätöksen ennen niiden julkistamista.

Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on olennainen osa konsernin hallinto- ja johtamisjärjestelmää. Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistua konsernin taloudellisen raportoinnin luotettavuudesta, toimintojen tehokkuudesta ja tuloksellisuudesta sekä lainsäädännön ja muiden säännösten noudattamisesta. Sisäisen valvonnan välineitä ovat muun muassa politiikat ja periaatteet, työohjeet, manuaaliset ja tietojärjestelmiin rakennetut automaattiset kontrollit, seurantaraportit sekä tarkastukset tai auditoinnit.

Yhtiön hallitus on vahvistanut L&T:n sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet. Vastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä kuuluu hallitukselle ja toimitusjohtajalle.

Hallituksen tarkastusvaliokunta seuraa sisäisen valvonnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta sekä taloudellisen

raportoinnin oikeellisuutta. Yhtiön taloudellista kehitystä seurataan kuukausittain koko konsernin kattavan operatiivisen raportointijärjestelmän avulla.

Järjestelmä kattaa toteutumatietojen lisäksi budjetit, ennusteet ja investointien seurannan. L&T:n toimintaa ja talouksraportteja seurataan ja verrataan budjetteihin ja ennusteisiin eri organisaatiotasolla. Konsernin johto, toimialojen ja alueiden johto sekä tulosyksiköiden johto analysoivat tulosta ja poikkeamia. Myös toimialojen taloudesta vastaavat henkilöt analysoivat talouksraportteja ja laativat erillisselvityksiä johdon käyttöön. Heidän tehtäviinsä kuuluu myös tulosraporttien oikeellisuuden valvonta sekä tulosten analysointi.

Riskienhallinta

L&T:lle on määritelty riskienhallintaprosessi, jossa käydään läpi talous- ja rahoitusriskit, strategiset riskit ja operatiiviset riskit. L&T:n riskienhallinnan tavoitteena on merkittävien riskitekijöiden tunnistaminen, niihin varautuminen ja niiden optimaalinen hallinta siten, että yhtiön strategisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen ei vaarannu. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla pyritään hallitsemaan konsernin kokonaisriskiä, ei ainoastaan yksittäisiä riskitekijöitä.

Vastuut

Hallitus hyväksyy riskienhallinnan periaatteet, valvoo riskienhallinnan toteutusta ja arvioi käytettyjen menetelmien tehokkuuden. Toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan organisoimisesta ja toteuttamisesta. L&T-konsernin riskienhallintaa ohjaa L&T:n hallituksen vahvistama riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikka. Poliitikassa määritellään konsernin riskienhallinnan päämäärät ja periaatteet, organisoiminen ja vastuut sekä toimintatavat. Rahoitusriskien hallinnassa noudatetaan L&T:n hallituksen vahvistamaa konsernin rahoituspolitiikkaa. Vakuutusriskien hallinnan periaatteet määritellään riskienhallinta- ja vakuutuspolitiikassa.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi

Riskit kartoitetaan säännöllisesti ja systemaattisesti sekä toimiala- että yhtiötasolla ja kriittisiksi määritellyissä toiminnoissa. Riskien merkittävyyttä arvioidaan riskimatriisin avulla sekä riskeille laaditaan ja vastuutetaan toimenpiteet, joiden avulla esille nousseita riskejä hallitaan ja pyritään

minimoimaan. Merkittävimmistä esille nousseista riskeistä ja niihin varautumisesta raportoidaan säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

Muut CG-selvityksessä annettavat tiedot

Sisäinen tarkastus

Sisäisellä tarkastuksella tehostetaan L&T:n hallitukselle kuuluvan valvontavelvollisuuden hoitamista. L&T:n sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tukea yhtiötä ja sen ylintä johtoa strategisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen ja riippumattoman lähestymistavan organisaation sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä johtamis- ja hallintojärjestelmien sekä liiketoimintaprosessien tuloksellisuuden, tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Hallituksen tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman, johon valitaan tarkastuskohteita konsernin strategisten tavoitteiden, arvioitujen riskien sekä hallituksen ja toimitusjohtajan määrittelemien painopistealueiden mukaisesti. Sisäisen tarkastuksen toiminto raportoi L&T:n hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Lisäksi tarkastuksen tuloksista informoidaan toimitusjohtajaa, talousjohtajaa, lakiasiainjohtajaa sekä kunkin tarkastettavan toimialan johtoa. Sisäisen tarkastuksen antamien suositusten aiheuttamien toimenpiteiden toteutumisesta seurataan ja seurannan tulokset raportoidaan tarkastusvaliokunnalle.

Sisäpiirihallinto

Yhtiö noudattaa toiminnassaan markkinoiden väärinkäyttöasetusta (596/2014, ”MAR”) ja arvopaperimarkkinalakia sekä niihin liittyviä Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen (European Securities Markets Authority), Finanssivalvonnan ja Nasdaq Helsinki Oy:n antamia määräyksiä ja ohjeita. Lisäksi L&T:n hallitus on vahvistanut yhtiölle oman sisäpiiriohjeen, joka täydentää Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta.

Alla on kuvattu tiettyjä sisäpiiriohjeen keskeisiä kohtia. Sisäpiiriohje määrittelee selkeästi tiettyjä käytäntöjä ja pää-

töksentekomenettelyjä sen varmistamiseksi, että yhtiön sisäpiirihallinto on järjestetty johdonmukaisella ja luotettavalla tavalla. Yhtiön sisäpiirivastaavana toimii lakiasiainjohtaja. L&T pitää sisäistä, ei julkista luetteloa niistä johtohenkilöistä ja näiden lähipiiristä, jotka ovat MAR-asetuksen mukaisesti velvoitettuja julkistamaan L&T:n rahoitusvälineisiin liittyvät liiketoimensa.

L&T on määritellyt markkinoiden väärinkäyttöasetuksen mukaisiksi johtohenkilöiksi yhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan, ja kutakin johtohenkilöä on ohjeistettu informoimaan omaa lähipiiriään liiketoimien ilmoittamisvelvollisuudesta. Johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä liiketoimet julkistetaan pörssitiedotteina, jotka ovat saatavilla yhtiön nettisivuilla.

MAR-asetuksen tarkoittamista merkittävistä hankkeista, joilla voi olla huomattava vaikutus L&T:n liikkeeseenlaskemien rahoitusvälineiden arvoon, pidetään erillisiä hankekohtaisia sisäpiirilueteloita, jotka perustetaan ja joita ylläpidetään sisäpiiritiedon julkistamisen lykkäämispäätöksen seurauksena.

Hankekohtaiseen sisäpiirilueteloon merkityt henkilöt tai muut henkilöt, joilla on L&T:tä koskevaa sisäpiiritietoa, eivät saa käydä kauppaa L&T:n liikkeeseen laskemilla rahoitusvälineillä. Lisäksi L&T:n yllä mainitut johtohenkilöt eivät saa toteuttaa L&T:n rahoitusvälineisiin liittyviä liiketoimia 30 kalenteripäivän pituisen suljetun ajanjakson aikana ennen yhtiön osavuosikatsausten, puolivuositarkastusten ja tilinpäätöstiedotteen julkistamista mukaan lukien julkistamispäivä.

Tulosjulkistuksia edeltävä suljettu ajanjakso ja sen aikainen liiketoimien toteuttamiskielto koskee myös niitä henkilöitä, jotka osallistuvat osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen valmisteluun tai joilla muutoin on säännöllinen pääsy L&T:n julkistamattomaan taloudelliseen tietoon.

Lähipiiritoimet

Yhtiö ja sen hallitus arvioi ja seuraa yhtiön ja sen lähipiirin välisiä liiketoimia ja pyrkii varmistamaan, että mahdolliset eturistiriidat otetaan asianmukaisesti huomioon päätöksenteossa. Jos lähipiiriliiketoimet ovat yhtiön kannalta olennaisia ja ne poikkeavat yhtiön tavanomaisesta liiketoiminnasta tai on tehty muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin, yhtiön on selostettava tällaisia lähipiiriliiketoimia koskeva päätöksentekomenettely.

L&T:n lähipiiriliiketoimet on selostettu tilinpäätöksen liitteessä 5.4. L&T ei tehnyt lähipiirinsä kanssa yhtiön kannalta olennaisia ja yhtiön tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia tai muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin toteutettuja liiketoimia vuonna 2022.

Tilintarkastaja

L&T:llä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskaupparekamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan valitsee varsinainen yhtiökokous. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin vuoden 2022 varsinaisessa yhtiökokouksessa tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy päävastuullisena tilintarkastajanaan Samuli Perälä, KHT. Tilikausina 2012-2021 yhtiön tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab ja sitä edustavat tilintarkastajat.

Hallituksen tarkastusvaliokunta käsittelee vuosittain tilintarkastussuunnitelman ja käy hallituksen kanssa läpi tilintarkastushavainnot. Vuonna 2022 tilintarkastajalle maksetut palkkiot konsernin lakisääteisestä tilintarkastuksesta olivat 364 000 (264 000) euroa. Tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista tilintarkastusyhteisölle ja sen kanssa samaan ketjuun kuuluville yhtiöille maksettiin 167 000 (23 000) euroa.

KIERTOTALOUDEN TOIMINNANJOHTAJA

L&T[®]

Palkitsemisraportti 2022
Lassila & Tikanoja Oy

Palkitsemisraportti

Tämä on lainsäädännön sekä Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 1.1.2020 voimaan tulleen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin mukainen palkitsemisraportti. Tässä raportissa selostetaan yhtiön toimielimille eli hallitukselle ja toimitusjohtajalle tilikaudelta 2022 maksetut palkkiot. Hallituksen henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta on käsitellyt raportin, ja se esitellään Lassila & Tikanoja Oyj:n ("L&T tai yhtiö") varsinaiselle yhtiökokoukselle vuonna 2023. Palkitsemisraporttia koskeva yhtiökokouksen päätös on neuvoa-antava. Vuoden 2022 varsinainen yhtiökokous kannatti palkitsemisraporttia tilikaudelta 2021 ja vahvisti sen neuvoa-antavalla päätöksellä. Palkitsemisraportti ja muut hallinnointikoodin mukaan esitettävät tiedot sekä konsernin johtoryhmän jäsenten palkitsemista koskevat tiedot ovat saatavilla yhtiön internetsivuilla.

Johdanto

L&T:n henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunta on laatinut ja hallitus on hyväksynyt palkitsemispolitiikan, joka esiteltiin varsinaiselle yhtiökokoukselle 2020. Palkitsemispolitiikassa on kuvattu yhtiön toimielinten eli hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemisperiaatteet. L&T on tilikaudella 2022 noudattanut yhtiökokoukselle esiteltyä palkitsemispolitiikkaa. Ulkopuolinen, riippumaton konsultti tekee vuosittain johdon kokonaiskompensaatioanalyysin, joka käydään läpi henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnassa.

Palkitsemispolitiikasta ei ole poikettu eikä palkkioita ole peritty takaisin. Palkitsemispolitiikan mukaisesti hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemisjärjestelmän tavoitteena on myötävaikuttaa omistaja-arvon suotuisaan kehitykseen, edistää yhtiön kilpailukykyä, pitkän aikavälin taloudellista menestystä sekä yhtiön asettamien tavoitteiden ja yhtiön strategian toteutumista.

Palkitsemispolitiikan keskeisenä periaatteena on, että hallituksen ja toimitusjohtajan palkitsemisen tulee edistää mainittujen tavoitteiden saavuttamista sekä tarjota tasoltaan ja rakenteeltaan oikeudenmukainen, sitouttava, kilpailukykyinen ja markkinakäytännön mukainen kokonai-

suus. Kaiken Lassila & Tikanoja -konsernissa tapahtuvan palkitsemisen tavoitteena on kannustaa hyviin suorituksiin ja motivoida henkilöstöä pitkäjänteiseen työhön yrityksen päämäärien saavuttamiseksi.

Palkitseminen on yksi tekijä, jolla yhtiö pyrkii varmistamaan kyvykkäiden ja motivoituneiden henkilöiden saamisen kuhunkin tehtävään organisaation kaikilla tasoilla. Nämä periaatteet koskevat myös hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan palkitsemista. Vasemmalla on kuvattu, miten hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle maksetut palkkiot ovat kehittyneet tilikausien 2018–2022 aikana, verrattuna työntekijöiden keskimääräisen palkitsemisen kehitykseen ja konsernin taloudelliseen kehitykseen.

Hallituksen palkkiot tilikaudelta 2022

Yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen jäsenille hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä maksettavista vuosi- ja kokouspalkkioista. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta valmistelee palkkioita koskevat ehdotukset keväällä 2023 pidettävää yhtiökokousta varten.

Vuosipalkkiot, hallituksen ja valiokuntien kokouspalkkiot ja muut taloudelliset etuudet

Varsinainen yhtiökokous 17.3.2022 päätti hallituksen palkkiot vuodelle 2022 seuraavasti:

- hallituksen puheenjohtaja 60 000 euroa
- hallituksen varapuheenjohtaja 40 000 euroa
- jäsenet 30 000 euroa.

Palkkiot maksetaan siten, että vuosipalkkiosta 40 prosenttia maksetaan yhtiön hallussa olevina tai, mikäli tämä ei ole mahdollista, markkinoilta hankittavina Lassila & Tikanoja Oyj:n osakkeina ja 60 prosenttia maksetaan rahana. Osakkeet luovutetaan hallituksen jäsenille ja tarvittaessa hankitaan markkinoilta suoraan hallituksen jäsenten lukuun ensimmäistä vuosineljänneistä koskevan osavuosi-katsauksen julkistamisen jälkeisenä kolmantena kaupan-käyntipäivänä.

Lisäksi hallituksen puheenjohtajalle maksettiin kokouspalkkioina 1 000 euroa, hallituksen varapuheenjohtajalle 700 euroa ja kullekin jäsenelle 500 euroa kokoukselta. Hallituksen asettamien valiokuntien puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin myös kokouspalkkioita, valiokunnan puheenjohtajalle 700 euroa kokoukselta ja kullekin jäsenelle 500 euroa kokoukselta.

Kukaan hallituksen jäsenistä ei ole työ- tai toimisuhteessa yhtiöön tai yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvaan yhtiöön tai toimi yhtiön neuvonantajana eivätkä he näin ollen saa palkkaa, eläke-etuja, työ- tai toimisuhteeseen kuuluvia muita taloudellisia etuja tai muita hallitustyöskentelyyn liittymättömiä korvauksia tai palkkioita yhtiöltä.

Hallituksen jäsenet eivät kuulu yhtiön osakepohjaisten kannustinohjelmien piiriin eikä heillä ole eläkesopimuksia yhtiön kanssa. Hallituksen vuosipalkkion osakkeilla maksettavan 40 prosentin osuuden maksamiseksi luovutettiin 2 5.2022 hallituksen jäsenille yhteensä 8 618 kappaletta yhtiön hallussa olleita osakkeita kurssiin 10,205 euroa seuraavasti: puheenjohtajalle 2 351 kpl, varapuheenjohtajalle 1 567 kpl ja jokaiselle jäsenelle 1 175 kpl.

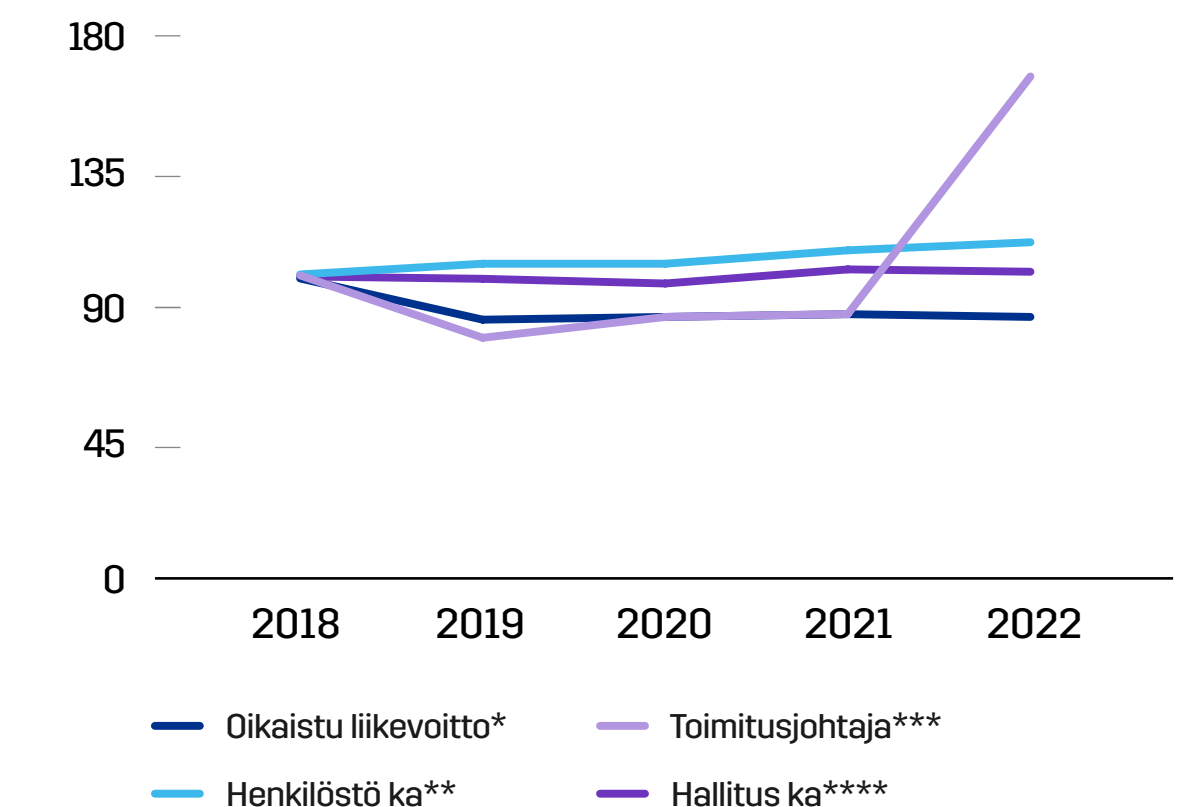
Hallituksen jäsenille maksetut palkkiot

EUR	2022		
	Vuosi-palkkio	Kokous-palkkiot	Yhteensä
Puheenjohtaja Jukka Leinonen*)	60 000	13 400	73 400
Puheenjohtaja Heikki Bergholm**)		4 400	4 400
Varapuheenjohtaja Sakari Lassila	40 000	12 600	52 600
Jäsen Teemu Kangas-Kärki	30 000	9 000	39 000
Jäsen Laura Lares	30 000	9 000	39 000
Jäsen Laura Tarkka	30 000	7 500	37 500
Jäsen Pasi Tolppanen	30 000	8 500	38 500

*) Hallituksen puheenjohtaja 17.3.2022 alkaen, sitä ennen hallituksen jäsen.

***) Hallituksen puheenjohtaja 17.3.2022 saakka.

Liiketoiminnan ja palkkioiden kehitys indeksoituna, 2018 = 100

* Vuodelle 2018 raportoitu liikevoitto, ei eroa merkittävästi oikaistusta liikevoitosta

** Henkilöstön palkat ja palkkiot suhteessa määrään kokoaikaiseksi muutettuna

*** Kokonaispalkkio, jossa kannustinpalkkio muodostuu edellisen vuoden tuloksiin perustuen (tilikauden 2021 ansaintajaksolla lyhyen aikavälin kannustinpalkkion ansaintakriteerit toteutuivat 72 % enimmäismäärästä, pitkän aikavälin kannustinohjelman kriteerit toteutuivat 69,9 % enimmäismäärästä)

**** Kokonaispalkkio

Toimitusjohtajan palkitseminen tilikaudelta 2022

Hallitus päättää toimitusjohtajan palkitsemisesta ja taloudellisista etuuksista. Ennen hallituksen päätöksentekoa asiakokonaisuus valmistellaan hallituksen henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnassa. Yhtiön toimitusjohtajana on 1.1.2019 alkaen toiminut Eero Hautaniemi. Yhtiöllä ei ole ollut toimitusjohtajan sijaista.

Palkitsemisen keskeiset periaatteet

Toimitusjohtajan palkitsemisjärjestelmä koostuu kiinteästä kuukausipalkasta luontoisetuineen sekä vuosittain erikseen päätettävästä lyhyen aikavälin kannustinpalkkiosta. Lisäksi toimitusjohtaja kuuluu pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän toimivan osakepalkkiojärjestelmän piiriin. Lyhyen aikavälin kannustinpalkkio ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmänä toimiva osakepalkkiojärjestelmä muodostavat toimitusjohtajan palkitsemisen muuttuvan osan.

Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä

Toimitusjohtajan lyhyen aikavälin kannustinpalkkion suuruus vastaa enintään 6 kuukauden palkkaa. Lyhyen aikavälin kannustinpalkkion tavoitteet asetetaan ja niiden toteutuminen arvioidaan vuosittain. Mahdolliset kannustinpalkkiot maksetaan yleensä kalenterivuoden pituista ansaintajaksoa seuraavan vuoden helmikuussa. Maksun edellytyksenä on, että toimitusjohtajan toimisuhte on maksuhetkellä voimassa.

Toimitusjohtajan tilikauden 2022 ansaintajakson kannustinpalkkio perustui konsernin tulokseen ja hallituksen määrittelemiin strategisiin tavoitteisiin seuraavasti: konsernin liikevoitto 70 prosentin painotuksella, liikevaihdon kasvu 10 prosentin painotuksella, henkilöstön suosittelemaksi (eNPS) 10 prosentin painotuksella ja asiakastytyväisyys (NPS) 10 prosentin painotuksella. Tilikauden 2022 ansaintajaksoilla ansaintakriteerit toteutuivat siten, että kannustinpalkkio toteutui 29 prosenttisesti enimmäismäärästä. Tilikauden 2022 ansaintajaksoilta toimitusjohtajalle maksetaan 2023 tilikaudella 63 882 euroa.

Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä

Toimitusjohtajan pitkän aikavälin kannustimena toimii osakepalkkiojärjestelmä. Yhtiön hallitus päättää osakepohjaisesta kannustinohjelmasta osana kannustin- ja sitouttamisjärjestelmää. Ohjelman ansaintajakso on kalenterivuosi. Hallitus päättää ansaintajakson ansaintakriteerit henkilöstö- ja vastuullisuusvaliokunnan esityksestä. Ansaintakriteerien täyttymisen perusteella annettavien osakkeiden lopulliset määrät hallitus päättää ansaintajaksoa seuraavan vuoden alussa.

Palkkio maksetaan ansaintajaksoa seuraavan kalenterivuoden helmikuussa. Palkkio maksetaan osittain osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuus on tarkoitettu kattamaan osakepalkinnasta aiheutuvia veroja ja veroluontoisia maksuja. Palkkio vastaa enimmillään 12 kuukauden palkkaa.

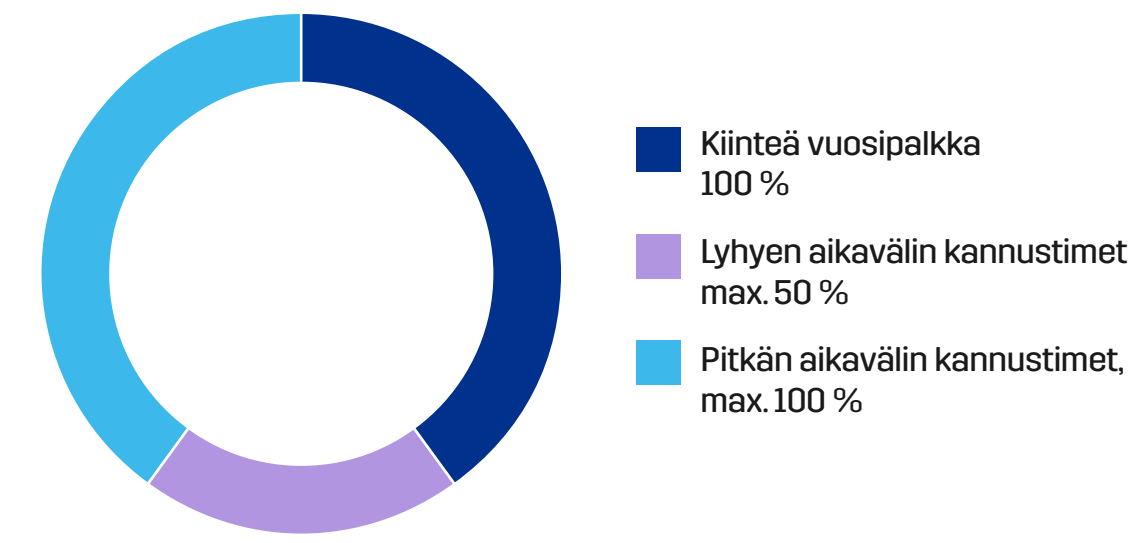
Palkkion maksamisen edellytyksenä on, että toimitusjohtajan toimisuhte on maksuhetkellä voimassa. Kannustinohjelman perusteella ansaitut osakkeet on omistettava vähintään kaksi vuotta palkkiosuorituksen jälkeen (sitouttamisjakso). Myös tämän jälkeen osakkeita on omistettava vähintään puolen vuoden bruttopalkan arvosta toimisuhteen päättymiseen saakka. Mikäli toimitusjohtaja sitouttamisjakson aikana irtisanoutuu omasta aloitteestaan, on hän velvollinen palauttamaan saamansa osakkeet ilman korvausta.

Alla on kuvattu osakepalkkiojärjestelmät, joiden ansaintajaksot ovat tilikaudet 2022 ja 2021:

- Osakepohjainen kannustinohjelma, jonka ansaintajakso oli tilikausi 2021. Palkkion perustana oli konsernin EVA-tulos 90 prosentin painoarvolla ja hiilikädenjälkitavoite 10 prosentin painoarvolla. Tilikauden 2021 ansaintajakson ansaintakriteerit täyttyivät siten, että palkitseminen toteutui 69,9 prosenttisesti enimmäismäärästä. Tilikauden 2021 ansaintajaksoilta toimitusjohtajalle maksettiin 2022 tilikaudella 265 132 euroa pitkän aikavälin kannustinpalkkiota (vastaten 10 974 kpl L&T:n luovutettavaa osaketta ja sisältäen rahaosuuden) laskettuna tilinpäätöksen julkistamispäivää seuraavan päivän keskikurssiin.
- Osakepohjainen kannustinohjelma, jonka ansaintajakso oli tilikausi 2022. Palkkion perustana oli konsernin EVA-tulos 90 prosentin painoarvolla ja hiilijalanjälkitavoite 10 prosentin painoarvolla. Tilikauden 2022 ansaintajakson EVA-ansaintakriteerit eivät täyttyneet ja tämän johdosta tilikauden 2022 ansaintajaksoilta ei tulla maksamaan toimitusjohtajalle pitkän aikavälin kannustinpalkkiota tilikaudella 2023.

Muut keskeiset ehdot

Toimitusjohtajan kanssa on tehty kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Sopimuksen mukaan toimitusjohtajan irtisano-

Toimitusjohtajan palkitseminen: enimmäisansaintamahdollisuus

misaika on yhtiön irtisanoessa kuusi kuukautta ja toimitusjohtajan irtisanoessa kuusi kuukautta. Yhtiön irtisanoessa toimitusjohtajalle maksetaan kahdentoista (12) kuukauden rahapalkkaa vastaava korvaus. Toimitusjohtajalle ei makseta erillisiä palkkioita tytäryhtiöiden hallitusten jäsenyyksistä eikä muita palkkioita L&T-konserniin kuuluvilta muilta yrityksiltä kuin emoyhtiöltä. Toimitusjohtajan eläke määräytyy työeläkelain (TyeL) mukaan.

Toimitusjohtajalle maksetut palkkiot

Toimitusjohtajalle maksettiin tilikaudella 2022 lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinpalkkioita. Tilikauden 2022 osalta on erääntyviä kannustinpalkkioita 63 882 euroa. Lisäeläkettä ei maksettu. Seuraavassa taulukossa on esitetty toimitusjohtajalle tilikauden 2022 aikana maksetut palkkiot:

EUR	2022
Vuosipalkka (sisältäen rahapalkan ja luontoisedut)	458 640
Kannustinpalkkio	157 248
Osakepalkkio	265 132
Luontoisedut (sisältyvät vuosipalkkaan)	19 260
Yhteensä	881 020

**KIERTOTALOUDEN
TOIMINNANJOHTAJA**

Lassila & Tikanoja Oyj

Valimotie 27, 00380 Helsinki

puh. 010 636 111

www.lt.fi